

Trình Hoàng

T Duy Tích Các: 10 Giá Trị cốt Lõi Của Thành Công

Tổng hợp các bài viết về T duy tích cực trên trang
dotchuoinon.com

Những bài trong ebook này thuộc về tác giả và Nhà xuất bản Ph N
biên tập những bài trong sách in của Nhà xuất bản Ph N n hành

M C L C

CHƯƠNG 1: TÔI LÀ AI?

Sống làm gì?	2
Giá trị bản thân	6
Giàu nghèo	9
Xây dựng cảm	12
Thần tượng	15

CHƯƠNG 2: TÌNH YÊU

Đi tìm tình phụ và nam anh hào	18
Yêu sớm	21
Yêu thẳng thắn và tha thứ	24
Tình yêu chân thật	27
Ngọt ngào	30

CHƯƠNG 3: H C HÀNH

Cái học	33
Học thế nào cho hiệu quả?	36
Quyển lý thông tin	40
Đi học và đi làm	43
Làm thế nào tập trung	46

CHƯƠNG 4: CHUẨN BỊ VÀO L

Đi tìm dòng chảy vô thức	49
Bước vào nhóm mới	51
Networking	54
Tiếng Anh và tìm kiếm thông tin	57
Communication	60

CHƯƠNG 5: NGHỀ NGHIỆP

Học nghề gì? Làm nghề gì?	63
Deadline	66
Con đường sự nghiệp	69
Khởi nghiệp làm giàu	72
Độc trong nghề nghiệp và kinh doanh	75

CHƯƠNG 6: TÔI VÀ THẾ GIỚI CẢ TÔI

Huyết nhiên hàng	78
Vòng nh hàng	81
Bạn còn lý tưởng không?	84
Thay vì văn hóa công nghiệp	87
ng trên cơ cá nhân	90

CHƯƠNG 7: GIA ĐÌNH

Tình kính nhân	93
Có cần lập gia đình?	96
Cần biết gia đình và công việc	99
Liên kết giữa các thế hệ	102
Bảo hiểm	105

CHƯƠNG 8: LÃNH ĐẠO

Tính lãnh đạo cá nhân	108
điều gì làm lãnh đạo thành lãnh đạo?	111
Lãnh đạo phục vụ	114
Tổm tập team vô địch	117
Lãnh đạo cần cần phục vụ?	120

CHƯƠNG 9: TÂM LINH

Trái tim linh thiêng cá nhân	123
điều gì tâm linh cá nhân	126
Lòng tin hay mê tín	129
Thế giới cá nhân	132
Tâm linh thì cần gì?	135

CHƯƠNG 10: TỰ QUẢN

Yêu cầu là gì?	138
Phục vụ tự quản	142
Phát triển bản thân	145
bản thân lãnh đạo	148
Tổng lại Tự quản	151

CHƯƠNG 1: TÔI LÀ AI?

Sống để làm gì?

(Posted on **Tháng Mười Hai 2, 2012** by Trần Đình Hoàn)

*Chúng ta sinh ra để làm gì? Sống để làm gì?
Ngô Quỳnh Linh, luật sư, Sài Gòn*

*Tôi là ai? Mục đích sống của tôi là gì?
Phạm Minh Châu, Kỹ sư viễn thông, Đà Nẵng*

*Mục tiêu lớn nhất của cuộc đời mình là gì?
Phuong Vy, sinh viên Thạc sĩ Công nghệ sinh học, California, Mỹ*

Tôi sinh ra để làm gì? Tôi sống để làm gì? Đây là câu hỏi tốn giấy mực nhiều nhất cho các triết gia, các truyền thống tâm linh, các tôn giáo, và các chủ nghĩa chính trị cổ kim. Hơn nữa, ai trong chúng ta cũng sẽ có lúc hỏi câu này. Có người vài ba năm tự hỏi một lần. Có người tự hỏi thường xuyên hàng ngày, và đời sống của họ hầu như là một cuộc hành trình miên viễn đi tìm lời đáp.

Lúc còn 6, 7 tuổi, hầu như ai trong chúng ta cũng đã có lời đáp rõ ràng. Bố mẹ hỏi lớn lên con muốn làm gì? Em bé trả lời rất nhanh: Con muốn làm bác sĩ. Con muốn làm phi công. Con muốn làm ca sĩ... Rồi đến khi lớn lên, vào đại học, một số biết là mình muốn học ngành nào ở trường nào, và thi được vào trường đó. Một số khác thì không thi được vào trường ưu tiên một, đành phải vào trường ưu tiên hai, hay ưu tiên ba. Một số khác thì chẳng biết mình học gì. Cứ vào đâu đó học tạm gì đó, rồi mai mốt tính sau. Nhiều người, sau khi tốt nghiệp đại học, đã có nghề nghiệp tốt, nhưng vẫn không thích nghề, thường xuyên đổi nghề, và cả mười mấy hai mươi năm sau vẫn không biết mình nên làm nghề gì để mình thích...

Câu hỏi về nghề nghiệp đã là một điều rắc rối, nhưng câu hỏi “Tôi sinh ra để làm gì? Tôi sống để làm gì?” là câu hỏi triết lý, sâu thẳm hơn vấn đề nghề nghiệp rất nhiều. Đó không chỉ là câu hỏi nghề nghiệp, mà là câu hỏi về ý nghĩa của cuộc sống.

Đôi khi, đối với một số người, câu trả lời cho câu hỏi triết lý này cũng là câu trả lời về nghề nghiệp. Ví dụ: “Tôi sinh ra để làm bác sĩ, để cứu người.” Đây là câu trả lời về nghề nghiệp, nhưng chính nó cũng có thể là câu trả lời triết lý: “Tôi sinh ra để cứu người.”

Trong một số ngành nghề khác thì câu trả lời nghề nghiệp thường đứng xa câu trả lời triết lý. Ví dụ: “Tôi làm kỹ sư vi tính”. Câu trả lời nghề nghiệp này thường không đủ sâu sắc cho nhiều người muốn có câu trả lời triết lý hơn là “vi tính”. Tuy nhiên, chúng ta cũng có thể triết lý: “Chúng ta có thể phục vụ

đời với bất kì nghề nghiệp nào, và nghề kỹ sư vi tính của tôi là để phục vụ đời”. “Phục vụ đời” có thể là một câu trả lời triết lý rất ráo rỏ cho nhiều người. Dù vậy, đại đa số người trong chúng ta cần câu trả lời ráo rỏ hơn là “giúp ta” hay “giúp đời”. Giúp ta để làm gì? Giúp đời để làm gì? Chúng ta muốn có câu trả lời thật ráo rỏ về ý nghĩa cuộc sống.

Đây thực sự là một vấn đề rất cá nhân và riêng tư. Mỗi người trong chúng ta phải tự chọn câu trả lời cho riêng mình. Không ai có thể nhờ người khác trả lời dùm mình mình sống để làm gì.

Tuy nhiên, về phương diện văn hóa dân tộc, chúng ta có thể nói đến 3 luồng tư tưởng chính trong văn hóa chúng ta ngày nay: tư tưởng thế tục, tư tưởng Kitô giáo, và tư tưởng Phật giáo.

1. Tư tưởng thế tục

Các tư tưởng thế tục thường dùng hạnh phúc của mọi người làm mục đích của cuộc sống. Mục đích cuộc sống của chúng ta là làm những điều lợi ích cho mọi người quanh ta, xã hội quanh ta. Dù ta làm việc của ta là lo cho thân ta là chính—như là quét đường để lãnh lương—nhưng quét đường là một công việc lợi ích xã hội. Ý nghĩa của cuộc đời của ta là làm ích lợi cho xã hội như thế.

Tư tưởng này gọi là tư tưởng thế tục vì nó chỉ dựa vào đời sống này, và không lệ thuộc vào một tư tưởng tôn giáo hay siêu hình nào cả. Nếu các bạn có thể dùng tư tưởng thế tục này—làm lợi ích cho xã hội—làm mục tiêu cho đời sống bạn, thì đó là một điều rất hợp lý.

Tuy nhiên, rất nhiều người không thỏa mãn với chỉ mục tiêu đó. Họ cần đi xa hơn, họ muốn tìm mục tiêu của đời sống này trong các khái niệm siêu hình, như là tư tưởng Kitô giáo hay Phật giáo.

2. Tư tưởng Kitô giáo

Kitô giáo là dịch từ chữ Christianity. Christ là Kitô, có nghĩa là đấng cứu thế. Chúng ta có thể gộp các nhóm Kitô giáo thành 3 nhánh chính: Công giáo, Chính thống giáo, và Tin lành.

Kitô giáo cho rằng vạn vật và con người do Thiên Chúa tạo ra. Con người bị tách rời khỏi Thiên Chúa và bị khổ đau vì không vâng lời Thiên Chúa. Mục đích chúng ta trong đời sống này là kết hợp trở lại làm một cùng Thiên Chúa, bằng cách thực hành hai điều chính: Yêu Thiên Chúa, và yêu tất cả mọi người vô điều kiện. Và mọi điều tốt chúng ta làm ở đời sống này là vì ta yêu Thiên Chúa và thương yêu loài người.

Tức là người Kitô giáo có mục đích sống yêu Thiên Chúa và yêu người, để được kết hợp làm một với Thiên Chúa trong đời này, và vĩnh viễn sau khi chết.

3. Tư tưởng Phật giáo

Phật giáo dạy rằng tất cả mọi chúng ta đều là Phật đang thành, nhưng trước khi thành Phật ta sẽ phải loay hoay trong 6 nẻo luân hồi qua nhiều kiếp, có thể đến vô lượng kiếp. Sáu nẻo đó là: trời, người, atula, súc sinh, ngạ quỷ, địa ngục. Tùy theo công đức của ta thế nào trong kiếp này, kiếp sau có thể vào một trong 6 nẻo luân hồi. Nếu ta biết tu tâm dưỡng tính, thì một lúc nào đó trong kiếp này hay một kiếp nào đó trong tương lai ta sẽ giác ngộ, thoát khỏi vòng luân hồi lần nữa, và thành Phật.

Do đó, mục đích của đời sống của ta là tu tâm dưỡng tính để giúp ta giác ngộ (tự độ) đồng thời chỉ dẫn những người khác tu tâm dưỡng tính để họ có thể giác ngộ cùng ta (độ tha), và tất cả thành Phật.

Các tôn giáo khác của Việt Nam thường cũng tương tự với tư tưởng Kitô giáo hoặc Phật giáo trong một vài điểm chính.

Cả 3 hệ tư tưởng bên trên đều có một điểm chính giống nhau—đó là yêu người và phục vụ con người và xã hội quanh ta. Và đây là điểm rất quan trọng. Kinh nghiệm tư duy con người qua mấy ngàn năm cho thấy, mục đích của đời sống của ta phải là cái gì lớn hơn cá nhân của ta. Nếu ta chỉ có chính ta là đích điểm của cuộc sống (“tôi sống chỉ để phục vụ chính tôi”), thì một lúc nào đó ta sẽ thấy cuộc đời ta rất nhạt nhẽo, vô vị, nhàm chán, và vô nghĩa. Cuộc đời của ta chỉ có ý nghĩa khi xã hội quanh ta, con người quanh ta, là một phần đích điểm của cuộc sống của ta.

Vì vậy, nếu bạn đang tìm kiếm “mục đích của cuộc đời của tôi là gì?” hay “tôi sống để làm gì?” cách chắc chắn nhất để bạn có thể tìm ra một câu trả lời là bắt đầu với ý tưởng phục vụ xã hội —phục vụ làng xóm tôi, phục vụ đồng bào tôi, phục vụ dân tộc tôi, phục vụ đất nước tôi, phục vụ thế giới tôi...

Rồi ý tưởng phục vụ đó sẽ một lúc nào đó đưa bạn đến câu trả lời cụ thể hơn thuộc một trong ba hệ tư tưởng chính bên trên, hay một hệ tư tưởng tương tự nào đó, hay một hệ tư tưởng mới do chính bạn sáng tạo.

Chúc các bạn một ngày ý nghĩa.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Giá trị bản thân

(Posted on **Tháng Mười Hai 3, 2012** by Trần Đình Hoàn)

*Giá trị bản thân là gì? Làm sao để biết mình cao hay thấp thế nào?
Nguyễn Thị Tâm, GD Công ty tâm lý thực nghiệm Hồn Việt, Sài Gòn*

*Giá trị con người có nằm trong quyền lực, địa vị và tiền bạc?
Trần Huy Hoàng, kỹ sư hóa học, Pennsylvania, Mỹ.*

*Có nhất thiết là ta phải trở thành nhà khoa học lỗi lạc, đứng đầu các lớp, hay làm cái gì đó to tát để vinh danh ngàn đời hay không?
Hoàng Khánh Hòa, NCS Tiến sĩ, Đại Học Missouri – Columbia, Mỹ*

Làm thế nào để chúng ta biết có thể đánh giá được chính mình?

Ở mức bên ngoài, người ta thường đánh giá nhau bằng quyền lực, địa vị và tiền bạc. Thứ trưởng, hiệu trưởng, tiến sĩ, luật sư, giám đốc công ty, linh mục, nữ tu...

Cách đánh giá này thì cũng có lý một chút, vì người phải học một chút mới có tiến sĩ, phải làm cho nhà nước hơi lâu mới lên thứ trưởng, phải tu hơi lâu mới thành linh mục... Nhưng có lẽ chúng ta ai cũng thấy một chút ách này về thang giá trị dựa trên quyền lực, địa vị và tiền bạc. Điều gì làm ta thấy ách này?

Tiến sĩ giấy, thứ trưởng tham ô, giám đốc gian lận...?

Đúng là có những thứ này, nhưng ở đời điều gì cũng có thật có giả. Đó là chuyện thường. Phật giả không làm cho người ta mất lòng tin vào Phật thật.

Vậy thì điều gì?

Có lẽ đó là tính phù du của quyền lực, địa vị và tiền bạc. Những thứ này nay được mai mất. Hôm nay bạn có thể có đủ mọi thứ như thế, nhưng nếu ngày mai bạn bị truy tố về tội gì đó, tham nhũng chẳng hạn, hay là có một cách mạng trong guồng máy công quyền và bạn mất tất cả quyền lực, địa vị và tiền bạc, thế thì giá trị của bạn có mất đi không? Chắc chắn là mọi người chúng ta đều hiểu là người hôm qua với quyền lực, địa vị và tiền bạc, và người hôm nay mất tất cả, chẳng khác nhau gì cả, cũng chỉ là một người mà thôi. Nếu người đó lại là vợ, chồng, người yêu, bố, mẹ, anh chị em, bạn thân của ta, thì ta biết chắc 100% là người đó cũng chỉ là người đó. Có thể anh ta buồn hơn một chút, stress hơn một chút, nhưng vẫn nụ cười đó, ánh mắt đó, lượn tóc đó, giọng nói đó, và tư duy đó, nhưng thay đổi một chút vì biến cố lớn vừa ập lên...

Nhưng nói rằng quyền lực, địa vị và tiền bạc không định giá được bản thân ta thì dường như cũng không chính xác 100%. Đây là những khí cụ rất tốt để chúng ta có thể giúp đời. Địa vị và quyền lực chính trị cho phép chúng ta thúc đẩy những chính sách tốt cho nhiều người dân, tiền bạc cho phép chúng ta tạo kinh doanh để nhiều người có công ăn việc làm, hay làm việc thiện để

nâng đỡ người nghèo khó... Và đương nhiên là mọi người có thể định giá chúng ta qua những công việc đó ta làm. Và cũng đương nhiên là nếu ta dùng quyền lực, địa vị và tiền bạc để khoe trương và phá làng phá xóm, phá hại đất nước, thì mọi người sẽ định giá ta qua những hành động đó.

Đến đây thì chúng ta đã thấy rõ bản chất “khí cụ” của quyền lực, địa vị và tiền bạc. Những thứ này là khí cụ, chẳng khác gì những thứ khác ta có. Óc thông minh, sắc đẹp, giỏi toán, giỏi tiếng Anh, giỏi kinh tế, giỏi luật, giỏi nhạc, giỏi hội họa, tất cả chỉ là những khí cụ để ta sử dụng làm việc. Và chính công việc ta làm—giúp đời hay hại đời—mới là điều mà mọi người dùng để định giá ta.

Nhưng điều này dẫn ta đến một câu hỏi khác: “Có nhất thiết là ta phải trở thành nhà khoa học lỗi lạc, đứng đầu các lớp, hay làm cái gì đó to tát để vinh danh ngàn đời hay không?”

“Đã sinh ra ở trong trời đất, phải có danh gì với núi sông?”

Nếu ta nghĩ rằng ta sinh ra phải làm được cái gì to tát để được vinh danh ngàn đời, để có danh gì với núi sông, thì đây là bệnh mà chúng ta gọi là bệnh háo danh, kiểu các Pharaoh Ai Cập xây những kim tự tháp vĩ đại làm lăng tẩm cho mình sau khi chết để nghìn sau thế giới còn nhớ đến mình.

Tại đây, có lẽ tất cả chúng ta đều thấy rõ ràng cái tôi, cái kiêu căng, của người muốn vinh danh ngàn đời. Đây là điều mê lầm số 1 của con người.

Trong Phật giáo, chấp ngã—bám cứng vào cái tôi—là si mê số một, nguồn gốc đau khổ số một, của con người. Đến mức mà buông bỏ được cái tôi là ta giác ngộ thành Bồ tát.

Khi Bồ tát Quán Tự Tại thực hành trí tuệ Bát Nhã thâm sâu thấy được mình (năm uẩn) là Không, ngài vượt qua mọi khổ nạn. (Bát Nhã Tâm Kinh)

Trong Kitô giáo tội kiêu ngạo là tội số 1 trong 7 trọng tội hàng đầu (seven cardinal sins – bảy mối tội đầu). Và đức khiêm tốn là đức tính quan trọng hàng đầu để sửa đổi tội kiêu ngạo.

Nhưng thiên hạ vẫn luôn vinh danh ngàn đời những tên tuổi lớn của nhân loại.

Điểm chính ở đây là “thiên hạ” vinh danh các vĩ nhân của nhân loại; các vĩ nhân không muốn được vinh danh ngàn đời và cũng đã không sống để được vinh danh ngàn đời. Phật Thích Ca, Chúa Giêsu, Khổng tử, Lão tử, Hai Bà Trưng, Trần Hưng Đạo... Các vị chỉ làm công việc của các vị một cách tận tụy, không mong cầu danh lợi, và khi các vị tạ thế, thiên hạ vinh danh các vị ngàn đời.

Chúng ta đừng nhầm lẫn “hậu quả” và “nguyên nhân”. “Vinh danh ngàn đời” là hậu quả của đời sống phục vụ của các vĩ nhân, không phải là nguyên nhân thúc đẩy các vị làm việc.

Làm việc để được vinh danh ngàn đời thì cũng chẳng khác gì làm việc vì ham tiền, vì muốn có nhà to, vì muốn có nhiều chân dài... Tất cả những điều này đều có thể thúc đẩy một người làm việc hăng say. Nhưng một lúc nào đó

người đó sẽ nhận ra là cuộc sống của mình, nhằm phục vụ chính mình và tên tuổi mình, sao mà nó nhạt nhẽo, vô vị, nhàm chán và vô nghĩa đến thế—mình đã đào xới hăng hái và đã luôn luôn tiến về phía trước, nhưng mình vừa chợt nhận ra là mình đã đào một đường hầm rất dài dưới đất, dù có vẻ như tiến đã rất xa, nhưng đã chẳng bao giờ thấy được ánh sáng mặt trời.

Giá trị con người của chúng ta, rốt cuộc sẽ được định giá (1) bởi chính ta, (2) bởi những người thân cận nhất của ta, và (3) bởi Chúa Phật của ta. Đây là nhóm người biết rõ về ta nhất, và định giá chính xác về ta nhất. Và nhóm người này định giá ta bằng trái tim và công việc của ta—Ta đã là một người cha hay người mẹ tốt nhất cho con cái? người bạn tốt nhất cho bạn bè? người thầy tốt nhất cho học trò? người nông dân tốt nhất cho mảnh đất? người sếp tốt nhất cho nhân viên? người quan chức tốt nhất cho đồng bào?

Dù ta làm công việc gì trong đời, nhóm người này cũng biết ta rất rõ, và họ sẽ định giá ta rất chính xác.

Chúc các bạn một ngày giá trị.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Giàu nghèo

(Posted on **Tháng Mười Hai 4, 2012** by Trần Đình Hoàn)

*Nghèo thì có thể sống ý nghĩa được không ?
Ngược lại nếu giàu thì cuộc sống có ý nghĩa hơn không?
Hoàng Khánh Hòa, NCS Tiến sĩ, Đại Học Missouri – Columbia, Mỹ*

*Con người cư xử với nhau chỉ vì đồng tiền. Phải làm sao?
Trương Xuân Quang, chuyên viên điện thoại, Đà Nẵng.*

*Quá tham vọng vào tiền, không xấu,
nhưng so với một cuộc sống an nhàn thì cái gì sẽ tốt hơn?
Nguyễn Hồ Diễm Trinh, Đại Học Ngoại Ngữ, Đà Nẵng*

Có lẽ ít có gì trên đời thu hút và đôi khi bắt buộc sự quan tâm của ta cho bằng tiền. Sở dĩ thế là vì tiền là phương tiện hoán đổi—tiền có thể hoán đổi được tất cả mọi thứ ta cần, từ thực phẩm, đến áo quần, thuốc men, nhà ở, xe cộ... và có thể vài thứ đắt tiền hơn như là “có tiền mua tiên cũng được.”

Có tiền là ta có thể có hầu hết mọi thứ và không có tiền là thiếu thốn rất nhiều thứ. Đối với một doanh nghiệp, thì tiền là mạch máu. Thiếu tiền là doanh nghiệp chết.

Chính vì vậy mà chúng ta có khuynh hướng muốn có thật nhiều tiền, và cố làm được nhiều tiền. Và rất nhiều người trong chúng ta bị ám ảnh vì tiền.

Đương nhiên là chẳng có gì sai nếu bạn muốn làm được nhiều tiền. Đại đa số phát minh thương mại đều đến từ những người muốn được thành công thương mại, tức là muốn kiếm được nhiều tiền. Ý muốn thành công thúc đẩy người ta tìm các công thức thương mại thành công cho chính mình, và nhờ đó mà xã hội được phát triển.

Khi ta làm việc thành công thì tiền là thành quả của lao động. Đó là đồng tiền chân thật và vinh quang.

Còn có loại tiền khác—tiền trộm, tiền cướp, tiền những lạm, tiền phi pháp, tiền dối gạt, tiền phi đạo đức...

Vấn đề của chúng ta không phải là nên có tiền hay không mà nên kiếm tiền bằng cách nào. Cũng như nếu bạn muốn có bằng tiến sĩ, câu hỏi đặt ra là bạn muốn học để lấy bằng hay muốn mua bằng.

Dù là ta tìm tiền bạc, tìm bằng cấp, hay tìm chức vị, giá trị chân thật vẫn là tìm với công sức lao động của mình, thay vì gian dối.

Hơn nữa, chúng ta cũng không nên hiểu lầm là tiền mang đến cho ta phần thưởng tinh thần nào khác hơn là... tiền. Tiền, cũng chỉ là một khí cụ để ta làm việc giống như bao khí cụ khác như cái búa cái kềm, không thể mang lại hạnh phúc cho ta được. Hạnh phúc là hoa trái của cây yêu thương mà chúng ta phải chăm bón hàng ngày. Nếu ta yêu gia đình vợ chồng con cái, yêu bạn bè, yêu nhân viên... thì ta phải dành công sức và thời giờ gần gũi chăm sóc gia đình vợ chồng con cái, bạn bè, nhân viên... Ta không thể mang tiền để

mua được những yêu thương từ mọi người. Các nghiên cứu xã hội học cho thấy mức độ mất hạnh phúc trong gia đình của người giàu cũng bằng mức mất hạnh phúc trong gia đình người nghèo. Tiền nhiều hay ít hầu như chẳng liên quan gì đến hạnh phúc gia đình.

Hơn nữa, tiền dễ làm ta mê kiếm tiền, cho nên làm hỏng những mối quan hệ gia đình. Mê bất kì điều gì mà bỏ bê gia đình—mê học, mê làm, mê kiếm tiền, mê nhậu, mê đàn đúm bạn bè, mê ma túy, kể cả mê nhà thờ, mê chùa—mà bỏ gia đình cầu bơ cầu bắt, con cái không chăm sóc, nhà cửa không trông nom, vợ hay chồng không ngó ngang đến, thì cái mê đó đều đưa đến đấm.

Lại nữa, khi mê đấm vào tiền, thì rất nhiều người trở thành tội phạm, làm đủ thứ chuyện phi đạo đức và phi pháp, từ những lạm, lừa bịp, đến cướp của giết người... và ở mức thấp nhất thì lừa thầy phản bạn là chuyện bình thường.

Cho nên tiền có thể là một cái bẫy đưa người ta đến với rất nhiều đau khổ, nếu người ta không biết xử với nó chỉ như là một khí cụ, mà lại dẫm ra thờ phượng nó.

Đằng khác, nghèo đến mức không đủ ăn, không đủ mặc, không nhà ở, nhất là khi có vài đứa con, là một đau khổ lớn, và là một thất bại lớn của hệ thống công quyền, vì quyền đủ ăn đủ mặc và có nơi ở là những quyền làm người căn bản. Nhà nước cần một hệ thống an sinh xã hội, tạo một nền lưới an ninh, không để cho người dân nào có thể rơi xuống thấp hơn nền lưới đó. Và mọi người dân trong nước nên luôn tìm cách giúp đỡ những đồng bào nghèo nhất của mình.

Tuy nhiên, từ mức đủ ăn đủ mặc đủ ở trở lên, thì thang giá trị của con người có rất nhiều giá trị cao hơn tiền. Ví dụ:

Tại bất kì nơi nào trên thế giới, mọi người cũng đều biết rằng người quan trọng nhất cho con cái mình, và cho tương lai đất nước mình, là các thầy cô vườn trẻ và tiểu học, không phải là các tỉ phú hay triệu phú. Và tất cả mọi thầy cô của các cấp giáo dục đều quan trọng số một trong việc phát triển quốc gia, dù thầy cô thì thường là chỉ đủ ăn.

Các vị thầy tâm linh của các tôn giáo, chăm sóc cho phần tâm linh, là phần quan trọng nhất của con người, thường là các vị không có tiền bạc tài sản.

Hoặc bạn làm bác sĩ, thì công đức vô lượng từ việc cứu người mọi người đều có thể thấy, dù bạn có nhiều tiền hay không.

Bạn là một người mẹ tốt cho bốn đứa con, đó là bạn đã nuôi dưỡng bốn công dân tốt cho đất nước. Đây là việc làm rất lớn cho các con và cho đất nước, dù mẹ có tiền hay không.

...

Cho nên ý nghĩa của công việc bạn làm, của cuộc đời bạn, tự nó có giá trị của chính nó. Các bản nhạc của Trịnh Công Sơn có giá trị rất lớn cho văn hóa Việt Nam, dù Trịnh Công Sơn nghèo rớt mùng tơi cả đời. Đằng khác nếu

bạn gian dối để thành giàu có, thì những đồng tiền của bạn sẽ chẳng giúp gì được; một lúc nào đó luật nhân quả sẽ đuổi kịp bạn và bạn sẽ phải trả giá, bạn sẽ không cần đợi đến kiếp sau, bạn sẽ trả giá kiếp này, ngay trước mắt.

Chúng ta không nên suy nghĩ như người chưa thấy tiền bao giờ và tưởng rằng tiền là chuẩn giá trị cho xã hội. Xã hội có rất nhiều chuẩn, và tiền, nếu là chuẩn, thì đó có lẽ là chuẩn thuộc hàng rất thấp.

Tuy vậy, các bạn, nhất là các bạn nam, đừng nên thất vọng khi thấy các cô quan tâm đến việc có ông chồng có đủ sức lo cho vợ con, và các bà mẹ của các cô thường muốn con mình có chồng có một chút gì đó, như là bằng cấp, địa vị, tiền bạc, hay cả ba thì càng tốt. Phụ nữ có từ trong gene sự lo lắng rất thực tế cho gia đình và con cái. Phụ nữ không muốn lấy chồng, sinh ra thêm vài miệng ăn, rồi phải tất bật chạy cơm từng ngày cho con, không lo được cho con ăn học tử tế. Cho nên đàn ông có bằng cấp, có địa vị, có khả năng làm ra tiền, thường thu hút nữ giới, đó không phải là vì phụ nữ tham lam như người ta nghĩ, mà là lo cho con cái ngay cả trước khi có con cái.

Cho nên các bạn nam, nếu yêu người bạn gái của mình, thì cố gắng tạo lập con đường nghề nghiệp vững chắc một chút, thay vì than vãn là con gái đời nay ham người quyền chức, ham người có tiền. Có lẽ bạn không cần phải giàu, nhưng nếu bạn có tiềm năng là người chí thú làm việc lo cho vợ con, thì có lẽ các cô cũng thích.

Còn nếu các bạn, nhất là các bạn nam, muốn sống kiểu “một mai một cuộc một cần câu... thu ăn măng trúc đông ăn giá, xuân tắm hồ sen hạ tắm ao” và “ngày ba bữa vỗ bụng rau bina bình bịch” thì có lẽ là nên làm thế một mình, vì chắc chẳng mấy cô chịu theo anh chàng như thế.

Hoặc là đợi đến tuổi về hưu rồi hãy sống cảnh tiên ông.

Chúc các bạn một ngày có tiền.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Xây một ước mơ

(Posted on Tháng Mười Hai 5, 2012 by Trần Đình Hoàn)

*Em phải làm gì để đạt được ước mơ mà em mong muốn?
Thâm, lớp 11, và Truyền, lớp 10, (dân tộc Sêđăng, không có họ)
THPT Nguyễn Thị Minh Khai, Lưu Trú Buôn Hằng, Krông Păk, Đắk Lắk*

*Làm sao để khám phá ước mơ, khi bản thân mình
không biết mình đang mơ ước về điều gì?
Phạm Thị Kim Ngân, công chức hải quan, Đà Nẵng*

*Chúng em bị mất phương hướng trên hành trình xác định
niềm đam mê của mình: không biết mình thích gì, muốn gì.
Phạm Thị Minh Thúy, lớp 11, trường PTTH Phan Châu Trinh, Đà Nẵng*

Ước mơ là những vì sao đưa lối, dẫn ta vào những cuộc hành trình kì diệu của cửa cuộc đời. Em gái trong một góc quê nghèo ở Châu Đốc ước mơ một ngày đứng trên bục giảng trong một giảng đường đầy các nhà toán học nổi tiếng của thế giới. Em trai trong một xóm nhỏ ở Lạng Sơn ước mơ một ngày ngồi trong Quốc Hội thảo luận công việc cùng các nghị viên...

Những giấc mơ làm đời ta tươi đẹp, đầy hy vọng, đầy nghị lực, đầy sinh khí, để ta có thể vượt qua những phút khó khăn lúc này, và vững tâm tiến theo hướng của những vì sao.

Nhắm đến những vì sao!

Nếu chúng ta không nhắm đến những vì sao, không có những giấc mơ lớn, thì con người đã chẳng bao giờ bay được, đã chẳng bao giờ lên đến mặt trăng, đã chưa bao giờ nói chuyện được với nhau qua nghìn dặm...

Mơ ước là mẹ đẻ của sáng tạo.

Đất thì có giới hạn, trời thì không. Hãy để trí tưởng tượng của ta bay xa, hãy để giấc mơ của ta chấp cánh vượt chín tầng trời, hãy xem cuộc đời như một truyện cổ tích nghìn đêm và ta sẽ biến truyện nghìn đêm đó thành hiện thực...

Có lẽ là điều khó khăn nhất cho chúng ta là chúng ta đã được dạy đừng mơ mộng, đừng trèo cao té đầu, hãy thực tế...

Thực tế là nhà ta đang nghèo rớt mùng tơi, mẹ đang chạy gạo từng bữa... Ta muốn giữ thực tế đó hay là muốn sau này sẽ thành triệu phú, sẽ không bao giờ lo chạy gạo, sẽ giúp đỡ những người nghèo khổ để không còn ai phải chạy gạo từng ngày?

“Óc thực tế” là sát thủ số một của những giấc mơ.

Đã mơ thì không thực tế. Người ta có thể nói em mơ mộng, em lãng mạn, em lãng đãng, em ngây thơ... thậm chí em mát mát... nhưng người ta không thể nói em thực tế. Người thực tế không mơ, người mơ không thực tế. Người tỉnh không mơ, người mơ không tỉnh.

Nếu em đang chăn bò ở Mường Lát, Thanh Hóa, và muốn thành tiến sĩ luật, thì đó là một giấc mơ. Nhưng nếu em là con của thứ trưởng ngoại giao ở Hà Nội mơ thành bác sĩ, thì đó không là một giấc mơ mà chỉ là một kế hoạch làm việc.

Đã mơ là nói đến... mơ, nói đến một cái gì đó có vẻ như quá tầm với, quá khó khăn, quá xa hiện thực.

Nếu em là cô bé lọ lem trong một góc rừng sâu, thì hãy mơ đến một chàng hoàng tử. Và nếu em mơ như thế mỗi ngày, tin như thế mỗi ngày, thì năng lượng tích cực của em sẽ một ngày nào đó hấp dẫn một chàng hoàng tử đến với em.

Trong thời gian chờ đợi, hãy hành động và tư duy như một nàng công chúa: tích cực, yêu đời, khiêm tốn, thành thật, dịu dàng, yêu loài vật, yêu người nghèo...

Một lúc nào đó, một chàng hoàng tử đi săn lạc đến góc rừng em, chàng ta sẽ sửng sờ là tại sao nơi hoang dã này lại có một nàng công chúa lạ thường đến thế. Cũng có thể là rất nhiều hoàng tử sẽ đi lạc đến đó, vì năng lượng tích cực biết cách hấp dẫn con người.

Những giấc mơ làm việc như thế. Nếu ta có lòng tin mạnh mẽ vào giấc mơ, giấc mơ sẽ cuốn hút ta theo nó và cuốn hút người khác theo ta.

Giấc mơ có thể mà một loại công việc—bác sĩ, luật sư, kỹ sư, giáo viên... Nhưng thường thì giấc mơ không phải là một công việc mà là một hướng nhìn.

Ngày trước các cụ chúng ta mơ đất nước độc lập. Đó là một hướng nhìn, không phải là một công việc. Và nếu ta hy sinh đời mình phục vụ cho độc lập đất nước, tự nhiên ta sẽ biết mình phải làm gì. Vài việc sẽ thành, vài việc sẽ bại, nhưng mọi việc đều có ý nghĩa cao quý là hy sinh cho tổ quốc. Và kết cuộc là chúng ta luôn luôn giành được độc lập cho tổ quốc.

Các huyền thoại thế giới ngày nay đã là những cậu bé chạy theo những giấc mơ của mình mà không biết mình sẽ về đâu: Bill Gates, Steve Jobs, Michael Dell...

Bầu trời là giới hạn, hãy nhắm đến những vì sao.

- Tôi mơ nước tôi không còn ai phải đi ăn xin nữa.
- Tôi mơ tôi là nhà toán học hàng đầu thế giới.
- Tôi mơ tôi là ca sĩ hát tiếng Anh nổi tiếng quốc tế.
- Tôi mơ mỗi huyện ở Việt Nam có ít nhất là một trường cao đẳng.
- Tôi mơ tôi làm chủ một bệnh viện lớn cho cả thành phố này.
- Tôi mơ cả dân tộc tôi không còn ai bị liệt vào hạng nghèo nữa.
- Tôi mơ tôi sẽ có công việc kinh doanh trải dài trên 100 quốc gia.
- Tôi mơ trên mọi miền đất nước, trẻ em không còn phải đi học bằng ghe nữa.

...

Mơ không tốn tiền và nó ở trong đầu mình, chẳng ai cấm mình được. Chỉ có mình tự cấm mình. Hỏi trái tim mình yêu thích điều gì, mong muốn điều gì, mơ ước điều gì...

Bạn chỉ cần một giấc mơ lớn. Thật lớn. Lớn như bầu trời.

Và sống với nó mỗi ngày. Nhìn nó mỗi ngày. Đi theo nó từng bước trong ngày.

Và giấc mơ của bạn sẽ đưa bạn vào những hành trình kỳ diệu, khai mở những khả năng phi thường mà bạn không biết bạn có, đến được những vùng đất tinh tuyền chưa từng ai biết, và có những người bạn đồng hành tuyệt vời mà bạn đã nghĩ là không thể có...

Và đây là nguyên lý: Nếu bạn mơ sẽ thành tướng tổng tư lệnh quân đội, và bạn đeo theo giấc mơ đó, và bạn không thành tướng tổng tư lệnh, nhưng có khả năng đến 90% là bạn sẽ là trung tướng. Nếu bạn muốn thành ca sĩ hát tiếng Anh hàng quốc tế, và nếu bạn không đạt được điều đó, có khả năng đến 90% là bạn sẽ hát tiếng Anh tầm cỡ quốc gia.

Người mơ lớn không bao giờ thua. Chỉ là thắng lớn hay thắng nhỏ.

Chúc các bạn một ngày mơ ước.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Thần tượng

(Posted on Tháng Mười Hai 6, 2012 by Trần Đình Hoàn)

Tự chủ cho mình? Nhiều người bị cuốn hút bởi một số tính cách, chủ nghĩa này nọ trong xã hội. Đây là vấn đề thần tượng. Xử lý với vấn đề thần tượng như thế nào?

Nguyễn Minh Hiền, NCS Tiến sĩ, Đại Học Missouri – Columbia, Mỹ

Làm sao để chỉnh sửa tâm lý sùng bái (thần tượng), chạy theo những giá trị ảo bên ngoài, mê muội thần tượng làm ảnh hưởng nhân cách, lối sống?

Nguyễn Thị Tâm. GD công ty tâm lý thực nghiệm Hồn Việt, Sài Gòn

Thần tượng là idol. Tự điển online “the free dictionary” định nghĩa idol là: (1) Một hình ảnh dùng để thờ phượng, (2) Một vị thần giả tạo, (3) Một người được tôn thờ, thường là một cách mù quáng và quá đáng, (4) Điều gì đó nổi trội nhưng không có thực chất.

Các định nghĩa này rất đúng với ý nghĩa của từ thần tượng mà kỹ nghệ truyền hình và phim ảnh của Âu Mỹ đang sử dụng, như là American idol, diva, goddess...

Các bạn, nơi nào có người ở là có rác. Âu Mỹ có nhiều rác hơn ở nước ta, vì nơi nào ăn tiêu nhiều thì nơi đó có nhiều rác. Và hiện tượng thần tượng là một loại rác tràn ngập Âu Mỹ, tràn cả ra nhiều nước khác trên thế giới.

Hiện nay ta thấy có 3 loại thần tượng chính: ca nhạc sĩ, chủ nghĩa, tiền và các biểu tượng của tiền.

1. Ca nhạc sĩ

Thần tượng nhiều nhất ai cũng thấy là các ca nhạc sĩ. Hollywood rất giỏi về tạo thần tượng. Đặt tên cho cô này là diva, cô kia là goddess, chàng nọ là idol, nàng kia là queen, chàng kia là king... rồi người đàn ông sexy nhất thế giới, người phụ nữ hấp dẫn nhất thế giới... Tất cả những chức danh khủng và kiêu ngạo đó, cộng với các hình ảnh lấp lánh hào nhoáng của các video clips với kỹ thuật âm thanh và ánh sáng tối tân, biến các cô cậu thành thần tượng, để đám đông ngu dốt hò hét bu quanh như một lũ điên, và bỏ hết tiền túi ra mua CD, DVD, tranh ảnh, áo quần và bất kì điều gì có in hình ảnh thần tượng của họ.

Đây là một kỹ thuật làm tiền tinh xảo và vĩ đại, mà nạn nhân là những đám đông dại khờ của thế giới, nhất là teens dại khờ của thế giới.

Đương nhiên là chúng ta thích ca sĩ này, nhạc sĩ kia, tài tử nọ là chuyện thường. Nhưng tại sao phải tôn thờ họ như thần tượng, trong khi so với bất kì nhóm người nào khác trong xã hội như là kỹ sư, giáo viên, công chức... thì ca nhạc sĩ nói chung thường có lối sống bất trật tự nhất—rượu chè, hút sách, ma túy, ly dị hà rằm?

(Đương nhiên là có các ca nhạc sĩ tử tế. Nhưng người tử tế đương nhiên là tránh xa các trào lưu thần tượng này).

Hiện tượng các fan cuồng là một hiện tượng lớn lên với trào lưu nhạc trẻ và ma túy của thời thập niên 1960x, được tinh xảo hóa bởi Hollywood như là nghệ thuật móc túi tiền của thiên hạ từ đó đến nay, ngày nay lan tràn sang cả Á châu, có gì là hay đâu mà người trẻ Việt Nam của chúng ta muốn chạy theo để trả tiền?

Thần tượng hóa các ca nhạc sĩ vừa làm cho đầu óc của bạn thành nô lệ, và vừa làm bạn tiêm nhiễm cái tội của thần tượng của bạn, kể cả tác phong thiếu đạo đức của họ và lối sống vô kỷ luật của họ. Nói chung là chẳng được gì cho các bạn cả.

Đừng ngu như thế.

Và không chỉ là ca nhạc sĩ. Bạn chẳng nên xem ai trên đời là thần tượng cả, vì không có ai đáng là thần cho bạn tôn thờ. Con người có tự tin và biết tự trọng của bạn không nên gọi ai là thần.

Tôn thờ thần tượng là chính mình xóa mất tự chủ, ý chí, và trí thông minh của mình.

Nếu phục ai, thì cùng lắm gọi họ là “thầy”.

2. Chủ nghĩa

Ở một cấp có học cao hơn, người có học cao một chút, thạc sĩ, tiến sĩ, cũng có những thần tượng khác. Đó là các chủ nghĩa.

Chủ nghĩa là một hệ tư tưởng nào đó để thực hành trong một lĩnh vực nào đó. Tiếng Anh thường tận cùng bằng ISM—như là capitalism, socialism, communism, Buddhism, Keynesianism, Catholicism, Protestantism... Nếu hệ tư tưởng chỉ là lý thuyết thuần túy để suy nghĩ mà thôi, người ta gọi là “lý thuyết” (theory). Nhưng nếu hệ tư tưởng đó được đem ra thực hành, người ta gọi là “chủ nghĩa” (...ism)

Thế giới từ thời cổ đại đến nay có lẽ có cả triệu ISM trong tất cả mọi lĩnh vực văn học, nghệ thuật, khoa học, chính trị, xã hội, kinh tế, tôn giáo, v.v... và mỗi ngày lại có một vài ISM ra đời, từ vi tính cho đến quản lý, đến nấu ăn, đến hội họa, đến kinh doanh... Con người chúng ta luôn sáng tạo ra cách làm việc mới, cách suy tư mới, cho những hoàn cảnh mới.

Nhưng các bạn nên nhớ là mỗi ISM chỉ là một cái nhìn của một người, hay một số người, về một vấn đề nào đó, trong hoàn cảnh và môi trường sống và làm việc của họ. Cái nhìn đó đương nhiên chỉ là một cái nhìn, trong nghìn triệu cái nhìn. Dù hay hoặc dở thì nó vẫn có hạn chế, có lúc dùng được, có lúc dùng không được, có nơi dùng tốt, có nơi dùng thì thiếu sót.

Như là một ISM nào đó về việc quản lý lập trình viên vi tính ở Mỹ chẳng hạn, có thể là rất thành công ở Mỹ, mang về Việt Nam có thể dùng không được hiệu quả, vì tâm lý người Việt khác tâm lý người Mỹ. ISM đó phải được sửa đổi một chút nào đó mới dùng được.

Và dùng cho thợ mộc thì hoàn toàn không được.

Và có thể là 3 năm nữa khi có một phát minh mới nào đó về vi tính và Internet, ISM đó hoàn toàn không tốt để dùng trong quản lý.

Các bạn trẻ thường có lầm lỗi là mới học được ISM nào đó là rất cuồng tín với ISM đó, cho rằng đây là con đường cứu rỗi, dùng nó để phê phán mọi ISM khác, nhất là các ISM cũ hơn, và ai mà không theo ISM mới này là thiếu kiến thức và lạc hậu... Và các bạn trẻ mới học được vài ISM ở đâu đó thường thích mang ra để phê phán người lớn là lạc hậu.

Các bạn, cái nhìn nào, dù cao siêu đến mức nào, thì cũng là một cái nhìn trong triệu cái nhìn, please!

Nếu các bạn thường sửa xe hay làm vườn, thì trong góc vườn hay góc nhà của bạn có lẽ có một đồng dụng cụ: búa, kìm, khóa vặn ốc, cuốc, xẻng, dao, rựa... Đừng có điên đến mức cầm một dụng cụ trên tay và tuyên bố: “Đây là chìa khóa cứu rỗi. Các thứ kia đều là lạc hậu và ngu dốt”.

Chỉ có một chìa khóa cứu rỗi là cái đầu rộng mở của bạn. Đừng dùng keo dán siêu dính để dán đầu bạn vào cái mũ chủ nghĩa nào.

3. Tiền và các biểu tượng của tiền

Thần tượng xuất hiện thường trực tại nhiều nơi nhất hiện nay là tiền và các biểu tượng của tiền—xách tay Louis Voutton, nước hoa Coco Channel, xe Lexis, áo DKNY, quần Dolce Gabana, giày Louboutin... Nhiều người có một chút tiền đều cảm thấy phải có đủ các loại nhãn đó trên mình để nói với thế giới là mình thuộc đạo tiền.

Chưa nói là các quý vị mang nhãn cùng mình như vậy thấy thật lạc hậu, vì người quý tộc chẳng mang nhãn của ai (để làm quảng cáo cho họ) trên mình cả; trong một đất nước mà người xin ăn có mặt ở mỗi góc đường, thần tượng hóa tiền như thế vừa là vô cảm, vừa là xúc phạm nhân phẩm của người nghèo.

Hãy dành tiền của bạn để phục vụ người nghèo.

Và bạn có thể ăn mặc rất đẹp đẽ, lịch sự, và quý tộc, và không mang nhãn quảng cáo cho ai cả. Các đại gia bán hàng quốc tế có các tiểu xảo quảng cáo để các con chiên thiếu tự tin cảm thấy là phải có nhãn của họ trên người mới là chánh đạo. Đừng lạc hậu như thế.

Tóm lại, con người của bạn là cao quý. Hãy yêu mình đủ để tự tin và tự trọng mình. Đừng biến đầu óc của bạn thành nô lệ cho bất kì loại thần tượng nào.

Ách nô lệ bắt đầu từ đầu óc. Tự tin, tự trọng, và tự do, cũng bắt đầu bằng đầu óc.

Chúc các bạn một ngày tự tin và tự trọng.

Mến,

Hoành © copyright 2012 Trần Đình Hoành
Permitted for non-commercial use

CHƯƠNG 2: TÌNH YÊU

Đại trượng phu và nữ anh hào

(Posted on **Tháng Mười Hai 7, 2012** by Trần Đình Hoàn)

*Phụ nữ thông thái thường khó có người đàn ông
sâu sắc ở bên cạnh. Làm sao để cân bằng điều này?
Phạm Thu Hương, tác giả, dịch giả, admin dotchuoinon.com, Đà Nẵng*

*Con gái chuẩn mực trong xã hội hiện nay phải như thế nào?
Một cô gái có cá tính mạnh, được nhiều người yêu nhưng
cũng có nhiều người ghét. Hơn nữa, đàn ông e ngại con gái
học thức cao sẽ khó dạy dỗ. Vậy con gái nên tập dượt
yếu đuối và đừng học cao để dễ lấy chồng sao?
Nguyễn Thị Phúc Lộc, chuyên viên QA/QC, Đà Nẵng*

Thời đại Internet và kinh tế toàn cầu tạo ra nhiều chuyên gia nữ rất giỏi, rất đẹp, và đàn ông rất sợ. Đây là mẫu người phụ nữ khác hẳn hình ảnh phụ nữ truyền thống với tứ đức – công, dung, ngôn, hạnh.

*Công là giỏi việc trong ngoài
Gọn gàng nề nếp, việc chi không phiền
Dung là nét đẹp dịu hiền
Trang nhã thanh thoát ai nhìn cũng ưa
Ngôn là lời nói dạ thưa
Nhỏ nhẹ phải trái chẳng ưa phiền hà
Hạnh là đức tính thật thà
Tự tin tròn nghĩa thuận hòa dưới trên*

Phụ nữ ngày nay sống trong chính trường và thương trường nhiều như phái nam, và số lượng phụ nữ làm lãnh đạo cũng rất nhiều. đương nhiên là trong môi trường nhiều áp lực như thế, người phụ nữ cũng mạnh mẽ để thích ứng môi trường. Yếu đuối thực nữ không có chỗ đứng trong môi trường kinh tế cạnh tranh dữ dội của thế giới.

Và người phụ nữ Việt Nam thích ứng với môi trường mạnh mẽ rất dễ, vì thực sự là phụ nữ Việt Nam vốn mạnh mẽ xưa nay. Trong thời chiến, các nữ chiến sĩ chiến đấu cạnh các nam chiến sĩ như đồng đội bình đẳng. Ở Mỹ xưa nay nữ quân nhân chỉ làm y tế và các việc hậu cần, và chỉ trong khoảng 10 năm nay mới có một số ít trường hợp các nữ quân nhân được làm việc tác chiến.

Từ nghìn xưa, dù thiếu nữ Việt Nam thì yếu đuối thực nữ, nhưng các bà mẹ Việt Nam (nghĩa là các bà vợ Việt Nam) thì rất mạnh mẽ—quán xuyên gia đình, chịu đựng thời chiến khi chồng con phải xông pha trên chiến trường, và thường trực tiếp tham gia hỗ trợ chiến đấu chống xâm lăng trong nhiều vai trò khác nhau, như chúng ta đã thấy trong các cuộc chiến của thế kỷ 20 vừa

qua. Phụ nữ Việt Nam rất mạnh. Đó là một đặc tính có sẵn trong cụm từ “Mẹ Việt Nam”.

Theo truyền thống, phụ nữ Việt Nam khi ra ngoài thì luôn đóng vai thứ hai sau chồng, nhưng về nhà thì luôn là sếp số một. Mẹ luôn luôn quán xuyến tất cả mọi chuyện trong nhà, kể cả chuyện tài chính; bố hầu như chẳng rớ gì đến chuyện trong nhà cả, nên mẹ được gọi là nội tướng, tướng bên trong của vua. (Nội tướng thì ai cũng thấy là có rất nhiều quyền hành, nhưng vua có quyền hay không lại là một chuyện khác).

Cho nên có lẽ là sự thể hiện sức mạnh của các cô trong chính trường và thương trường ngày nay không làm cho các cậu ngạc nhiên và thiếu hứng thú. Cũng như phụ nữ thích đàn ông mạnh mẽ và năng động, có lẽ là đa số đàn ông ngày nay cũng thích phụ nữ mạnh mẽ và năng động. Sự thật thì mạnh mẽ và năng động thường tạo ra nhiều năng lượng tích cực thu hút tất cả mọi người, nam lẫn nữ, chứ không loại trừ ai.

Tuy nhiên phụ nữ thông thái, có bằng cấp cao, có địa vị cao, thì có lẽ vẫn là một đe dọa lớn cho an ninh của phái nam. Người đàn ông Việt Nam đã được dạy “thông minh nhất nam tử”, và từ nghìn xưa cho đến rất gần đây, ngoại trừ một ít gia đình trong giới quan quyền, trong giới bình dân thì hầu như chỉ có con trai mới được cho ăn học còn con gái thì không được đi học, hay học rất ít.

Truyền thống của Việt Nam là đàn ông phải thông thái hơn phụ nữ, cho nên ngày nay khi một cậu nghĩ đến điều người yêu thông thái hơn mình thì cảm thấy thật là kinh hoàng. Người đàn ông Việt Nam chưa bao giờ được chuẩn bị tâm lý để có người yêu thông thái hơn mình. Cho nên đó là điều không ai dám nghĩ đến. Rất khiếp đảm.

Không phải là đàn ông không thích phụ nữ học giỏi hơn mình. Có thể là vẫn rất thích, nhất là khi nàng lại đẹp và có duyên, nhưng sợ thì đúng hơn. Với không tới. Mình không thuộc “giai cấp thượng lưu” đó!

Ngược lại các cô thông minh hình như cũng chẳng thích mấy cậu kém thông minh hơn mình. Thế thì lỗi ở các cô hay ở các cậu? Các cô không thích các cậu kém mình, thì các cậu kém mình đành bỏ chạy là phải rồi!

Và cô nào càng thông thái thì càng ít đàn ông con trai có thể đủ thông minh để tâm sự và chia sẻ sâu sắc về nhiều điều.

Làm sao mà giải quyết đây?

Hay là các cô nên học kinh nghiệm của các cậu?

Các cậu không có vấn đề gì khi yêu một cô kém thông minh hơn mình, vì khi yêu nhau không phải là để đọ thông minh với nhau, mà chỉ để tựa vai nhau khi cần một bờ vai, để hỗ trợ nhau khi có tâm sự, để là bạn với nhau khi thấy cô đơn, để chia sẻ buồn vui sướng khổ với nhau, để có bạn đồng hành trong đời... Nếu các cô đừng bắt người ta phải giỏi như mình mình mới chịu yêu, và nếu các cô chủ động hơn trong liên hệ tình cảm, cho bạn trai biết là bạn

ấy rất đáng yêu và “bằng cấp/địa vị không can dự gì trong tình yêu”, thì may ra cũng có vài bạn nam vì tình yêu mà thêm can đảm để bước vào hang cọp.

Thật sự là ở các quốc gia Âu Mỹ, vợ có bằng cấp cao hơn, hay làm tiền nhiều hơn, hay địa vị cao hơn chồng là chuyện rất thường. Không ai nghĩ là chồng phải giỏi hơn vợ cả. Ở Việt Nam chuyện này rất ít xảy ra, nhưng có lẽ là vì chúng ta chỉ đổi mới gần đây và cũng chưa quen với những tình huống xã hội mới.

Nhưng nếu các cô chỉ yêu thôi mà không đòi hỏi người yêu phải thông minh bằng mình, thì chắc là một ngày nào đó vấn đề sẽ biến mất. Mình đã đứng trên đỉnh núi cao chót vót rồi, lại đòi hỏi phải có người đứng trên một đỉnh cao hơn mới cho làm bạn, thế thì tìm đâu ra?

Chúng ta nói tình yêu chỉ cần hai trái tim, không cần tiền bạc, bằng cấp, địa vị hay điều gì cả. Vậy thì điều này không nên áp dụng bình đẳng cho cả hai phía nam và nữ sao?

Chúc các bạn một ngày bình đẳng.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Yêu sớm

Posted on Tháng Mười Hai 9, 2012 by Trần Đình Hoàng

Có nên yêu sớm không?

Phạm Minh Châu, kỹ sư viễn thông, Đà Nẵng

Đang tuổi đi học có nên có bạn trai không?

*Mi Linh, lớp 11C, Trường THPT Nguyễn Thị Minh Khai,
Lưu Trú Buôn Hằng, Krông Păk, Đăklăk,*

*Chúng em yêu nhau, chúng em có hiểu biết để
bảo vệ lẫn nhau. Tại sao người lớn không tin*

chúng em? Làm thế nào để người lớn tin chúng em?

Phạm Thu Hương, tác giả, dịch giả, admin dot chuoinon.com, Đà Nẵng

Thật khó trả lời.

Tình yêu có quyền lực của nó. Khi tình yêu đến thì tình yêu đến, không ai cưỡng được, không ai cản được.

Nếu tình yêu không mạnh mẽ, chúng ta đã không có những truyện tình như Romeo and Juliette.

Tình yêu đến với giờ khắc riêng của nó, mà người ta gọi là định mệnh, không phải là điều ta có thể quản lý.

Nhưng trong liên hệ nam nữ hàng ngày, liên hệ có thể là tình bạn, có thể là điều gì đó như là tình yêu, có thể là những tò mò tình dục, có thể là a dua theo bạn bè... chưa hẳn là tình yêu chân thật mà con người ca tụng.

Trong một môi trường có nhiều rối rắm khó hiểu như thế, chúng ta cần một chút thông minh và suy nghĩ để có thể vượt qua những rối rắm, mà không phải vướng chân té ngã vào giữa đám gai.

Có lẽ tất cả bố mẹ thầy cô trên thế giới đều khuyên các em là yêu càng chậm càng tốt, vì đời mình còn dài, còn rất nhiều năm để tha hồ yêu, không việc gì phải gấp.

Nếu em tập thói quen tưởng tượng thường xuyên đến đời mình 5 năm nữa—mình có thể sẽ làm gì, sẽ học thế nào, sẽ làm việc thế nào, sẽ có đời sống thế nào—thì em sẽ tăng khả năng hiểu biết tương lai cũng như hiện tại của em lúc này, và như vậy cũng sẽ giúp em biết mình nên làm gì lúc này.

Ngay lúc này có lẽ em cũng biết ưu tiên số một của em là tập trung vào học hành. Tình yêu có khả năng làm cho đầu óc của em mất tập trung, đôi khi đầu óc hoàn toàn tán loạn nếu em gặp khủng hoảng trong tình yêu, và có thể làm cho việc học hành của em trở thành cực kỳ khó khăn.

Tình yêu là một điều thú vị và đẹp đẽ, đầy mộng mơ vui sướng, nhưng cũng kèm theo nhiều rắc rối, hiểu lầm, ghen tương, giận hờn, tức tối, buồn tủi... Tất cả những điều này, từ chuyện vui đến chuyện buồn, đều chiếm rất nhiều

thời gian trong ngày, và đương nhiên thời gian còn lại để tập trung vào việc học rất ít. Mà chưa chắc là trong chút thời gian còn lại, em có thể tập trung để học.

Hơn thế nữa, vấn đề trẻ vị thành niên mang thai là vấn đề rất lớn trên thế giới. Nếu sinh con thì tạo thêm nghèo khổ cho cả mẹ con, mà phá thai thì sau này có thể ảnh hưởng không tốt đến sự phát triển tâm lý và chiều sâu tâm linh của em, vì giết một thai nhi luôn tạo nên một cảm giác bứt rứt sâu sắc trong tâm mình.

Ngoài ra còn có đủ thứ bệnh hiểm nghèo truyền nhiễm qua đường tình dục, và bệnh hiểm nghèo nhất là HIV/AIDS.

Trong khi đó, những quan hệ tình dục nam nữ chưa chắc là tình yêu. Thường thì đó là chạy theo bạn bè và một lối sống mà người ta tưởng là văn minh.

Chính vì vậy mà khi em nói đến yêu đương là bố mẹ rất lo. Đôi khi chính các lo lắng này tạo ra căng thẳng lớn giữa bố mẹ và con cái, và tạo ra vấn đề lớn trong khi thực ra chưa có vấn đề.

Nói bằng lý trí là thế. Nhưng thực tế là, trong liên hệ với bạn bè, em có thể có nhiều tư vấn cũng như nhiều áp lực từ bạn bè—phải làm như bạn bè, phải giống như bạn bè, phải chiều “người yêu”, v.v... Cho nên em rất dễ bị thúc đẩy theo hướng ngược lý trí.

Tuy vậy, nếu em thông minh và khôn khéo, em sẽ có thể định hướng tình bạn và tình yêu trong một chiều hướng có lợi cho em, như sau:

- Nếu có bạn khác phái, em nên xin phép bố mẹ cho bạn đến nhà gặp em, cũng như là bạn cùng phái.
- Nếu bạn em mời em đi chơi ở ngoài, thì xin phép bố mẹ, cho bố mẹ thông tin rõ ràng là đi đâu và khi nào về. Thành thật với bố mẹ để bố mẹ luôn là đồng minh của mình, chia sẻ được với mình, và hỗ trợ mình. Đừng làm mất lòng tin nhau trong gia đình chỉ vì thông tin của mình không chính xác.
- Hơn nữa, bây giờ là thời đại thiếu an ninh ngoài đường, MỌI NGƯỜI trong nhà—bố mẹ con cái anh chị em—nên luôn cho người nhà biết mình đi đâu, làm gì, với ai, khi nào về, để nếu có chuyện gì bất ổn xảy ra với mình, gia đình còn biết đường mà tìm kiếm. Thông tin rõ ràng cho nhau thường xuyên là một biện pháp an ninh của thời đại này.
- Em nên hiểu rành về các vấn đề giới tính, tình dục, ngừa thai, các bệnh về đường tình dục và HIV/AIDS. Các nhà sách thường có bán các loại sách về giáo dục sinh lý.
- Nói với bố mẹ rằng em là người biết trách nhiệm, biết giữ thân mình, biết tự bảo vệ mình, biết bảo vệ bạn của em, và em sẽ vẫn giữ ưu tiên số một cho việc học hành. Nếu em không nói rõ ràng các điều này cho bố mẹ nghe để bố mẹ yên tâm, thì đương nhiên là bố mẹ sẽ tiếp tục lo lắng.

• Nếu em có thể nói với người bạn khác phái “Bây giờ tại mình đang phải lo học hành nhiều quá, hãy là bạn thân thôi nha”, thì rất tốt. Thực sự thì bạn thân không khác người yêu lắm, có thể tâm sự với nhau rất sâu sắc, ngoại trừ ít nhúc đầu hơn. Và kinh nghiệm cho thấy, tình yêu chân thật nhất, bền vững nhất, và thường dẫn đến hôn phối lâu bền nhất, là tình yêu đến từ tình bạn thân thiết lâu năm. Cho nên, nếu em giữ được một tình bạn thân thiết lâu năm, thì đó là em đang xây dựng cho tiềm năng của một tình yêu tuyệt vời và một gia đình bền vững.

• Có lẽ em nên biết là ở Mỹ trong vòng hơn 15 năm nay có phong trào “teen trinh tiết” (teen chastity), trong đó các em tuyên thệ là sẽ giữ mình trong sạch và không liên hệ tình dục cho đến ngày đám cưới. Từ khoảng 12 tuổi là các em tuyên thệ và mang một chiếc nhẫn gọi là nhẫn trinh tiết. Có vài kiểu nhẫn khác nhau, kiểu nổi tiếng nhất có khắc câu “true love waits” (tình yêu chân thật đợi). Phong trào teen trinh tiết ở Mỹ hiện nay có khoảng 2 triệu rưỡi teens tuyên thệ.

Điều chính ở đây là chúng ta nói đến chủ động đời mình. Đời mình có nhiều chuyện quan trọng mình phải làm. Những chuyện quan trọng đó đòi hỏi mình tìm cách giảm vận tốc của những chuyện mình biết sẽ làm bận rộn đầu mình quá mức đến nỗi mình không còn đủ sức để lo những chuyện quan trọng.

Tình yêu, thật tuyệt vời, và cảm xúc của em có thể vô cùng mãnh liệt. Vì thế quản lý tình yêu và cảm xúc đôi khi có vẻ như cực kì khó khăn. Nhưng chính vì nó khó mà ta làm được thì phần thưởng mới lớn—như là thi đấu Olympic và thắng.

Nếu em có thể quản lý được tình bạn, tình yêu, và giữ tập trung vào học hành tốt, chỉ vài năm sau là em sẽ thấy cuộc đời của em rất vững chắc. Một người không tập trung, chỉ sau vài năm, có thể trở thành người làm công cho người bạn chăm chỉ của mình.

Cho nên câu trả lời cuối cùng vẫn là: Giữ gìn và nuôi dưỡng tình bạn, cho nó thời gian để tình bạn bình thường biến thành tình bạn chân thật, rồi tình bạn chân thật từ từ trưởng thành và biến thành tình yêu chân thật. Mọi trái ngọt đều cần thời gian để chín, và trái tình yêu cũng không ra ngoài lệ đó.

Hãy kiên nhẫn và phần thưởng lớn của em sẽ đến.

Chúc các em một ngày khôn ngoan.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Yêu thương và tha thứ

Posted on Tháng Mười Hai 10, 2012 by Trần Đình Hoàn

*Làm sao để tha thứ cho người không
đáng được tha thứ, yêu quý?
Ngô Thị Tố Nhi, Kỹ sư Kinh tế xây dựng, Đà Nẵng*

*Làm sao để khi người ta ghét mình mà
mình không ghét lại họ?
Kasta, lớp 12, THPT Nguyễn Thị Minh Khai,
Lưu Trú Buôn Hằng, Krông Păk, Đắk Lắk*

*Làm thế nào để mình yêu thương được mọi người?
Navi, lớp 10, THPT Nguyễn Thị Minh Khai,
Lưu Trú Buôn Hằng, Krông Păk, Đắk Lắk*

Những điều này dễ hơn chúng ta tưởng rất nhiều.

Nếu ta đang mang một tảng đá 20kg trên lưng, ta sẽ không hỏi ta có nên vác tảng đá này đi không. Ta sẽ vác tảng đá đó ngay tức thì.

Việc giữ tội lỗi của người khác trong lòng mình cũng chẳng khác gì mang tảng đá trên lưng. Chúng ta thường làm tưởng rằng khi mình tha thứ cho người khác là mình có lòng tốt, mình làm ơn làm phúc cho họ, vì họ đã có lỗi đối với mình và mình tha thứ họ. Sự thật là khi mình tha thứ cho người khác, có thể chẳng ăn nhập gì đến người mình tha thứ, vì thường là họ đang ở đâu đó rất xa và chẳng biết là mình đã tha thứ họ. Nhưng tha thứ cho người khác thì mình đã giúp chính mình rất nhiều, vì mình đã vác đi tảng đá 20kg mình đang mang trên lưng.

Ngày nay tất cả chúng ta đều biết là hờn giận thù ghét làm hại đến sức khỏe tinh thần và thể chất của mình. Hờn giận thù ghét nằm trong lòng mình nhiều tháng nhiều năm, tạo stress thường trực, 24 tiếng một ngày không nghỉ, dù mình có nhớ đến chuyện hờn giận thù ghét đó hay không. Stress thường trực đó góp phần làm mình căng thẳng thường trực, làm yếu hệ miễn nhiễm, tăng khả năng bệnh hoạn về tim, đường tiêu hóa, đột quỵ và các bệnh hiểm nghèo khác. Và làm con người của chính mình trở thành khó yêu hơn vì năng lực tiêu cực bao bọc quanh mình.

Mỗi người chúng ta có một “vùng hào quang” hay còn gọi là “vùng năng lượng” quanh ta, như là các tranh ảnh người ta thường vẽ các vị thần thánh. Đó điều mà các nhà tướng số gọi chung là “tướng”—tướng làm vua, tướng giàu sang, tướng mệnh phụ phu nhân, tướng cực khổ... Tướng thì có một phần là cơ thể và dáng đi dáng ngồi của mình, nhưng phần chính là vùng hào quang của mình, vùng năng lượng tích cực hay tiêu cực mà con người mình tỏa ra. Dù chúng ta có nhận biết điều này hay không, thì ai trong chúng ta cũng nhạy cảm với vùng hào quang, vùng năng lượng, của người khác. Chính vì vậy mà có khi ta mới gặp một người, chưa nói chuyện đã cảm thấy

ấm áp thân tình và càng nói chuyện thì càng cảm thấy gần gũi; nhưng có khi gặp một người là ta cảm thấy không yên, bứt rứt, khó chịu. Đó là vì con người của ta cảm nhận được năng lượng tích cực hay tiêu cực của người đối diện.

Một người không có gì tiêu cực trong lòng—không thù ghét, không tham lam, không ganh tị...— và lại có nhiều tình yêu trong lòng, thì người đó ai nhìn cũng thích cũng yêu. Các bạn có thể nhìn một tấm ảnh hay một video clip của Đức Đạt Lai Lạt Ma thì cảm thấy hòa bình, vui vẻ và ấm áp ngay.

Cho nên các bạn muốn có một vùng năng lượng tích cực như thế, muốn ai gặp mình cũng cảm thấy hòa bình, ấm áp, vui vẻ như thế, thì (1) đừng giữ những gì tiêu cực trong lòng và (2) chỉ giữ những gì tích cực trong lòng.

Cho nên ai đó đã làm mình đau khổ, và mình mang hờn giận thù hận trong lòng, thì người đầu tiên mình hại là chính mình. Nếu người ta đã có tội, để đó cho trời xử họ. Mình không cần phải “tha thứ” họ gì cả. Chỉ gạt những hờn giận thù hận ra khỏi lòng mình để lấy thuốc độc ra khỏi trái tim mình.

Hoặc là người khác ghét mình, họ tự mang thuốc độc trong tim họ. Sao mình lại ghét lại để tiêm thuốc độc vào tim mình? Hãy tội nghiệp họ đã mê muội để họ tự hại họ. Và đừng làm đại như họ.

Yêu mọi người cũng thế. Chúng ta đều biết là khi yêu—dù là yêu một đóa hoa, yêu một em bé, yêu một cuốn sách—chúng ta thấy rất vui vẻ, yêu đời. Tình yêu luôn luôn tạo ra năng lượng tích cực như thế.

Nếu ta yêu tất cả mọi người quanh ta, các bạn có biết ta tạo ra biết bao nhiêu năng lượng tích cực mỗi ngày không? Người yêu tất cả mọi người sẽ có một vùng năng lượng tích cực quanh họ mạnh đến nỗi không ai gặp họ mà không thấy bình an, vui vẻ, ấm áp.

Và yêu mọi người thì dễ hơn là ta tưởng. Nếu bạn thấy một em bé bị xe đụng bên đường, bạn có muốn khóc không? Nếu bạn thấy một người đàn ông bị thương bên lề đường, bạn có muốn đến thăm hỏi và giúp đỡ ông ấy không? Trong trái tim của ta đã có tình yêu cho tất cả mọi người rồi, ta chỉ chưa nhận diện được tình yêu đó mà thôi.

Trong bốn chân lý lớn (tứ diệu đế) của nhà Phật, thì chân lý đầu tiên là “Khổ”—tất cả chúng ta đều khổ, vì tất cả đều ngập lặn trong dòng đời si mê. Và theo Thánh kinh Kitô giáo thì đời sống con người cực khổ vì con người đã đánh mất địa đàng ngay từ đầu rồi. Chỉ cần đọc báo mỗi ngày là ta có thể thấy cái khổ của con người chúng ta. Người nghèo thì thiếu ăn thiếu mặc cực khổ đủ điều, người có tiền cũng khổ sở vì ghen tương, tham lam, tù tội, và người nổi tiếng như các sao thỉnh thoảng lại thấy có người tự tử. Đó là chưa kể tai nạn và bệnh tật thì không chừa ai.

Nếu ta hiểu được con người ai cũng vướng mắc đau khổ như nhau, thì ta có thể tội nghiệp cho chính ta và cho tất cả loài người. “Tội nghiệp” chính là khởi điểm của yêu thương. Khi ta cảm thấy tội nghiệp cho kiếp người là khi ta thấy được lòng mình đầy thương mến cho loài người. Yêu thương loài người

chính là liều thần dược cho thế gian bớt khổ. Và yêu thương loài người sẽ tạo ra năng lượng tích cực vĩ đại quanh ta, mọi người sẽ cảm thấy hòa bình, ấm áp và yêu thương khi họ gặp ta.

Chỉ cần mỗi ngày dành ra vài phút suy nghĩ về con người để khơi dậy bản năng tự nhiên của ta là ta sẽ tội nghiệp và yêu thương tất cả mọi người như thế.

Xóa bỏ tất cả tiêu cực—thù hận, ganh ghét, đố kỵ—trong lòng và làm điều tích cực—yêu tất cả mọi người—và vùng năng lượng của ta sẽ luôn tươi sáng, ấm áp, bình an cho mọi người quanh ta.

Chúc các bạn một ngày tích cực.

Mến,

Hoành

Tình yêu chân thật

Posted on **Tháng Mười Hai 11, 2012** by **Trần Đình Hoàn**

Thế nào là yêu thật sự?

Cuong Huynh, sinh viên thạc sĩ xã hội học, Texas, Mỹ

Thế nào là tình yêu chân chính? Có nên tin vào tình yêu hay không?

Trần Như Ngọc, Đại Học Bách Khoa Đà Nẵng.

Như thế nào mới được coi là tình yêu thực sự?

Kam, lớp 12, THPT Nguyễn Thị Minh Khai,

Lưu Trú Buôn Hằng, Krông Păk, Đắk Lắk

Có lẽ lời nói diễn tả về tình yêu rõ ràng và cụ thể nhất là câu nói nổi tiếng của Saint Paul mà ở Âu Mỹ người ta luôn luôn nhắc lại trong mọi đám cưới:

Nếu tôi nói được mọi ngôn ngữ của loài người và của các thiên thần, nhưng không có tình yêu, tôi chỉ là cái cồng vang dội hay cái chiêng ồn ào.

Nếu tôi có tài tiên tri và có thể quán thông mọi huyền nhiệm và mọi tri thức, nhưng không có tình yêu, và nếu tôi có đức tin có thể chuyển dời núi non, nhưng không có tình yêu, tôi chẳng là gì cả.

Nếu tôi tặng hết tài sản cho người nghèo và xả thân trên giàn hỏa, nhưng không có tình yêu, tôi chẳng được gì cả.

Tình yêu là kiên nhẫn, tình yêu là dịu dàng. Tình yêu không ghen tị, không khoe khoang, không kiêu hãnh. Tình yêu không khiếm nhã, không vị kỷ, không nhay giận, không chấp trước. Tình yêu không vui sướng trong tội lỗi, nhưng hân hoan với sự thật. Tình yêu luôn luôn bảo vệ, luôn luôn tin tưởng, luôn luôn hy vọng, luôn luôn kiên trì.

Tình yêu không bao giờ thất bại.

Nếu các bạn đọc lại đoạn văn trên chậm chậm, thì các bạn sẽ nhận ra Saint Paul không diễn tả tình yêu như là một trạng thái tinh thần hay tâm lý, như “tình yêu là mật ngọt thiên đàng” hay “tình yêu là vui sướng vô biên.”

Tình yêu là một bản vũ cho một vũ công. Vũ công vũ vì yêu thích vũ. Và những hành động vũ dịu dàng nhịp nhàng của cơ thể làm vũ công vui sướng. Người đang yêu muốn làm những việc của người đang yêu, và vì làm những việc ấy mà người đang yêu vui sướng.

Tình yêu chân thật do đó đã được Saint Paul diễn tả như là những hành động “yêu” của người đang yêu. Trước hết là hai đức tính nền tảng của tình yêu: kiên nhẫn và dịu dàng, sau đó là những điều không nên làm, và cuối cùng là những điều cần làm.

1. Hai đức tính nền tảng: Kiên nhẫn và dịu dàng.

Kiên nhẫn: Thời gian có thể làm nhiều điều huyền diệu. Hãy cho Nàng Thời Gian thời giờ để nàng làm việc của nàng giúp mình. Người yêu giận thì xin lỗi và đợi cho người yêu hết giận, đừng ứng xử kiểu “Tôi xin lỗi cả tháng rồi mà còn giận. Tôi chia tay đây”. Tình thoáng tình yêu gặp khó khăn trở ngại, người không kiên nhẫn không vượt qua được các khó khăn đó, và tình yêu sẽ chết.

Dịu dàng: Dịu dàng là con đẻ của tình yêu và tự tin. Người thiếu tự tin thì sợ hãi và không thể dịu dàng. Không gì mạnh mẽ bằng sự dịu dàng. Lời nói dịu dàng có thể chuyển thù thành bạn, hướng chi là nói hàng ngày với người mình yêu. Thường là người ta dịu dàng lúc đầu, lâu rồi thì lại ứng xử với nhau rất cục cằn. “Tương kính như tân”, kính trọng nhau như mới, ông bà ta dạy thế.

2. Những điều không nên làm

Không ghen tị: Người yêu gặp lại bạn học cũ, nói chuyện rất thân mật, thì hãy chia vui với người yêu, đừng ghen tuông bậy bạ. Hoặc người yêu có học bổng du học, và sẽ giỏi hơn mình, đừng ganh tị và lo sợ, hãy chia vui cùng nàng.

Không khoe khoang: Như là “Em đã từng có hàng chục người theo đuổi mỗi ngày”.

Không kiêu hãnh: Như là “Anh có được em là may mắn ba đời nhà anh đó.”

Không khiếm nhã: Nói năng lịch sự với nhau, không khiếm nhã, kể cả khi “nói đùa”, như là “Em đàn bà con gái mà biết gì”.

Không vị kỷ: Yêu là vì người mình yêu, không phải là vì mình. Vị kỷ là điều đa số người phạm phải khi yêu: tôi yêu để tôi chiếm được anh/em cho tôi, anh/em là của tôi, anh/em sẽ làm đời tôi sung sướng, anh/em sẽ làm tôi hạnh diện, anh/em sẽ làm tôi thêm giàu có...

Yêu là “Anh yêu em vì anh muốn làm em hạnh phúc” và “Em yêu anh vì em muốn đời anh hân hoan”.

Không nhay giận: Người nhay giận, chưa đụng đến lông chân đã giận, chuyện lớn nhỏ gì cũng giận, chuyện bằng cọng tóc thì biến thành trái núi, ... thì không thể yêu lâu được.

Không chấp trước: là không giữ sổ sách những lỗi lầm của người yêu để mỗi lần không vui là mang ra kể lể như kể chuyện một ngàn lẻ một đêm. Người như thế chỉ làm khổ nhau cả đời, vì không chuyện cũ nào được bỏ qua, mà con người thì ai cũng có lỗi lầm, cho nên người chấp trước luôn luôn có cả một kho “vũ khí” để hành người ta cả đời.

Chuyện đã qua, không bao giờ nên nhắc lại. Đã qua là đã trôi theo gió thoảng mây bay.

Không vui sướng trong tội lỗi nhưng hân hoan với sự thật: Như là không dối vợ/chồng để chơi bời. Trung tín và thành thật với vợ/chồng.

3. Những điều cần làm

Luôn luôn bảo vệ: Luôn bảo vệ người mình yêu, nhất là khi người ấy bị mọi người truy tố, hạ nhục và ruồng bỏ. Dù là người yêu của mình đã làm sai, thì cũng nên là bờ vai cho người yêu nương tựa. Đừng chạy theo thiên hạ mà ruồng bỏ người yêu. Yêu còn có nghĩa là trung thành.

Luôn luôn tin tưởng: Luôn luôn tin tưởng vào sức mạnh của tình yêu, dù mình đang trong cơn giông bão khôn khó. Tình yêu tồn tại vì ta tin tưởng vào tình yêu. Lòng tin là thực phẩm của tình yêu.

Luôn luôn hy vọng: Hy vọng vừa là hoa trái của tình yêu, vừa là nước mát nuôi dưỡng tình yêu.

Luôn luôn kiên trì: Kiên trì là mẹ đẻ của thành công, kể cả thành công trong việc giữ gìn tình yêu bền vững.

Tình yêu không bao giờ thất bại.

Hãy kiên trì tin tưởng vào tình yêu và tình yêu sẽ chiến thắng mọi khó khăn thử thách.

Khi chúng ta chưa biết yêu, hay không yêu, thì những điều trên đây có vẻ như thật khó khăn. Nhưng khi ta thực sự yêu một người, thì ta sẽ tự nhiên làm những điều này mà không cần ai chỉ dạy. Những điều này là hậu quả tự nhiên của tình yêu chân thật.

Nhưng khi ta chưa biết yêu chân thật, khi tình yêu của ta vị kỷ quá, tập trung vào cái tôi nhiều quá, ta cần phải chú tâm vào thực hành những điều này, để tình yêu tầm thường của ta được trở thành tình yêu chân thật.

Và tình yêu chân thật không bao giờ thất bại.

Chúc các bạn một ngày thành công.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Người duyên

Posted on Tháng Mười Hai 12, 2012 by Trần Đình Hoàn

*Người yêu mình nên là người như thế nào?
giỏi không? đẹp trai không? tốt tính không? ...
Nguyễn Thị Thái Thanh, Thạc sỹ Công nghệ sinh học, Huế*

*Làm thế nào để có bạn gái?
Và có cần phải tìm người hợp với mình?
Nguyễn Hồ Sỹ Hùng, ĐH sư phạm Đà Nẵng*

*Người yêu/bạn đời có quan trọng đối với
cuộc sống sự nghiệp của mình không?
Lê Thanh Tú Nhân, ĐH Bách khoa Đà Nẵng*

Người duyên là người có duyên phận làm người yêu, bạn đời, của mình. Đây là người mà mình yêu mến, khao khát, cuồng nhiệt...

*Hãy để chàng hôn em bằng những nụ hôn của môi chàng—
Vì ân ái của anh ngọt ngào hơn rượu.*

...

*Hãy mang em theo anh—hai ta hãy mau lên!
Hãy để quân vương mang em vào phòng nội.*

...

*Người em yêu thuộc trọn về em
Và em thuộc trọn về chàng*

...

*Này em gái của anh, người yêu anh sắp cưới,
trái tim anh, em đã chiếm mất rồi !
Mắt em, chỉ một liếc nhìn thôi,
cổ em, chỉ một vòng kiềng trang điểm,
đã đủ chiếm trọn vẹn trái tim anh.*

*Này em gái của anh, người yêu anh sắp cưới,
ân ái của em dịu ngọt dường nào,
ân ái của em nồng nàn biết mấy, nồng nàn hơn cả rượu !
Em ngan ngát hương thơm, hơn muôn loài phương thảo*

(Nhã ca Solomon)

Nồng nàn ân ái. Và người duyên là người mình sẽ dành rất nhiều thời gian và tâm trí vào, người có thể sẽ ở chung với mình, tạo lập gia đình con cái với mình. Đương nhiên phải là người rất hợp với mình để là bạn đồng hành với mình trên một hành trình dài xuyên qua cuộc đời này.

Nhưng làm sao mà tìm người duyên của mình đây?

- Đã là duyên phận thì khỏi cần tìm, duyên tự nhiên đến?
- Xem tử vi, xem tuổi?
- Dùng computer phân tích tâm lý?

Nếu dễ thế thì thiên hạ đã không gây lộn và li dị hà râm.

Đôi khi tình yêu đến như tiếng sét. Đôi khi tình yêu đến thật chậm, như là đã quen một cô bạn học 3 năm rồi, một ngày nào nó mình mới nhận ra là mình đã yêu cô ấy.

Nhưng làm thế nào để chọn người mà yêu?

Đây là câu hỏi mà mỗi người phải tự hỏi lòng mình đối với một người đặc biệt nào đó, như là: “Mình có yêu Hằng không?”, “Mình có yêu Tuấn không?” Không thể có câu trả lời chung cho tất cả mọi người.

Tuy nhiên, cũng có một vài yếu tố chung để giúp chúng ta hiểu được tính cách và tình cảm sâu sắc của đối tượng của mình, để tạm ước đoán mức bền vững của những liên hệ tình cảm của người ấy đối với mình:

1. Người ấy quan tâm về bạn hơn là về chính người ấy. Nói chuyện thì thích nói về chuyện của bạn hơn là nói về chuyện của người ấy. Người ít tập trung vào cái tôi của họ thì sẽ không có cái tôi để đè bạn ngộp thở sau này.

2. Người ấy biết lắng nghe. Khi bạn nói người ấy nghe và hiểu rất sâu điều bạn nói, nhất là những tâm sự riêng tư của bạn, không chỉ là nghe hời hợt bên ngoài. Người biết lắng nghe luôn luôn hiểu được ý bạn sâu sắc.

3. Người ấy thường khuyến khích bạn đi theo những giấc mơ của bạn, dù là bạn muốn thành họa sĩ, có tiến sĩ, làm kinh doanh, hay chỉ muốn ở nhà nuôi con.

4. Người ấy trầm tĩnh. Vô quán, tiếp viên trẻ nãi cũng không nổi giận. Gọi taxi, xe đến trẻ cũng không cộc cằn. Bị người ta khiêu khích sẵn sàng nhin. Người trầm tĩnh là người tự kỷ luật cao, cho nên có thể nhin nhục bên cạnh bạn mà không gây gổ. Người hay nổi nóng sẽ làm bạn điên đầu sau này vì sẽ hay nổi nóng với bạn.

5. Nếu người ấy có đam mê hay ước mơ lớn, đó thường là vì lý do nào đó lớn hơn anh/cô ta, như là muốn thành triệu phú để tạo công ăn việc làm cho người khác, muốn thành công lớn trong công nghệ tin học để phát triển tin học đất nước... Nếu người ấy chỉ muốn kiếm thật nhiều tiền vì chỉ muốn giàu, thì cái tôi của người ấy có thể đè bạn chết ngạt một ngày nào đó.

6. Người ấy có tập trung cao. Nếu nói chuyện với bạn mà không tập trung vào câu chuyện được, đầu óc cứ nhảy từ chuyện này sang chuyện kia, hay cặp mắt lảo liên nhìn các cô/các chàng khác, thì đó là người thiếu tập trung, dễ chạy theo các cám dỗ sau này.

7. Người ấy tôn trọng bạn thật sự. Nếu bạn nói “Em chưa cảm thấy sẵn sàng để có liên hệ sex” thì người ấy quý trọng và yêu mến bạn, và nói “Anh sẽ chờ cho đến khi nào em thấy sẵn sàng”, chứ không tìm cách ép buộc và làm bạn cảm thấy bạn “nhà quê”, “lạc hậu”, v.v.... Tình yêu thật sự luôn tôn trọng người mình yêu.

8. Người ấy tốt với mọi người, không chỉ với bạn. Nếu người ấy thô lỗ với người ăn người làm, chửi thề với đối tác trên điện thoại, mắng mỏ cộc cằn

với nhân viên, thì các dụ dàng người ấy có đối với bạn có lẽ cũng chỉ là bề ngoài và không sống được lâu.

9. Người ấy yêu quý và tôn trọng gia đình bạn. Kể cả khi bố mẹ bạn chống đối, người ấy cũng không nói lời gì chống bố mẹ anh em bạn.

10. Người ấy tự nhiên tình nguyện nói với bạn “Anh sẽ yêu em suốt cả đời” (hay “Em sẽ yêu anh suốt cả đời”), và bạn cảm thấy có thể tin lời đó.

Đó là 10 yếu tố rất thông thường để giúp bạn thẩm định “người yêu” lúc đầu. Nhưng hành trình tình yêu là một hành trình có nhiều thử thách cho cả 2 người—những hiểu lầm, sai lầm, cảm dỗ, thất bại, nóng giận, tuyệt vọng... Cả hai có tâm đầu ý hợp đủ để cùng nhau chiến đấu vượt qua những thử thách này không, đó mới là vấn đề chính cho hành trình dài lâu.

Trong cuộc hành trình đầy thử thách đó thì 2 đức tính căn bản của tình yêu là nền tảng rất quan trọng: kiên nhẫn và dụ dàng. Nếu cả hai cùng kiên nhẫn và dụ dàng, và cùng muốn vun đắp tình yêu bền vững, thì con thuyền sẽ vượt qua nghìn sóng gió.

Cho nên hai người không chỉ là hai người, mà là một đội quân, một team, chiến đấu với những thử thách của cuộc đời.

Chính tinh thần đồng đội (teamwork) là điều làm cho tình yêu bền vững.

Chúc các bạn một ngày bền vững.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

CHƯƠNG 3: HỌC HÀNH

Cái học

Posted on **Tháng Mười Hai 13, 2012** by **Trần Đình Hoàn**

Tại sao phải học? và học thế nào cho giỏi?

Nguyễn Minh Quan Huấn, Nhà xuất bản TGM, Sài Gòn

*Đại học không là cánh cửa duy nhất để vào đời, như Steve Jobs hay Bill Gates. Nhưng làm thế nào sinh viên trẻ tìm được việc nếu không có bằng Cử nhân?
Lưu Vĩnh Phúc, SV Quan hệ quốc tế, Đại học ngoại ngữ – tin học TP.HCM*

Em không có động lực học hành. Em thấy những bạn khác say mê học hành, em cũng muốn thế nhưng không biết làm thế nào.

Phạm Thu Hương, tác giả, dịch giả, admin dotchuoinon.com

“Học tập là việc của cả đời”. Vậy học thế nào?

Nguyễn Chí Thuận, Kỹ sư vi tính, Hà Nội

Không học thì dốt.

Mà dốt thì chẳng làm ăn gì được cả. Người không có trí thì chỉ có thể cầm cuốc cầm cày, nếu đủ sức làm nông. Kiến thức càng thấp thì làm các công việc càng ít thu nhập, rất khó lo cho con cái và kinh tế gia đình sau này. Mà nền kinh tế của nước ta cũng như kinh tế thế giới càng ngày càng đòi hỏi nhiều kiến thức.

Trình độ dân trí và kinh tế thế giới ngày nay đã cao đến mức mà bằng cử nhân được xem là kiến thức tối thiểu để làm việc. Ngoại trừ một số ngành nghề chuyên môn, không có bằng cử nhân thì rất khó để tìm việc và khó tiến thân.

Dù vậy tấm bằng chỉ giúp ta có dịp vào được công ty nào đó, nhưng vào rồi thì ta tiến được tới đâu là do cách học nghề trong công ty và cách làm việc của ta hiệu quả đến đâu. Tấm bằng chỉ là điều kiện tối thiểu, không phải điều kiện tối đa.

Nếu ta muốn có công ăn việc làm và đường tiến trong các tổ chức kinh doanh lớn hay tổ chức nhà nước thì bắt buộc tối thiểu thường là bằng cử nhân.

Tuy nhiên nếu ta muốn tự khởi nghiệp, thì chẳng ai đòi hỏi bằng cấp gì cả. Ví dụ: Bạn muốn đi bán bánh mì và thành triệu phú bằng nghề bán bánh mì, nếu bạn rất quyết tâm, thì bạn sẽ làm được việc đó.

Nhưng có hai điểm ta cần chú ý:

1. Bạn phải có kiến thức sâu sắc và nhạy bén về thị trường hơn một người có bằng cử nhân. Tức là bạn cũng phải học các kiến thức về sản xuất, tiếp thị và tài chính qua sách vở, thông tin, và học hỏi từ những người khác.

2. Bạn phải đi bán bánh mì, để biến xe bánh mì của bạn thành một hệ thống kinh doanh vĩ đại. Nếu đi học mà bạn không siêng thì rất có thể là bạn cũng không siêng bán bánh mì.

Bạn không phải học trong trường học, nhưng bạn cũng phải học trong trường đời. Và trường đời mới là trường học cuối cùng.

Tất cả chúng ta, một lúc nào đó cũng phải rời bỏ ghế nhà trường để bước vào cuộc đời thực thụ. Cuộc đời là nơi ta sống, làm việc, và học không bao giờ ngưng. Đó là điều người ta nói “học cả đời”.

Ta “học cả đời” vì cuộc đời lớn quá, học hoài không hết chuyện để học. Nhưng điều quan trọng hơn nữa là, thế giới luôn luôn có những phát minh mới, sáng kiến mới, lý thuyết mới, phương pháp mới... nếu ta không học những cái mới đó thường xuyên, thì chỉ trong vài tháng một năm là ta không thể làm việc được nữa. Ví dụ: Nếu trong vòng sáu tháng mà bạn không học thêm điều gì mới về máy tính mà bạn đang sử dụng, và không cập nhật máy tính mỗi ngày, thì máy tính và các chương trình trên đó đã thành lạc hậu, và có thể nhiều chương trình không còn chạy được.

Trong nền kinh tế ngày nay, chúng ta phải cập nhật kiến thức hàng ngày.

- Mỗi ngày ta phải theo dõi thông tin thường xuyên ít nhất là trong lãnh vực làm việc của ta.
- Vài ba tháng tham dự một khóa học ngắn, hay một buổi hội thảo đặc biệt cho người cùng nghề.
- Hàng ngày học thêm các điều mới qua các trao đổi với bạn đồng nghiệp và khách hàng.
- Ngay cả công việc ta làm, phần lớn cũng là học hỏi. Ví dụ: Một kỹ sư vi tính viết một chương trình vi tính, thường phải viết đi viết lại, sai, và chỉnh sửa, rất nhiều lần trước khi có được một chương trình làm việc. Tất cả tiến trình thảo chương trình là một tiến trình nghiên cứu, học hỏi, cho đến lúc hoàn thiện.

Học hỏi là sáng tạo. Sáng tạo là học hỏi.

Nếu ta cứ học hỏi và nghiên cứu thường xuyên, thì ta sáng tạo thường xuyên. Sản phẩm của ta – dù đó là bánh mì hay máy vi tính – sẽ nhờ đó mà tăng chất lượng thường xuyên, tiến mãi không ngưng. “Không bao giờ giảm gia tăng chất lượng”, đó là con đường thành công chắc chắn.

Và bạn chỉ có thể học giỏi nếu biết cách học. Cách học giỏi đòi hỏi 3 điều chính: Một đầu óc rộng mở, tập trung, và thực hành.

- Một đầu óc rộng mở, không thành kiến.

Đầu bạn là một căn nhà, mà thành kiến các cánh cửa đóng kín. Cửa đóng thì ánh sáng trí tuệ không vào được. Cần phải mở toang, phá bỏ, các cánh cửa thành kiến.

Nếu bạn cho rằng trẻ em không có gì đáng nghe, thì bạn sẽ không bao giờ có thể mở công ty làm đồ chơi được. Nếu bạn nghĩ khách hàng dốt về kỹ

thuật, thì bạn sẽ không bao giờ có được sản phẩm ăn ý khách hàng. Nếu bạn nghĩ phụ nữ không quan trọng, bạn sẽ mất có lẽ 75% thị trường của đa số các món hàng. Nếu bạn nghĩ là người Phật giáo chê thịt, bạn sẽ mất ít nhất là 50% thị trường thịt. Nếu bạn nghĩ người thôn quê không có tiền mua máy vi tính, bạn sẽ chẳng bao giờ sáng tạo được một máy vi tính rẻ tiền cho cả nước. Nếu bạn nghĩ là trường học rất vô ích, bạn sẽ chẳng học được gì trong trường...

Thành kiến là bức tường vô minh vĩ đại chặn mọi đường vào của kiến thức.

Một đầu óc luôn trống rỗng, một tách trà đã đổ sạch, mới có thể tiếp nhận kiến thức mới.

- Tập trung

Khi học điều gì thì phải tập trung lắng nghe cho kỹ, dù người nói đó là thầy mình, sếp mình, nhân viên mình, hay khách hàng của mình. Người nghe kỹ thường thấy rõ gấp 3 lần người nghe không kỹ, và do đó tiến nhanh ít nhất là gấp 3.

Các nhân viên hay tranh cãi với sếp thường chẳng học được gì từ sếp cả. Học trò mà hay cãi thầy cô thì chẳng học được gì từ thầy cô cả.

- Thực hành

Người ta nói “học hành”. Nghe không thì không đủ, ta phải thực hành những điều ta đã nghe trong lý thuyết thì ta mới có kiến thức thật từ kinh nghiệm. Kiến thức thật chỉ đến từ kinh nghiệm. Ví dụ: Bạn đã có đủ lý thuyết để mở một quán phở. Nhưng bạn phải thực hành nấu phở, tiếp khách hàng, quản lý tiệm phở, trước khi mở tiệm phở. Tốt hơn hết là xin vào một nhà hàng phở xin làm việc một thời gian để lấy kinh nghiệm trước khi mở tiệm.

Cho đến lúc này chúng ta chỉ dùng các ví dụ có tính cách kinh tế cho dễ hiểu. Nhưng còn một điều quan trọng khác chúng ta sẽ phải học cả đời—đó là đời sống tâm linh của chúng ta.

Làm sao để chúng ta yêu tất cả mọi người? Làm sao để ta luôn thành thật? Làm sao để ta có thể lắng nghe cả những người chống đối ta? Làm sao để ta có thể vừa khiêm tốn vừa tự tin? Đời sống của ta có ý nghĩa gì?...

Những câu hỏi liên hệ đến chiều kích sâu thẳm của trái tim con người như thế, ta cũng sẽ phải học và hành suốt cả đời.

Cho nên, dù vì lý do phát triển kinh tế, hay học chỉ mở mang kiến thức thuần túy, hay học để phát triển tâm linh, chúng ta luôn có đủ lý do để học cả đời.

Chúc các bạn một ngày chăm học.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Học thế nào cho hiệu quả?

Posted on Tháng Mười Hai 14, 2012 by Trần Đình Hoàn

Kỹ năng học hiệu quả là gì?

Hoàng Khánh Hòa, NCS tiến sĩ, Đại Học Missouri – Columbia, Mỹ

Em phải làm sao để tiếp thu bài học một cách hiệu quả?

Các em Thâm, Kypa, Truyền, Navi, Szun, Phom, Milinh, THPT Nguyễn Thị Minh Khai, Lưu Trú Buôn Hằng, Krông Păk, Đăklăk

Vấn đề học hiệu quả vừa là vấn đề chung cho mọi người, vừa là vấn đề riêng cho mỗi môn học, lại vừa là vấn đề riêng cho cá tính của từng người. Chúng ta sẽ đi qua một số điểm căn bản, như là các đường chấm của một bản đồ, để giúp các bạn tự tìm cách học. Các điểm căn bản đó, được trình bày dưới đây trong hai nhóm: các yếu tố chi phối cách học, và các cách học căn bản.

I. Các yếu tố chi phối cách học

Các phương pháp học thường thay đổi tùy theo:

- Môn học
- Trình độ
- Tuổi tác
- Cá tính mỗi người

1. Môn học

Toán thì phải thuộc và hiểu công thức. Luận văn thì cần nhiều trí tưởng tượng. Triết Tây thì đòi hỏi rất chặt chẽ về lý luận và ngôn ngữ. Triết Đông thì đòi hỏi quan sát đời sống. Tâm lý thì đòi hỏi quan sát và tìm hiểu tác phong con người. Vật lý thì cần thí nghiệm, quan sát và suy luận toán học. Nói tiếng Anh thì phải chú trọng vào thực tập nghe và nói thường xuyên. Viết tiếng Anh thì cần vững văn phạm. Luật thì giỏi lý luận và sáng tạo. Kinh tế thì nắm vững luật cung cầu và nhu cầu của con người. Thiền thì điểm chính là đầu óc ngơi nghỉ và trống rỗng...

Mỗi môn học đòi hỏi ta chú trọng vào một cách học nền tảng như thế, cho nên nếu ta học không đúng cách cho môn học đó thì không thể học được. Ví dụ: Toán, nếu ta chưa là toán học gia, thì không thể tưởng tượng ra công thức được, phải rành công thức cũ. Nhưng viết luận văn mà thiếu tưởng tượng thì viết rất tẻ. Hoặc Thiền mà vận khí, luyện khí, mở luân xa lung tung, thì đầu óc không ngơi nghỉ trống rỗng và đó không phải là Thiền...

Cho nên hãy hỏi thầy những gì cần lưu ý trong một môn học nào đó.

2. Trình độ

Ở trình độ nhập môn, môn học nào cũng có công thức rõ ràng cho người học. Nhưng nhiều môn học, nhất là ở cấp đại học, đòi hỏi chúng ta phải giàu

sáng tạo ở mức cao hơn một chút. Ví dụ: Kinh tế học nhập môn thì đại loại là cung cầu, một vài công thức kinh tế căn bản, một vài lý thuyết kinh tế vi mô (micro) và vĩ mô (macro) căn bản. Nhưng ở mức cao hơn, nhà kinh tế giỏi phải nắm vững văn hóa, cơ cấu và tình trạng xã hội, khí hậu, môi trường... để có thể làm những chính sách và dự án kinh tế chính xác.

3. Tuổi tác

Người lớn tuổi thích thật yên tĩnh để học. Người càng trẻ càng thích đông đúc ồn ào. Các bé vườn trẻ thì phải cùng chạy nhảy hay ngồi trên sàn với nhau, và cử động cả ngày. Các lớp lớn hơn thì từ từ bớt hoạt động và ngồi yên nhiều hơn trong lớp.

Người lớn tuổi hơn cũng có cách học nhanh hơn trẻ em. Như là nếu người lớn học toán thì có lẽ không phải học chậm như các em lớp một. Người lớn cũng có thể viết luận văn hay hơn những người trẻ hơn nếu thầy biết dạy—ví dụ, ra đề viết về cuộc tình không thể quên của mình, hay một cuộc chiến trong đời lính của mình... thì người lớn có thể viết rất hay ngay từ đầu.

4. Cá tính

Có người học sáng sớm tốt hơn là đêm khuya, có người thì ngược lại. Có người học thì phải ngồi một mình, có người thích ngồi chung với nhiều người. Có người học thì cần yên lặng hoàn toàn, có người thì thích có nhạc nhẹ. Có người thích học trong thư viện hay ở nhà. Có người thích ra công viên hay bờ sông học...

Cho nên mỗi chúng ta cần tìm hai điểm chính để học: Thứ nhất, môn học đó đòi hỏi kỹ năng nào vào trình độ của ta, và cách học nào thì thích hợp với con người của ta nhất. Học như vậy thì dễ vào hơn.

II. Các cách học căn bản

Dù là môn học nào, thì nói chung là các cách học sau đây đều tốt:

1. Học ít nhất là 3 lần cho một bài

Đọc bài một lần trước khi thầy giảng bài đó.

Nghe thầy giảng bài đó trong lớp, và ghi nhanh những điểm thầy giảng.

Về nhà đọc lại bài đó và làm bài tập.

Lần đầu đọc bài trước khi thầy giảng để biết tổng quát về bài, và để biết chỗ nào mình không hiểu. Nhờ vậy mà khi nghe thầy giảng ta sẽ hiểu rõ hơn, và biết câu hỏi nào mà hỏi nếu chưa hiểu. Lần thứ 3 đọc lại bài cùng với các ghi chú lời thầy giảng, để ta có thể hiểu, thuộc và nhớ bài đó.

2. Nắm vững căn bản của môn học

Đa số các môn học được xây dựng như một bức tường, bài mới được xây dựng trên bài cũ, như những viên gạch cao được xây trên những viên gạch thấp. Nếu nền dưới thấp mà bị sụp, thì những viên gạch bên trên không thể đứng vững.

Toán chẳng hạn, nếu bạn không nắm thật vững các con toán lớp 10 thì không thể hiểu các con toán lớp 11 và 12. Do đó nếu bị mất căn bản thì phải tìm thầy, đi ngược lại các điều thấp hơn, để xem mình bắt đầu bị mất căn bản từ điểm nào, rồi bắt đầu học lại từ điểm đó, thì ta sẽ nắm lại được mọi căn bản cần thiết để tiếp tục.

Văn phạm tiếng Anh mà lòng bùng thì học lại từ đầu, tập trung vào các động từ, vì động từ là gốc của một câu.

Hay kinh tế học, căn bản là luật cung cầu, các yếu tố ảnh hưởng đến giá cả, và các mô hình cạnh tranh. Nếu thấy mình cứ lòng bùng với các phân tích kinh tế của các chuyên gia, thì đọc lại “Kinh tế học nhập môn” thật kỹ.

Thực sự là các cuốn nhập môn thường rất quan trọng. Kinh tế học nhập môn, Luật học nhập môn, Chính trị học nhập môn... đây thường là những cuốn sách sâu sắc nhất. Học trò nhập môn học nhưng không thể hiểu hết; người đã học lâu năm đọc lại mới nắm vững và hiểu rõ.

3. Nhớ tinh yếu của bài học

Một bài kinh tế học 30 trang có thể chỉ nói về một điểm: Khi cầu tăng và cung không tăng, thì giá cả sẽ tăng. Khi cung tăng mà cầu không tăng thì giá cả sẽ giảm.

Năm trang sách tiếng Anh có thể chỉ nói một điều: “Present perfect tense là chỉ hành động trong quá khứ nhưng kéo dài đến hiện tại hoặc hậu quả còn đến hiện tại”.

Nhớ tinh yếu thì bạn chỉ phải nhớ một câu, thay vì nhớ 20 trang. Nhớ tinh yếu bây giờ, mai mốt điền thêm chi tiết cũng không muộn.

4. Thực hành

Tất cả mọi môn học đều cần thực hành. Nếu học ở trường, đó là các bài tập cho sinh viên học sinh. Nhưng bên cạnh đó, nếu ta có thể mang điều gì ra thực hành trong đời sống bên ngoài thì ta sẽ rất giỏi môn đó.

Lập các clubs để thảo luận về các môn học.

Tham dự các buổi tranh luận với các bạn trong các clubs hay khi đi uống cà phê hàng ngày về những vấn đề chính trị, tâm lý, kinh tế, triết lý... của đất nước, là những môn mình đang học trong trường.

Viết bài về các môn mình đang học trên các blogs.

Làm các việc từ thiện ở nông thôn để thực hành kinh tế phát triển, phát triển cộng đồng, xã hội học, hay tâm lý học...

Xin làm intern (thực tập) tại các tổ chức nhà nước, kinh doanh, hay thiện nguyện.

Cách học hay nhất là dạy: dạy kèm những người kém hơn mình.

5. Học môn mình thích

Ở cấp trung học chúng ta không có nhiều cơ hội chọn lựa, vì các môn học đều được xem là môn căn bản làm người. Ở cấp đại học chúng ta chọn ngành học nên đa số là môn mình thích, thỉnh thoảng mới có vài môn “bị” học. Nếu các đại học ở Việt Nam đều chuyển sang hệ tín chỉ thì đại đa số các môn bạn học sẽ là môn bạn thích. Học môn mình thích thì học mau vô hơn.

Tất cả những điều ta nói trên đều đúng cho tất cả mọi môn học trong trường cũng như các môn học ngoài xã hội.

Tóm lại, để học được hiệu quả ta cần nắm vững những kỹ năng đòi hỏi cho môn học, lựa thời gian học và nơi học và cách học thích hợp với mình nhất, nắm vững căn bản của môn học, mỗi bài học ít nhất là 3 lần—trước khi, trong khi, và sau khi thầy giảng, nhớ tinh yếu của bài học, và thực hành thường xuyên.

Và học môn mình thích thì học dễ hơn rất nhiều.

Chúc các bạn một ngày học giỏi.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Quản lý thông tin

Posted on **Tháng Mười Hai 16, 2012** by Trần Đình Hoàn

Hiện nay có rất nhiều thể loại thông tin trong tất cả các lĩnh vực, nhiều khi hỗn loạn không rõ ràng, không được kiểm chứng và không rõ nguồn gốc, làm thế nào để trong thời gian ngắn mà chúng em có thể nắm được thông tin đúng và chính xác?

Đào Thu Hằng, NCS Tiến sĩ, Portugal

Đánh giá sự đáng tin của thông tin như thế nào?

Nguyễn Minh Quan Huấn, Nhà XB TGM, Tp Hồ Chí Minh

Nói đến thông tin quá tải (information overload) là chúng ta nói đến Internet. Internet là một thư việc khổng lồ nằm chung với một đồng rác khổng lồ. Và dòng chảy thông tin lớn nhất trên Internet là dòng email cũng thế—thư tốt trôi cùng thư rác trong một dòng, mà thư rác có lẽ là còn nhiều hơn thư tốt. Vậy làm sao chúng ta biết thông tin nào là tốt, thông tin nào là rác? Và làm sao ta ngăn chặn thông tin rác?

1. Hàng rào phòng thủ chống thư rác đầu tiên là dùng filter (bộ lọc) của tài khoản email của chính mình để lọc ra tất cả những người chuyển tải thư rác đến bạn.

Có nhiều nguồn thư rác rất dễ nhận ra:

- Các nguồn thư rác gửi quảng cáo đến cả nghìn địa chỉ email cùng một lúc. Các công ty email, như gmail, có hệ thống lọc, tự động lọc tất cả các thư rác loại này vào thùng thư rác.
- Những nguồn thư rác mà bạn không biết là ai—thường là các nguồn thư rác chính trị, thỉnh thoảng có nguồn thư rác có mùi tôn giáo rở tiền. Những loại thư này thường có thông tin rất sai sự thật. Bạn có thể, cài đặt bộ lọc của bạn để chặn các tác giả đó.
- Đôi khi có vài bạn bè của mình là nguồn thư rác lớn, cứ tự nhiên cài tên mình vào một danh sách dài và gửi thư rác đều đều đến mình—cũng thường là tin chính trị sai lạc, tin giật gân đủ loại, tin tiêu cực giật mình, tin y học không kiểm chứng... Bạn có thể email nói người ấy đừng gửi thư rác cho bạn nữa. Nhưng làm thế có thể gây căng thẳng không cần thiết, bạn có thể lọc tên người ấy ra ngoài. Mọi email từ người ấy sẽ bị lọc ra ngoài, kể cả thư tốt. Nhưng có lẽ các nguồn thư rác như vậy rất ít có email tốt đến bạn.

2. Cách có thông tin tốt là tham dự vào các forums (diễn đàn) có uy tín, nhất là các diễn đàn có tính cách học hỏi và nghiên cứu. Các diễn đàn uy tín thường đòi hỏi thông tin có giá trị cao, cho nên thông tin thường rất tốt.

Các diễn đàn ngày nay thường có cả ở 2 dạng email và web-based (trang web trên mạng). Nhận email thì bạn có thông tin nhanh hơn. Nhận “daily

digest” – một tập dày cho cả ngày – thì ít tràn ngập thùng thư của bạn, nhưng đọc rất mệt. Cách khác nữa là lên trang web của diễn đàn để đọc, và thùng thư của bạn không bị đung đến, nhưng cách này thì có lẽ bạn sẽ rất ít đọc.

3. Nhưng dù bạn đã chặn thư rác và dùng thông tin chủ yếu là từ các diễn đàn uy tín, thỉnh thoảng bạn vẫn có thể nhận được một số thông tin thiếu trung thực qua email từ bạn bè, hoặc ngay cả trên các diễn đàn uy tín. Vậy làm sao bạn có thể phân biệt được thông tin trung thực hay thiếu trung thực?

Muốn phân biệt trắng đen, trước hết bạn phải nhạy cảm với thông tin, như sau:

i. Thông tin dùng các từ to lớn, thường đi kèm theo một cái tên công ty, sản phẩm, hay tên một người... như Đôi giày đẹp nhất thế kỷ, Chiếc áo huyền diệu, Thần dược trị bá bệnh, Chữa ung thư trong 100 ngày, Toàn Trí Đại Sư (dạy yoga), Tối cao Vô thượng sư (giảng Phật pháp)...

Các danh từ to lớn như thế chủ yếu là nhắm vào các thành phần bình dân ít học.

ii. Thông tin giật gân về tận thế (tiên tri Maya, Cơ quan Quản trị Không gian NASA của Mỹ), tiên tri đại chiến... cũng nhắm vào đa số bình dân ít học.

iii. Thông tin mượn tiền gấp do một người bạn của mình gửi đến (rõ ràng là tài khoản email của bạn mình đã bị hacker rớ vào).

iv. Thông tin mua bán kiểu không phải làm gì mà có tiền triệu. Điều gì quá tốt để là sự thật thì quá tốt để là sự thật (What is too good to be true is too good to be true).

v. Thông tin bạn đã trúng số độc đắc, cần bạn gửi một ít tiền lệ phí và cho số tài khoản ngân hàng để “công ty” chuyển tiền vào.

vi. Thông tin từ “ngân hàng của bạn” báo là tài khoản của bạn có sự cố, yêu cầu bạn cho thông tin về tài khoản của bạn để xác minh và chỉnh sửa.

vii. Phật nói... Đa số các thông tin Phật nói trên Internet không phải là Phật nói. Nếu bạn rành tư tưởng Phật giáo bạn sẽ nhận ra ngay. Các thông tin “Chúa nói” thì ít sai, vì người ta có thể kiểm chứng sai đúng ngay trong Thánh Kinh, nhưng Phật nói thì rất khó kiểm chứng, vì sách Phật giáo nhiều như biển.

viii. Và tất cả mọi thông tin gì mà bạn cảm thấy chưa an tâm để mà tạm tin.

Đối với các thông tin này, bạn có vài cách xử lý:

a. Ấn nút xóa (delete).

b. Google bằng tiếng Anh. Ví dụ: “NASA said the world ends in 2012. True or hoax?”

Nếu có tên của một người thì Google tên người đó. Ví dụ Đại Minh Vô
Thượng Sư
Napa Arana từ Ấn Độ sẽ giảng pháp tại Tp HCM, thì Google “Who is Napa
Arana from India?”

Google một câu hỏi về điều ta có nghi vấn, như là “Does lemon cure cancer?”

Google điều ta muốn tìm hiểu: “What is stroke?”

4. Giỏi tìm kiếm trên Internet

Đến đây là ta phải nói đến kỹ năng điều tra và thu lượm kiến thức của bạn từ Internet. Quản lý việc bài trừ thông tin sai như ta nói ở trên chỉ là điều quan trọng hàng số 2. Điều quan trọng số 1 là tìm kiếm và điều tra để có được thông tin đúng. Nếu ta biết một cái đúng thì tự nhiên ta có thể nhận ra nhiều cái sai trong cùng chủ đề.

Và nói đến giỏi tìm kiếm và điều tra thì điều quan trọng nhất là Google, và bạn thường phải Google bằng tiếng Anh thì mới đủ. Dù có vài chủ đề thuần Việt thì ta Google bằng tiếng Việt, nhưng đại đa số các vấn đề ta gặp hàng ngày đều nằm trong thư viện Internet khổng lồ bằng tiếng Anh.

Google thì rất dễ, chỉ cần đặt một câu hỏi về điều bạn muốn biết. Google một lần chưa đủ thông tin thì Google lại với các từ tìm kiếm mới.

Và khi bạn có kết quả tìm kiếm của Google, đọc các bài của các nguồn có vẻ là đứng đắn, thường là của các Đại học, các Viện Nghiên Cứu, các Chuyên gia, các đại công ty và các tổ chức nhà nước... So sánh các nguồn để xem thông tin có khác nhau nhiều không, và nếu khác nhau nhiều thì nguồn nào có vẻ hợp lý và đáng tin hơn, hay là mọi nguồn đều đáng tin, tùy theo góc nhìn mà khác nhau... Đây là phần quan trọng nhất của chọn lựa và định giá thông tin—đọc từ các nguồn khác nhau để thẩm định.

Và đây cũng là kỹ năng quan trọng hàng đầu cho đường sự nghiệp của bạn—tìm kiếm thông tin và thẩm định thông tin chính xác và nhanh chóng. Nếu bạn tìm và định giá thông tin nhanh, con đường sự nghiệp của bạn sẽ tiến nhanh hơn người làm chậm. Trong kỷ nguyên này, kỹ năng tìm kiếm, thẩm định và xử lý thông tin là kỹ năng hàng đầu cho cạnh tranh toàn cầu.

Google bằng tiếng Anh cũng có nghĩa là bạn phải từ từ đọc rành tiếng Anh, cũng là một kỹ năng quan trọng hàng đầu cho đường sự nghiệp của bạn. Thế giới của ta ngày nay phần lớn là thế giới thông tin tiếng Anh.

Chúc các bạn một ngày thẩm định tốt.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Đi học và đi làm

Posted on Tháng Mười Hai 17, 2012 by Trần Đình Hoàn

Em đã tốt nghiệp đại học đang làm cho công ty khởi nghiệp, nhưng bố mẹ ngăn cấm vì “con gái cần phải có công việc và gia đình ổn định”, nên em bị áp lực rất lớn và rất căng thẳng. Em nên làm thế nào, vì rất khó đối thoại với bố mẹ.

Đào Thu Hằng, NCS Tiến sĩ, Portugal.

Năm nay em 18 tuổi. Em chưa từng làm điều gì sai, chuyên tâm học hành, nhưng không hiểu vì lý do gì ba mẹ vẫn không cho em được đi làm thêm. Làm sao để thuyết phục ba mẹ?

Đỗ Hoàng Thiên Ân, SV Công nghệ Thông tin, Đại học Hufnit, Sài Gòn

Môi trường làm việc là nơi các bạn trẻ học trưởng thành nhanh nhất. Làm việc giúp các bạn có trách nhiệm và gặt hái nhiều kỹ năng—đúng giờ, ngăn nắp, trật tự, giao tiếp, truyền thông, teamwork, tự tin... Làm việc quan trọng cho con người các bạn đến mức kinh nghiệm làm việc quan trọng cho một nửa CV (curriculum vitae) của các bạn sau này, nửa kia là lịch sử học tập và bằng cấp.

Ở Mỹ, nếu bạn xong trung học phổ thông cấp III mà không có một chút kinh nghiệm làm việc, thì rất khó vào các đại học tốt. Hoặc xong đại học, mà không có kinh nghiệm làm việc thì rất khó tìm việc.

Vấn đề là khi các bạn đang còn đi học, thì không thể làm nhiều giờ như người không đi học. Cho nên ở Mỹ, trẻ em dưới 18 tuổi, muốn đi làm phải có “giấy phép làm việc” (work permit) do nhà trường cấp, và chủ công ty nơi thuê các em làm cũng như bố mẹ phải ký tên vào giấy phép đó. Luật pháp ở Mỹ thường ấn định giờ các em được phép đi làm, như trong niên khóa học các em 14-15 tuổi được làm tối đa 3 giờ trong một ngày học, ngày cuối tuần tối đa 8 giờ, một tuần tối đa 18 giờ, 16-17 tuổi làm tối đa 4 giờ trong một ngày học, ngày cuối tuần tối đa 8 giờ, một tuần tối đa 40 giờ. Đồng thời các điều kiện lao động cho các em phải an toàn và hợp vệ sinh.

Ở Việt Nam chưa có hệ thống kiểm soát lao động học sinh chặt chẽ như thế, cho nên các em muốn làm việc thì nên cho bố mẹ biết muốn làm việc nơi nào, mấy giờ một ngày, thời khóa biểu thế nào, để bố mẹ đến nói chuyện trực tiếp với nhà chủ, như vậy thì mới bảo đảm an toàn cho các em.

Trẻ em có thể bị bóc lột hoặc bị đưa vào những tình thế nguy hiểm, nhất là những đường dây buôn người mãi dâm, cho nên làm gì thì cũng cần bố mẹ dự phần vào, và nên cho bạn bè mình biết.

Tốt hơn hết là làm việc tại những doanh nghiệp mà gia đình mình có người quen ở đó, những doanh nghiệp có uy tín, những doanh nghiệp có nhiều bạn

bè mình làm ở đó, những doanh nghiệp gần nhà mình mà mọi người đều biết nhau.

Các em không nên vì muốn đi làm mà không cho bố mẹ biết chỉ vì bố mẹ không đồng ý. Hơn nữa, các doanh nghiệp muốn các em làm việc mà không quan tâm đến bố mẹ cũng thường là những doanh nghiệp thiếu đứng đắn, và có thể là ma đạo. Làm việc mà bố mẹ không biết thì rất nguy hiểm cho chính sự an toàn của các em.

Trên 18 tuổi thì luật pháp để người ta tự do làm việc. Nhưng nếu chúng ta đang còn học đại học thì cũng nên làm bán thời gian (parttime) thôi. Chừng 4 giờ trong ngày học, và ngày cuối tuần thì có thể làm 8 giờ. Nhiều người đi làm một lúc rồi ham làm quá, cứ tăng giờ làm, và giảm giờ học. Nếu bạn thật sự muốn làm nhiều học ít thì cũng không sao. Nhưng nếu bạn bỏ học chỉ vì học thì mệt mà làm thì có tiền xài thoải mái và như vậy thích hơn, thì đó là bạn đang đi lạc lộ trình và mục tiêu bạn đã định lúc đầu. Cho nên, đã định đi học là chính, đi làm là phụ, thì nên giữ kỷ luật như vậy cho đến khi ra trường.

Đằng khác, mỗi trường thường có các đoàn thể và CLB sinh viên học sinh. Đây là môi trường sinh hoạt cộng đồng an toàn nhất cho các em, vì được trường và nhà nước quản lý chặt chẽ, không lạm dụng các em, đồng thời giúp các em phát triển. Các sinh hoạt cộng đồng cho chúng ta nhiều kỹ năng teamwork, lãnh đạo chỉ huy, hiểu về đời sống người nghèo, người vùng sâu vùng xa... và các kỹ năng chuyên nghiệp về báo chí, nhiếp ảnh, thể thao...

Một cách khác để làm việc rất tốt là xin làm trợ lý cho các thầy cô ở trường. Các thầy cô thường nghiên cứu nhiều vấn đề để viết các loại bài chuyên môn. Nếu mình làm các việc tìm kiếm thông tin và tài liệu, đồng thời viết một ít bản thảo giúp thầy cô, thì đó là kinh nghiệm vô giá. Đa số các thầy cô không có ngân sách để thuê trợ lý, nhưng nếu mình tình nguyện làm trợ lý không lương và mình làm việc nghiêm chỉnh thì có lẽ là thầy cô sẽ đồng ý.

Các tổ chức thiện nguyện và cộng đồng cũng thường nhận sinh viên học sinh vào làm intern (sinh viên thực tập) không lương hoặc có lương. Đây cũng là những nơi rất tốt để học làm việc.

Các công ty thường chọn intern trong số các sinh viên xuất sắc để họ học việc, và có thể làm luôn cho công ty sau khi ra khi trường. Đây là môi trường làm việc lý tưởng nhất cho các sinh viên.

Và nếu các bạn muốn làm việc bằng cách tự lập công ty khởi nghiệp, thì đó là loại kinh nghiệm có một không hai, rất ít người có, vì đa số mọi người đều làm việc cho công ty do người khác đã khởi nghiệp. Dù công ty của bạn thành hay bại đến mức nào, thì kinh nghiệm khởi nghiệp đều quý giá với bạn và sẽ rất hữu ích cho sự nghiệp của bạn sau này. Người khởi nghiệp phải làm rất nhiều chuyện— tạo sản phẩm, mở thị trường, truyền thông và PR... Các kinh nghiệm này đều là kinh nghiệm lãnh đạo. Khởi nghiệp là kinh nghiệm lãnh đạo có một không hai, sẽ lợi ích cho mình cả đời.

Và các bạn cần biết là “làm việc” là “làm việc”, việc có lương trong một doanh nghiệp, cũng như việc không lương trong một tổ chức thiện nguyện, đều có giá trị như nhau trên CV của bạn. Thực tế là các việc với các tổ chức thiện nguyện thường có giá trị cao vì ở đó các bạn làm nhiều việc, học nhiều kỹ năng, nhất là các kỹ năng quản lý và lãnh đạo. Trong các doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp lớn, công việc thường chuyên môn hóa rất hẹp.

Trong các điều đi làm này, cũng như các điều khác trong đời, giữa bố mẹ và con cái thường có những ưu tư khác nhau. Không hẳn là cái nhìn khác nhau, nhưng đặt trọng tâm vào những ưu tư khác nhau. Con cái thì cần mở rộng kinh nghiệm, bố mẹ thì lo lắng cho an toàn. Nếu các bạn nói chuyện với bố mẹ, để giải thích và để bố mẹ tham dự vào tiến trình đi làm của mình, cam kết với bố mẹ mình chỉ làm đủ để có kinh nghiệm, không quá nhiều giờ mà sao nhãng việc học, cho bố mẹ biết lịch đi học và đi làm của mình... thì có lẽ là có thể thuyết phục được bố mẹ. Và nếu mình khởi nghiệp thì giải thích cho bố mẹ biết kinh nghiệm khởi nghiệp là vô giá dù mình thua hay thắng. Đi làm là điều tốt, chẳng bố mẹ nào thực sự chống đối, cho nên nếu bạn biết cách điều đình thì có lẽ rất ít bố mẹ từ chối.

Chúc các bạn một ngày thành công.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Làm thế nào để tập trung

Posted on Tháng Mười Hai 18, 2012 by Trần Đình Hoàn

Làm thế nào để tập trung?

Hoàng Khánh Hòa, NCS Tiến sĩ, Đại Học Missouri – Columbia, Mỹ

Em không thể tập trung học tập được.

Hễ cứ ngồi vào bàn học là đầu óc lại nhảy lung tung đi đâu í. Làm thế nào để có thể có cảm hứng và sự tập trung khi ngồi vào bàn học?

Nguyễn Chí Thuận, Kỹ sư vi tính, Hà Nội

Làm thế nào để nhớ nhanh, nhớ lâu, nhớ sâu?

Phạm Thị Mỹ Duyên, Đại Học Kiến Trúc, Đà Nẵng

Kỹ năng tập trung giải quyết đến 90% vấn đề của việc học. Thường thì khi ta tập trung tốt ta hiểu bài rất rõ, nhớ rất kỹ, và nhớ rất lâu. Không tập trung thì nhìn một bài giải toán với cả chục hàng số trên bảng chỉ thấy bãi biển, dòng sông, hay tiên đi qua phố...

Chúng ta có thể có rất nhiều nguyên nhân mất tập trung, có những nguyên nhân rất khó có giải pháp, có những nguyên nhân dễ hơn. Trong danh sách sau đây chúng ta đi từ những nguyên nhân khó đến các nguyên nhân dễ. Và sau đó chúng ta nói đến cách học chủ động, vì biết cách học sẽ giúp cho chúng ta tập trung dễ hơn.

I. Các nguyên nhân mất tập trung

- Nếu bạn đang thất tình thì không có thuốc chữa. Phải chờ rất lâu ngày, khi cơn thất tình của bạn nguôi ngoai bạn mới tập trung được. Trong thời gian chờ đợi bạn có thể dùng sự học để chống thất tình, như là: “Mình phải lo học, không để chuyện tình này làm hỏng tương lai của mình.” Nhưng có lẽ bạn sẽ tốn thời gian khá lâu. Trường hợp thất tình nặng, bạn mất một hai năm học là chuyện thường.

- Nếu bạn đang gây lộn và hậm hực tính chuyện ăn thua đủ với ai đó, thì bạn không thể tập trung được. Phải hết cơn giận mới có thể tập trung. Cho nên nếu bạn là người không thích ăn thua gây gổ với ai, thì bạn sẽ tránh được nguyên nhân này.

- Nếu bố mẹ bạn gây gổ khi bạn đang học thì bạn không thể tập trung được. Hãy xin phép bố mẹ qua nhà bạn bè ngồi học.

- Các biến cố lớn trong gia đình, cũng có thể làm bạn mất tập trung. Nhưng nếu bạn quyết tâm thì bạn có thể đổi biến cố thành động lực. Ví dụ: Bố qua đời, bạn sẽ bị khủng hoảng một thời gian, nhưng sau đó bạn có thể hứa với vong linh bố là bạn sẽ học giỏi để không phụ lòng bố.

- Học môn mình ghét thì rất khó học. Chỉ có cách cố gắng đừng trượt là được.

- Yêu cũng làm cho bạn thích ngồi tư vương hơn là tập trung vào bài. Tuy vậy, yêu cũng có động lực tập trung rất mạnh, như là “Ồi, em yêu anh quá, em sẽ học cho anh kinh hoàng luôn”, thì có lẽ là bạn sẽ học rất giỏi. Nhưng động lực này chỉ có nếu bạn yêu người học giỏi mà thôi.

- Điện thoại di động làm ta mất tập trung nhiều nhất. Nếu đang tập trung, mà phải ngưng để nói chuyện 10 phút, thì có thể lại tốn nhiều thời gian để tập trung trở lại. Đó là chưa kể khi cuộc gọi lại mang đến chuyện làm bạn nổi nóng thì hết học. Tắt điện thoại trong giờ học.

- Nếu ngồi học với computer, thì tắt email, Facebook, Skype... và các chương trình giao lưu tương tự. Học xong hãy mở.

- Ánh sáng mờ thường làm ta buồn ngủ. Đèn phải đủ sáng.

- Ngồi tư thế ta không thoải mái cũng khó tập trung. Tìm cách ngồi bạn cảm thấy thoải mái nhất. Nếu thích ngồi bàn thì ngồi bàn, hoặc thích ngồi trên giường tựa lưng vào gối thì làm như thế.

- Không gian không tốt nhất đối với bạn, cũng làm giảm hiệu năng của bạn. Cho nên, nếu bạn thích mở nhạc, thì mở rất nhẹ, không nên để nhạc rõ quá làm mình chú tâm vào nghe nhạc.

- Học lúc bạn học tốt nhất, sáng trưa chiều tối, lúc nào hợp nhất cho bạn thì học lúc đó.

- Đừng học sau khi ăn no, vì ăn no thì ta thường buồn ngủ.

Tức là chúng ta phải tìm cách loại bỏ những thứ thường làm cho ta mất tập trung. Và chúng ta phải biết cách học chủ động như sau.

II. Cách học chủ động

Chủ động là active, ngược với thụ động là passive. Nếu bạn cầm một cuốn sách, và đọc nó một cách thụ động và cố nhồi nhét nó vào đầu, thì cái đầu của bạn cảm thấy rất chán và nó muốn đi chơi hơn. Nhưng nếu cái đầu của bạn chủ động làm việc trong khi học, thì nó sẽ hứng thú hoạt động hơn.

- Học tiếng Anh, nếu bạn học với computer với các chương trình interactive trong đó bạn làm việc cùng với computer, thì tự nhiên là bạn sẽ tập trung.

- Học văn phạm, thay vì đọc và nhồi nhét, bạn đọc một đoạn lý thuyết ngắn thôi và tự viết vài chục câu áp dụng điều mình vừa đọc.

- Đọc sách bài lịch sử, thì thay vì nhồi nhét, bạn làm dàn bài cho bài mình đang học, ghi vào dàn bài các điểm chính cần nhớ. Chỉ cần làm đơn giản, dễ đọc là được, không cần phải màu mè như tranh Picasso. Thường thì làm dàn bài xong là ta đã hiểu và thuộc bài. Lâu lâu nếu cần thì mang dàn bài ra xem lại là nhớ ngay.

- Đọc địa lý thì vẽ bản đồ vùng mình học.

- Một cách học khác tương tự như làm dàn bài là vừa đọc sách vừa highlight (tô vàng) các điểm chính.

- Học toán thì bạn không thể không tập trung; khi giải toán là đầu ta tự động tập trung. Nếu bạn thấy rất mệt và buồn ngủ khi học toán, đó là dấu hiệu bạn đã mất căn bản. Tìm thầy để đi ngược lại các bài học thấp hơn (của năm nay hay những năm thấp hơn) để tìm ra bạn mất căn bản tại đâu, rồi học kỹ lại từ điểm đó.

- Đọc kinh tế thì vừa đọc vừa dùng cái mình đang đọc để lý giải các hiện tượng kinh tế Việt Nam mình thấy—giá xăng lên, giá thực phẩm lên, nhân công đình công, lạm phát...
...

- Nói chung là bạn phải làm gì đó để cái đầu của bạn chủ động trong việc học, thay vì chỉ thụ động đọc và nhồi nhét.

- Và nếu khoảng 45 phút hay một tiếng, bạn đứng dậy tập thể dục chừng 10, 15 phút để đầu óc nghỉ ngơi và máu huyết lưu thông điều hòa thì rất tốt.

- Cuối cùng, bạn nên học theo một thời khóa biểu nhất định để cơ thể và đầu óc tạo thói quen hàng ngày.

Chúc các bạn một ngày tập trung.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

CHƯƠNG 4: CHUẨN BỊ VÀO ĐỜI

Đối diện dòng chảy vô thường

Posted on **Tháng Mười Hai 19, 2012** by Trần Đình Hoàn

*Em học xong phải làm việc khác ngành em học.
Người yêu em lại bỏ em đi lấy chồng. Em hoang mang quá.
Nguyễn Hòa Vinh, SV Thạc sĩ Điện tử, California, Mỹ.*

*Làm thế nào để biết mình đang đi đúng hướng mà không phải bị chệch đường ray?
Đoàn Công Điện, Dự án JICA-HUA, Đại học Nông nghiệp, Hà nội.*

Xong đại học, bắt đầu thực sự vào đời, vài người may mắn có công việc hợp ý mình và mọi sự xem như trôi chảy tốt, nhưng rất nhiều chúng ta có thể phải đối diện với nhiều điều ngoài dự tính: tìm không ra việc trong ngành mình học, tìm không ra việc có mức lương mong ước, không thích hợp với văn hóa công ty, không thích hợp với sếp, không thích hợp với nhân viên khác... Hoặc đang làm việc được một lúc thì công ty đóng cửa vì phá sản. Hoặc vào nhầm một hệ thống tham nhũng làm mình rất chán ngán... Đó là chưa kể đến việc chàng bị thất vọng và stress dữ quá, người yêu chịu không nổi đành bỏ đi nơi khác.

Đối diện với cuộc đời là đối diện một dòng sông luôn tuôn chảy, luôn thay đổi, luôn có nhiều điều ngoài dự tính, nhiều bất ngờ, mình không biết được điều gì sẽ xảy ra ngày mai... Và đây có lẽ là thử thách rất lớn cho nhiều sinh viên, vì từ trước đến nay cuộc đời các bạn rất chắc chắn—học tử tế thì mỗi năm lên một lớp, chăm chỉ thì đứng cao, có phần thưởng... Mọi sự đều có thể tiên đoán được, mọi kế hoạch đều có thể đạt được, cuộc đời học trò rất ít điều ngoài dự định. Và bây giờ, ra khỏi trường là rơi vào một dòng nước chảy xiết mà mình chẳng biết mình sẽ trôi về đâu.

Trước nay mình đi trên bờ, bây giờ phải vào ngụp lặn trong một dòng chảy.

Vì vậy, trước khi thực sự vào đời, các bạn nên hiểu rằng đời là một dòng chảy vô thường, và biết cách ngụp lặn trong dòng chảy vô thường đó.

Vô thường là không cố định, hay thay đổi. Hôm nay ta có việc, ngày mai ta mất việc; hôm nay ta thất nghiệp, ngày mai ta có việc; hôm nay ta đang lần mò, ngày mai ta thành thầy thiên hạ; hôm nay ta có tiền, ngày mai ta không có tiền; hôm nay công ty đang thịnh vượng, ngày mai công ty khánh tận; hôm nay ta yêu, ngày mai ta thất tình...

Cuộc đời là vô thường.

Cuộc đời là một dòng sông tuôn chảy, và ta là một con cá như nghìn con cá khác trôi theo dòng nước, chẳng biết phía trước có những gì.

Vì vô thường nên cuộc đời có nhiều điều ta không biết—sau này em còn yêu anh không? mai một anh còn ở thành phố này không? một năm nữa tôi còn làm việc ở đây không? năm năm nữa liệu tôi có thành công trong công việc không? liệu tôi có thể có một việc làm ít chán hơn việc này không? liệu sếp tôi và tôi có làm việc lâu với nhau được không? liệu tôi còn yêu công việc này không?... Đó

chưa nói đến nhiều người còn băn khoăn xa hơn: liệu tận thế có đến không? liệu chiến tranh nguyên tử có xảy ra không?...

Đó là tương lai, nhưng đôi khi ngay cả hiện tại cũng có nhiều điều ta không biết—nàng có thật yêu tôi không? tôi có thích việc tôi đang làm không? tôi có thể thỏa hiệp với đám tham nhũng này không?...

Lo âu về những điều mình không biết như thế thường được các triết gia gọi là “băn khoăn” (anxiety), và băn khoăn là một căn bệnh lớn của con người, chẳng chỉ là của các cô cậu mới ra trường. Nhưng có lẽ mới ra trường thì nhiều áp lực băn khoăn hơn người khác.

Vì vậy chúng ta nên tập thói quen nhìn về cuộc đời với bản chất đúng của nó:

- Đời là vô thường, luôn biến đổi.

- Đời có rất nhiều điều ta không biết, và chỉ có rất ít điều ta biết. Như người lái xe đi trong đêm, chỉ thấy được một khúc sáng mờ mờ trước đèn xe, ngoài ta thì trước sau và hai bên chỉ toàn bóng tối.

- Vì đời là vậy rồi, lo hay không lo thì cũng chẳng được gì cả. Cho nên đừng quan tâm đến thay đổi vô thường, và cũng đừng quan tâm đến những điều ta không biết. Cứ tự nhiên yêu đời và sống với cuộc đời.

- Ta là con cá sống trong dòng đời trôi chảy. Dòng đời sẽ đưa ta đi nơi nào nó đưa đi. Con cá không thể chống lại dòng nước. Việc của dòng nước là cứ trôi, việc của cá là nước đưa mình đến đâu thì sống theo kiểu ở đó—xoay sở với điều kiện mới luôn luôn.

- Chỉ có một thực tại là “ở đây lúc này”. Quá khứ và tương lai chỉ là tư tưởng trong não bộ của bạn, không phải là thực tại. Cho nên chú tâm sống ở đây lúc này. Đừng để con ma tương lai dọa nạt mỗi ngày.

- Tương lai chỉ là thành quả của hiện tại, cho nên hãy dùng mỗi phút ở hiện tại cách tốt nhất mà bạn có thể. Ví dụ: Nếu bạn không thích công ty bạn đang làm, thì hãy cứ làm việc đắc lực và vui vẻ với mọi người, trong khi gửi đơn tìm việc các nơi khác. Nếu bạn ra đi thì hãy để nhóm đồng nghiệp cũ mến phục bạn. Ở đời càng có nhiều bạn bè càng dễ thành công.

Tóm lại, để tránh băn khoăn bạn cần có thái độ (1) điềm tĩnh đối với cuộc đời nhiều đổi thay và với tương lai không chắc chắn; (2) ta là con cá, nước đưa đến đâu ta sẽ xoay sở để thích ứng với nơi đó; (3) ta tập trung vào sử dụng mỗi phút của hiện tại một cách hiệu năng nhất, thì đương nhiên là tương lai ta phải khá, dù tương lai đó là gì.

Đừng vào đời cứng ngắc chậm chạp như một chiếc rô bô, mà uyển chuyển biến hóa như một vũ công trôi theo dòng nhạc.

Chúc các bạn một ngày uyển chuyển.

Mến,

Hoành © copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Bước vào nhóm mới

Posted on **Tháng Mười Hai 20, 2012** by Trần Đình Hoàn

Teamwork là gì?

Hoàng Khánh Hòa, NCS Tiến sĩ, Đại Học Missouri – Columbia, Mỹ

Cách giao tiếp với đồng nghiệp, với sếp như thế nào để công việc được thuận lợi?

Lê Xuân, Chuyên gia Quan trắc môi trường, Quảng Trị

Teamwork quan trọng như thế nào? Và làm thế nào để thực hiện được teamwork trong công ty khi mà mọi người đều có cái tôi quá cao?

Nguyễn Chí Thuận, Kỹ sư vi tính, Hà Nội

Bài này nói về teamwork (làm việc nhóm), nhưng không chỉ là teamwork bình thường mà là teamwork cho một người mới bước vào một nhóm mới, trong một công ty mới, làm một nghề mới mà mình sẽ phải học từ lớp 1 học lên.

Chẳng công ty nào dạy bạn teamwork trong thời gian đầu cả. Nếu không muốn đi đâu cũng dẫm lên chân đồng nghiệp hay đụng đầu vào tường, thì bạn phải rèn teamwork trước khi vào công ty. Chính vì vậy mà nếu bạn đã từng hoạt động đoàn nhóm hay đã làm việc tại một công ty nào rồi, bạn sẽ đỡ ngỡ ngàng trong môi trường làm việc mới.

Sau đây là một số điểm chính về teamwork để các bạn thực hành:

1. Nghe, nhìn, và hỏi

Bạn đã từng dự lễ trong nhà thờ công giáo bao giờ chưa? Hay chùa Phật giáo? Hay đền thờ Hồi giáo? Hay nhà thờ Ấn độ giáo? Nếu bạn dự lễ lần đầu trong đền thờ của một tôn giáo mà bạn chưa hề quen thuộc thì bạn làm gì? Thưa, bạn nhìn mọi người khác, nghe mọi người khác, và hỏi người đứng bên cạnh điều gì bạn không hiểu.

Vào một nhóm mới trong một công ty mới chính là theo đạo mới. Bởi vì mỗi công ty có một nền văn hóa riêng, và mỗi nhóm trong một công ty lại có văn hóa rất riêng nữa. Cho nên, nếu bạn cho rằng công ty này thì cũng giống công ty mình làm trước đây thôi—cùng là tin học cả mà—thì đó là bạn chưa hiểu văn hóa nhóm là gì.

Điều an toàn nhất và tốt nhất cho bạn là nghĩ rằng “tất cả mọi thứ trong nhóm này đều có ý nghĩa đặc biệt của nó và mình không biết được ý nghĩa đó”. Đừng nghĩ là mình biết. Tại sao mấy cái ly này ở chỗ này mà không để ở nơi khác? Ai rửa ly hàng ngày? Tại sao giấy để ở tủ này mà không để ở bàn kia? Tại sao ai cũng hỏi việc anh này mà lại không hỏi boss? Tại sao cứ 10 giờ là ai nấy đi lấy cà phê ngồi tán gẫu? Ai sẽ là người dạy việc cho mình?... Tất cả các điều này bạn sẽ biết rõ nếu bạn nghe, nhìn và hỏi.

Là người mới thì bạn là người ít kinh nghiệm và kiến thức nhất trong nhóm về văn hóa và cách thức làm việc của nhóm đó, hãy kiên nhẫn nghe, nhìn và hỏi. Không có câu hỏi nào là dốt cả. Bạn càng hỏi nhiều mọi người càng phục bạn là người biết học hỏi, giỏi giao tiếp, không có cái tôi, và giỏi teamwork.

2. Khoan làm thầy

Mới vào thì chịu khó làm học trò của TẤT CẢ mọi người. Đừng làm thầy.

Học trò thì hỏi nếu không hiểu: “Worksheet này tại sao mình không có một cột cho ngày tháng vậy chị?”

Thầy thì nói là người ta làm không tốt và nên làm theo ý mình: “Chị, em thấy worksheet này cần thêm một cột ngày tháng thì tốt hơn.”

Dù là mình đúng 100%, mới vào mà đã đề nghị thay cái này, đổi cái kia—tức là đòi đòi trật tự và văn hóa có sẵn—thì mọi người sẽ rất bực mình với mình. Nhập giang tùy khúc, nhập gia tùy tục.

Khi mình ở đó đã lâu và đã thành ma cũ, nắm vững mọi chuyện rồi, lúc đó hãy nói chuyện sửa đổi hay cách mạng.

3. Thông tin

Thông tin là nói cho người khác nghe, và nghe người khác nói. Thông tin là điều quan trọng số 1 trong team. Hãy nhìn một đội bóng trên sân bóng. Các cầu thủ liên tục gọi nhau, la to cho nhau, giơ tay làm dấu cho nhau. Nếu bạn không giỏi thông tin như các cầu thủ trên sân như thế, bạn sẽ không tốt cho nhóm của bạn.

Nói cho mọi người biết bạn làm gì, gặp khó khăn gì, điều gì không hiểu. Có lẽ người trưởng nhóm đã chỉ định người nào đó chỉ việc cho bạn, nói với người đó đã đành, nhưng khi có dịp thì cũng nên nói với mọi người khác trong nhóm—khi họp nhóm, khi nhóm có email chung về các công việc của mọi người, khi đi ăn trưa chung, khi đứng tán gẫu ngoài hành lang... Mọi người càng biết về công việc và suy nghĩ của bạn thì bạn càng có nhiều đồng minh. Và bạn càng nói nhiều với mọi người thì mọi người càng nói nhiều với bạn, do đó bạn sẽ hiểu được nhiều điều.

4. Email

Email là loại thông tin đặc biệt thông dụng. Bạn nên biết cách dùng nó hữu hiệu trong công việc. Xem thói quen trong nhóm mình mọi người viết email và thường copy cho ai. Hỏi những người cũ. Đôi khi mình viết cho một người và cc cả nhóm. Đôi khi không cc ai cả. Đôi khi chỉ cc boss. Đôi khi viết cho boss và cc các bosses của boss.

Hỏi thói quen của nhóm. Hơn nữa, đối với các email đặc biệt thì hỏi ý boss nên cc cho ai.

Email nên viết theo hình thức viết thư: Bắt đầu câu chào, rồi việc chính, rồi câu chào, và ký tên. (Trong môi trường công việc đôi khi người ta viết qua viết lại chỉ một câu, nhưng đó chỉ là khi chat hoặc viết email qua lại nhanh như chat. Ngoài ra thì viết một câu như thế rất bất lịch sự).

Điều gì mà bạn không bao giờ muốn cho ai trên đời đọc, thì đừng viết email.

5. Các chương trình giao lưu xã hội và các trang web

Các chương trình giao lưu xã hội (Facebook, chat) và các trang web cho việc riêng của bạn thì tuyệt đối không rờ đến trong giờ làm việc.

Đừng dùng blog cá nhân để bêu rếu công ty hay người của công ty. Đó rất là thiếu đức trung thành và đáng được sa thải tức thì.

6. Đúng hẹn

Hẹn với boss 3 ngày xong việc là 3 ngày xong việc. Nếu vì động đất mà không làm xong được thì thông tin cho boss trước đó, đừng đợi trễ hẹn mới thông tin.

Không đi làm trễ.

7. Siêng việc

Hết việc thì hỏi boss thêm việc, thay vì mang điện thoại ra nhắn tin.

8. Không nói điều tiêu cực

Nếu vài người trong team tụm lại bàn tán tiêu cực về ai đó trong nhóm hay trong công ty. Ngồi lắng thính nghe, không cho ý kiến. Và để từ từ xem đó là một chuyện quan trọng cho mọi người, hay chỉ là buồn dựa lê tiêu cực thường xuyên. Nếu chuyện quan trọng thì tiếp tục nghe những kỳ sau. Nếu buồn dựa lê tiêu cực thì tránh xa.

9. Nói điều tích cực

Mở miệng ra là chỉ nói điều tích cực.

Khen chứ không chê (Có điều cần chê thì để trong bụng, đợi có dịp góp ý xây dựng).

Nói cho người ta vui và lên tinh thần, đừng nói kiêu làm người ta stress (“Sao hôm nay chị đẹp quá vậy” thì tốt. “Sao hôm nay thấy chị mệt quá vậy” thường là không tốt, trừ khi đã biết nhau rất nhiều).

Đừng theo bè chê bai phê phán lãnh đạo (Nếu không thích lãnh đạo sao lại vào đây làm việc?).

Luôn tìm cách tăng tinh thần của nhóm: “Ồi làm việc với các anh chị thích quá!” , “Phòng mình làm việc siêu thật!”, “Em rất hạnh diện được làm việc ở đây” ...

Tất cả những điều trên đây đều rất sơ đẳng, sơ đẳng đến nỗi ai đọc xong cũng quên hết. Chính vì vậy mà có nhiều người làm việc đã 10 năm, khi chuyển công ty cũng dẫm đạp lên chân người khác mà đi, như là mới vào một tuần là đã đề nghị công ty mới sửa đổi cách làm việc mà công ty đã có hàng bao nhiêu năm nay, cứ y như mình là chủ công ty, rồi bị những người trong công ty không ưa, thì lại stress và tư duy tiêu cực về công ty.

Vào một nhóm mới, một môi trường mới, thì hãy là học trò ngoan trước.

Chúc các bạn một ngày học hỏi.

Mến,

Hoành © copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Networking

Posted on **Tháng Mười Hai 21, 2012** by Trần Đình Hoàn

*Làm sao có thể tiếp cận, học hỏi và kết thân được với những người xa lạ mà các bạn thấy đáng để học hỏi kinh nghiệm, mặc dù chưa hề có quan hệ trực tiếp nào.
Nguyễn Minh Hiếu, NCS Tiến sĩ Đại học Missouri – Columbia, Mỹ*

*Làm sao để networking hiệu quả? Nên giao thiệp rộng rãi hay chỉ nên giao thiệp với ít người và xây dựng một số ít mối quan hệ thâm giao đó?
Phạm Minh Châu, Kỹ sư viễn thông, Đà Nẵng*

Networking là xây dựng một mạng lưới bạn bè và những người bạn quen biết. Ở trong trường nếu bạn chăm học và không có bạn bè nhiều thì có lẽ bạn vẫn thi đậu rất cao. Nhưng đã vào đời thì bạn càng nhiều bạn bè và người thân thì bạn càng dễ thành công. Người ít bạn bè ít quen biết thì khó thành công.

Khi nói đến networking người ta thường nghĩ ngay đến những khóa học hay những cuộc hội thảo cho các chuyên gia cùng ngành, nơi các chuyên gia gặp nhau, làm quen, trao đổi danh thiếp... Nhưng networking rộng rãi hơn và sâu sắc hơn vậy rất nhiều.

1. Muốn có nhiều người quen thì bạn phải làm quen nhiều người và làm nhiều người mến bạn.

- Trong thời đại này cách tiện nhất và dễ nhất là tham dự các diễn đàn đứng đắn trên Internet, nơi các bạn thảo luận những vấn đề nghiêm chỉnh.

Bạn cần được nhiều người biết đến, cho nên bạn phải dùng tên thật và các thông tin thật về bạn. Dùng nickname thì chẳng bao giờ người ta biết bạn là ai để mà thân thiết hay làm việc gì với bạn.

Bạn cần phải “nói” trong các diễn đàn thường xuyên, nếu không thì không ai biết về bạn. Bạn chẳng cần phải nói gì cao siêu cả, chỉ cần lâu lâu một lời cảm ơn, một lời khích lệ, một câu hỏi về điều gì đó không hiểu. Dù chỉ là một lời cảm ơn, nó nói lên rất nhiều về tâm tính của bạn. Ví dụ, khen bằng một chữ “Hay!” mà thôi thì có thể chỉ rằng người đó có tính kiêu căng, so với câu “Anh Hùng viết bài này cảm động quá. Em cảm ơn anh.”

Trên các diễn đàn chuyên môn thường có nhiều người có kinh nghiệm về một số vấn đề, cho nên đó là nơi bạn có thể hỏi nhiều loại câu hỏi, như làm thế nào để du học Mỹ, làm thế nào để học tiếng Anh tốt, làm thế nào để dùng một loại chương trình vi tính nào đó... Dĩ nhiên là bạn phải ăn nói dễ mến thì mới thu hút nhiều người trả lời. Từ đó bạn có thể tiếp tục đào sâu vấn đề với vài người rất kinh nghiệm và có thể trở thành bạn của họ.

- Các nhóm sinh hoạt trẻ, các nhóm tình nguyện... là môi trường dễ thân và quen các bạn mới. Cần tham dự vào các hoạt động này bạn càng có nhiều bạn thân.

- Khi đã đi làm thì các khóa học hay các buổi hội thảo là nơi bạn có thể quen các bạn đồng nghiệp, như chúng ta đã nói bên trên.

- Nếu bạn hay đi nhà thờ nhà chùa thì đó là nơi dễ quen biết và tin cậy nhau, nhất là khi bạn tình nguyện làm gì đó thường xuyên trong nhà thờ hay chùa.

2. Người ta phải tin cần bạn

Trong đời sống xã hội, người ta có thể bỏ qua cho bạn một số khuyết điểm nếu chúng không quá nặng, như là tự kiêu, hay khoe khoang, thiếu tự tin..., nhưng nếu bạn không đáng tin thì không ai muốn làm gì với bạn cả.

Đáng tin là lời nói của bạn có thể tin được:

- Đúng hẹn. Nói ngày mai 8 giờ đến là 8 giờ có mặt.

- Nói chính xác: Đừng phóng đại hay bóp méo sự thật. Tức là nói thì nói sự thật mình biết. Và dùng từ chính xác để diễn tả sự thật càng chính xác càng tốt. Ví dụ: Mình nói với bạn nha sĩ của mình “Ông bác tớ bị đau răng nặng lắm, nghe như sắp chết rồi. Cậu làm ơn gọi điện thoại đến tư vấn cho ông vài câu.” Bạn mình gọi đến hỏi bác bệnh thế nào, bác trả lời “Hai bữa nay bên phải hàm dưới tôi hơi nhức nhức mà uống aspirin chưa thấy hết.” Ăn nói thiếu chính xác là một lý do làm cho rất nhiều người thành không đáng tin.

- Đừng “chuyển tiếp” các thông tin thần dược, tận thế, ma cà rồng... nhận được trên Internet thường xuyên, vì 90% là thông tin rởm. Điều tra sự thật một chút, trước khi chuyển tin đi.

- Biết sự thật thì nói, không biết thì thôi, đừng nói là mình biết. Điều tra sự thật trước khi nói.

- Các điều gì mình không biết hay không chắc thì nói rõ ra như thế: “Em nhận thông tin này về công hiệu y học của trái cà chua, em không biết đúng sai thế nào, nhưng thấy có vẻ hay hay, em chuyển để chị đọc”.

- Giữ lời hứa. Đừng hứa lèo.

3. Liên kết các bạn của bạn với nhau

- Nếu một người bạn kỹ sư vi tính đang tìm việc, và bạn quen giám đốc một công ty vi tính, thì giới thiệu hai người với nhau.

- Khi giới thiệu, nên cẩn trọng một chút, chỉ giới thiệu với nhau những người bạn mình tin là tốt, vì khi mình giới thiệu như thế là mình đương nhiên nói: “Hai anh đều là những người đáng tin đối với em.”

- Nếu giới thiệu vì nhu cầu công việc trong khi mình chưa biết rõ người, thì nói rõ ra: “Hôm trước em nghe bạn em nói luật sư này rất giỏi và rất đáng tin cậy, nhưng em không quen anh ta, anh thử rà soát thông tin xem sao.”

- Giới thiệu xong rồi thì, cũng như người trồng cây con, cần theo dõi liên hệ giữa hai người kia một chút, để tưới nước trông nom, thấy có gì trục trặc vì hai người mới chưa hiểu nhau nhiều, thì mình tìm cách để chỉnh sửa giúp họ. Nhưng cần tế nhị, đừng xía vào nhiều quá để thành cảnh sát giao thông.

- Giới thiệu bạn bè của bạn lại với nhau chính là giúp bạn bè xây dựng mạng lưới của họ, nhưng nhờ thế mà mạng lưới của mình cũng chắc chắn hơn. Và có thể là một ngày nào đó, các bạn của mình sẽ có dịp trả ơn mình.

4. Có một nhóm nhỏ rất thân tình

Dù bạn có đến bao nhiêu người thân quen trong mạng lưới của bạn, thông thường bạn chỉ có vài người bạn rất thân. Đây là những người thân tín nhất của mình, là nơi cho mình tâm sự sâu sắc và là điểm tựa của mình. Những bạn này và mình chính là trung tâm điểm của vòng ảnh hưởng (circle of influence) của mình. Vòng ảnh hưởng của mình là tất cả những người khác mà mình quen biết.

5. Đừng mong bạn làm gì được cho mình, hãy mong mình làm được gì cho bạn

Điều quan trọng nhất để networking hiệu quả là không nghĩ các bạn sẽ làm được gì cho mình, mà nghĩ mình sẽ làm được gì cho các bạn. Vị kỷ sẽ làm mình thất bại. Tâm tư vị tha sẽ làm mình hiền dịu, đáng yêu, và đáng tin đối với mọi người quanh mình.

Chúc các bạn một ngày nhiều bạn.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Tiếng Anh và tìm kiếm thông tin

Posted on Tháng Mười Hai 26, 2012 by Trần Đình Hoàn

Thế giới phẳng: Làm thế nào để vươn ra thành global citizen, nắm bắt các cơ hội?

Hoàng Khánh Hòa, NSC Tiến sĩ, Đại Học Missouri – Columbia, Mỹ

Trong tất cả mọi thời đại, thông tin thường là yếu tố quyết định thành bại. Tôn tử nói: Biết người biết ta trăm trận trăm thắng. Cả biết người và biết ta đều đòi hỏi yếu tố cốt lõi là thông tin: tình hình kinh tế chính trị quân sự của ta, tình hình kinh tế chính trị quân sự của địch. Thiếu thông tin là coi như mù, chẳng làm gì được.

Phần lớn thông tin ngày nay nằm trên Internet, và viết bằng tiếng Anh. Cho nên yếu tố quyết định phát triển sự nghiệp cá nhân của bạn cũng như phát triển đất nước là tìm thông tin bằng tiếng Anh trên Internet.

Toàn cầu hóa (globalization) có nghĩa là các cơ hội kinh tế từ nước ngoài vào Việt Nam và Việt Nam có cơ hội phát triển kinh doanh ra nước ngoài. Và các cơ hội đó đi qua 2 xa lộ chính: Internet và tiếng Anh. Các nước nghèo và các nước giàu có cùng cơ hội như nhau, công dân của nước nghèo và công dân của nước giàu có cùng cơ hội như nhau, đó là lý do tại sao người ta nói “thế giới phẳng”—một sân bóng bằng phẳng cho các bên giao đấu.

Dù bạn là bác sĩ, luật sư, nhà chế biến cà phê, làm luận án tiến sĩ về kinh tế... thì nơi đầu tiên bạn đến để tìm thông tin cho công việc của bạn là Internet, và có lẽ kỹ năng tìm kiếm bạn sử dụng thường xuyên nhất là Google.

Đặt một câu hỏi cho Google thì dễ, ví dụ: “How to roast coffee?” Lướt qua cả trăm câu trả lời tóm tắt, tìm một số bài liên hệ để đọc, thì bắt đầu khó. Chọn ra một vài bài tốt nhất, thì bắt đầu khó hơn. Đọc mỗi bài, *có thêm trong đầu một số câu hỏi*, rồi theo đường kết nối có sẵn trong các bài, hoặc Google thêm, để tìm lời đáp cho câu hỏi mới của mình, là một nghệ thuật.

Điều quan trọng ở đây là “có thêm trong đầu một số câu hỏi”. Đó là khả năng điều tra (investigation) và phân tích (analytical) của bạn. Thường thì nó chỉ giản dị là chữ “why?”. Ví dụ: trong một bài bạn đọc, có nói “cà phê rang rồi thì để nguội khoảng 24 giờ trước khi dùng”, thì bạn nên có ngay câu hỏi “why?” trong đầu, và nếu trong bài đó không có câu trả lời, thì nên Google tiếp: “Why should we leave roasted coffee to cool for 24 hours before using?”

Tìm kiếm thông tin, mà người ta thường gọi là research, chỉ có vậy, nhưng nó là một nghệ thuật cao độ, đòi hỏi bạn (1) thấy câu hỏi—tức là bạn phải thông minh, có kỹ năng phân tích và điều tra cao và (2) kiên nhẫn tìm kiếm câu trả lời, đồng thời (3) đọc tiếng Anh giỏi.

Điều đáng quan tâm cho chúng ta là hiện nay trình độ research của người Việt nói chung rất thấp, vì rất ít người research bằng tiếng Anh. Muốn giỏi research, các bạn nên bắt đầu làm việc bằng tiếng Anh. Nếu bạn muốn biết người ta khởi nghiệp thế nào, thì Google “How to start a business?” Hoặc nếu muốn khởi nghiệp thì thường gặp những vấn đề gì thì Google “What are the difficulties in starting up a business?”

Chỉ cần sử dụng tiếng Anh thường xuyên như thế, thì bạn có thể đạt được hai mục tiêu quan trọng: (1) tìm ra thông tin từ thư viện lớn nhất của con người—mạng Internet, và (2) giỏi tiếng Anh.

Nếu bạn Google tiếng Việt, tức là bạn tìm thông tin trong một thư viện làng nhỏ xíu, bạn sẽ không có được những thông tin tốt nhất, và sẽ dốt tiếng Anh mãi.

Rất nhiều sinh viên Việt hỏi các câu hỏi mà mình tìm ra câu trả lời dưới 2 phút chỉ bằng Google. Tức là mức độ research của các bạn gần như zero. Hầu như các bạn chẳng hề biết dùng đến Google để tìm thông tin.

Muốn giỏi research thì phải làm research hàng ngày.

Và muốn giỏi tiếng Anh, các bạn phải dùng tiếng Anh hàng ngày.

Mỗi ngày các bạn Google bằng tiếng Anh mấy lần?

Không nhất thiết phải là Google cho các việc quan trọng. Nghe loáng thoáng đâu đó có tin khủng bố nổ bom ở Ấn Độ, các bạn muốn biết tin tức chính xác thì Google “Terrorist bombing in India,” rồi đọc CNN, BBC, Reuters hay Associate Press.

Như thế các bạn có thể theo dõi các tin tức thế giới mà các bạn quan tâm mỗi ngày, bằng tiếng Anh.

Ngày trước, mình dạy tiếng Anh cho các sinh viên Việt Nam qua Mỹ muốn vào đại học ở Mỹ. Nhiều người cho rằng phải học tiếng Anh thật giỏi mới nên vào đại học. Mình khuyên các cô cậu đừng làm thế, cứ xin vào Đại học ngay và học vài môn ít tiếng Anh, như toán, vẽ, thể thao... và học một cua tiếng Anh rất thấp. Các môn như toán, vẽ hay thể thao thì ít tiếng Anh, chỉ cần đọc qua một chút là hiểu được, và vào lớp nghe thầy giảng lại cũng dễ, nhưng nhờ vậy mà mình có điểm đại học ngay và tiếng Anh sẽ giỏi nhờ dùng nó nhiều hàng ngày.

Muốn đọc giỏi tiếng Anh thì bạn dùng tiếng Anh mỗi ngày. Trong nội dung bài này, điều đó có nghĩa là Google tiếng Anh mỗi ngày.

Muốn viết giỏi tiếng Anh thì bạn viết tiếng Anh mỗi ngày. Nếu bạn không làm việc cho một công ty nước ngoài dùng tiếng Anh hàng ngày, bạn vẫn có thể thực tập viết tiếng Anh thường xuyên trong các diễn đàn dùng tiếng Anh.

Muốn nói giỏi tiếng Anh bạn tập nghe và nói mỗi ngày, trong các CLB tiếng Anh chú trọng vào nghe và nói.

Một cách tìm thông tin (research) bằng tiếng Anh khác là các thảo luận trong các diễn đàn dùng tiếng Anh. Bạn có thể bắt đầu research bằng cách dùng câu hỏi của bạn để mở đầu một cuộc thảo luận. Rồi các thảo luận đó có thể đưa bạn xa hơn đến các nguồn thông tin khác.

Tiếng Anh sẽ quyết định ít nhất là 70% sự nghiệp của bạn, nếu không là 90%. Bạn có thể rất giỏi về môn gì đó, nhưng tiếng Anh của bạn tồi, đường tiến của bạn sẽ chậm bằng 1/10 con đường của một người giỏi bằng bạn nhưng đồng thời khá tiếng Anh.

Tìm thông tin (research) cũng vậy. Hai người thông minh ngang nhau, một người giỏi tìm thông tin, một người không. Người giỏi tìm thông tin sẽ tiến nhanh bằng 10 lần người không giỏi tìm thông tin.

Nói tóm lại, trong kỷ nguyên toàn cầu hóa này, hai kỹ cụ quan trọng nhất cho con đường sự nghiệp của bạn cũng như cho phát triển đất nước là tiếng Anh và tìm thông tin trên Internet. Hai kỹ năng này quan trọng hơn tất cả môn học nào của bạn, dù đó là toán học, luật học, y học hay bất kỳ môn học nào.

Chúc các bạn một ngày thông thạo.

Mến,

Hoành

Communication

Posted on **Tháng Mười Hai 23, 2012** by Trần Đình Hoàn

*Em thấy có rất nhiều kỹ năng mềm cần phải học. Mỗi kỹ năng thì lại có rất nhiều sách dạy khác nhau với rất nhiều điều phải nhớ. Vậy em nên bắt đầu học và luyện tập như thế nào?
Đặng Thế Hòa, Kiểm toán Price Waterhouse Cooper, Sài Gòn.*

*Nói chuyện với người ta thì em đỡ hơn, chứ cứ mỗi lần nhận email hay qua tin nhắn thì em lại hiểu sai ý, có khi khác hoàn toàn, hoặc sót nội dung nữa. Làm sao để em hiểu đúng ý của người khác?
Nguyễn Thị Phương Linh, gia sư English, Sài Gòn.*

Rất khó tìm một chữ Việt để có thể diễn tả hết ý của từ communication. Thường thì người ta dịch là truyền thông hay thông tin. Những cách dịch này chỉ đúng cho một số trường hợp nhỏ. Communication có nghĩa bao gồm tất cả mọi trao đổi thông tin của con người để con người có thể hiểu ý nhau—nói chuyện, ra dấu hiệu, viết, đọc, email, blog, báo chí, radio, TV, phim ảnh... Một công ty có thể dùng tất cả các cách communication này.

Một cá nhân thì thường là nói chuyện, điện thoại, viết email, viết blog. Nói chung, communication có nghĩa là các cách ta nói chuyện, giao tiếp và thông tin hàng ngày.

Hầu như trong tất cả mọi loại công việc của chúng ta đều có communication là thành phần chính — nói chuyện với sếp, viết email cho bạn, nói chuyện và viết thư cho khách hàng, networking, teamwork, v.v... Communication là cái nền chính trong mọi hoạt động của con người, cho nên 80% các vấn đề trong mọi tổ chức là vấn đề communication. Và nếu bạn chỉ chọn được một kỹ năng mềm để học, thì nên học communication và thành thầy về communication.

Dĩ nhiên là chúng ta có thể thấy có nhiều loại communication: nói chuyện bình thường, nói chuyện trịnh trọng, chat, chào hỏi và nói chuyện với người mới gặp, viết email, viết thư giấy, viết thơ tình, viết chỉ dẫn cho khách hàng... Mỗi tình huống đòi hỏi một cách communication khác nhau. Tuy nhiên, tất cả mọi cách communication này đều được chi phối bởi một số quy luật chung như sau:

1. Thành thật

Khi bạn nói hay viết với ai một điều gì thì đó phải là sự thật mà bạn biết. Đừng cố tình viết sai sự thật. Đừng nói là mình biết điều đó trong khi mình không biết mà chỉ nghe ai đó nói hay đọc đâu đó mà thôi. Bạn không cần phải nói ra điều gì bạn không muốn nói; nhưng nếu bạn đã nói ra thì đó phải là sự thật.

Ví dụ: Luật sư có một anh vừa đến nhờ bào chữa anh ta về tội giết người, và anh ta nói là anh ta không phải là thủ phạm.

Luật sư có thể nói trước tòa: “Bằng chứng của công an và Viện Kiểm Sát Nhân Dân chưa đủ để buộc tội thân chủ tôi”, hoặc “Thân chủ tôi nói rõ ràng là ông ấy không giết người”. Nhưng luật sư không thể nói: “Tôi biết là thân chủ tôi không giết người”, vì sự thực là luật sư không biết sự thật mà chỉ nghe qua lời thân chủ mà thôi.

2. Nghe

Mặc dù mọi trường đều dạy nói và viết, chẳng trường nào dạy nghe. Nghe là phần quan trọng nhất trong communication, nói và viết là hàng thứ hai. Hãy tưởng tượng là các phi công trên các máy bay trong phi trường chỉ có thể nói mà không nghe được Đài Kiểm Soát Không Lưu nói gì, thì sở cứu hỏa và xe cứu thương sẽ bận rộn ở phi trường đến mức nào.

Nghe không chỉ là nghe ngôn từ, mà còn “nghe” ngôn ngữ của thân thể, và “nghe” cảm xúc sâu thẳm của người kia. Nếu bạn nghe với một trái tim rỗng lạng, không thành kiến, muốn tìm hiểu và cảm thông, thì bạn sẽ nghe được nhiều điều mà một người thường không nghe được.

3. Chính xác

Người ta có thể không chính xác vì gian dối. Nhưng phần đông là không chính xác chỉ vì dùng từ ngữ không chính xác, và đây là lý do số một của mọi hiểu lầm.

Sai một dấu phẩy là đã có thể tạo ra hiểu lầm 180 độ, nói chi đến sai từ ngữ. Truyện rằng tòa phải phán xử một anh có hai cô vợ. Cuối buổi xử tòa phán: “Anh Nguyễn Ngọc Hùng, ở với vợ lớn. Không được ở với vợ bé.” Anh thư ký tòa viết phán xử của tòa để gửi đến hai bên nguyên đơn và bị đơn và đặt nhầm dấu chấm như sau: “Anh Nguyễn Ngọc Hùng, ở với vợ lớn không được. Ở với vợ bé.” 😊

Cho nên khi nói thì nói chậm chậm để vừa nói vừa tìm chữ cho chính xác. Và khi viết, thì nên đọc lại trước khi gửi để xem câu chữ của mình có diễn tả đúng ý mình không.

4. Giản dị và rõ ràng

Giản dị và rõ ràng thường đi đôi với nhau. Nếu không giản dị thì khó hiểu và không rõ ràng. Nếu giản dị thì dễ hiểu và rõ ràng.

Giản dị là dùng từ giản dị. Như “Em chưa hiểu câu này” thay vì “Em thấy đoạn này có tư duy sâu sắc mà người đọc vào trình độ của em có thể lý giải thành nhiều nhánh tư duy khác nhau.”

Giản dị là dùng câu ngắn và giản dị. Như “Thừa cơ dân chúng chen lấn giành giật mua, người bán tha hồ chém cổ” thay vì “Vì sức cầu ngày càng gia tăng và nguồn cung khan hiếm, người tiêu thụ chật vật tranh đấu để được mua hàng, các nhà sản xuất thừa cơ dùng giá cả độc quyền”.

Giản dị là không nói tràng giang đại hải từ Nam ra Bắc. Mỗi cuộc nói chuyện, mỗi bài viết, nên tập trung vào một đề tài duy nhất. Hai đề tài là bắt đầu yếu. Ba là tối đa. Bốn là “no-no”.

5. Từ cụ thể thường rõ ràng và mạnh mẽ hơn từ trừu tượng

Ví dụ: “Hắn luôn luôn đòi hỏi lễ phép, nếu không là hắn sử dụng bạo lực” thì không rõ bằng “Hắn nói mà người nào không vâng dạ là hắn đấm đá người đó ngay”.

Hay “Hãy có lòng bác ái” thì không rõ bằng “Hãy bố thí cho người nghèo”.

6. Nếu mình có điều không hiểu hoặc đang quan tâm, thì hỏi. Đừng để trong bụng.

Nếu bạn thắc mắc tại sao bạn làm đã hơn một năm mà chưa được tăng lương trong khi các người khác cứ 6 tháng thì được tăng một lần, thì hỏi sếp, đừng để

trong bụng để phỏng đoán lảng nhãng rồi bực bội. Có thể là luật của công ty đòi phải được định giá xuất sắc mỗi 6 tháng mới được tăng lương. Nếu sếp giải thích bạn chưa được xuất sắc, thì ít nhất là bạn có cơ hội hỏi sếp chỉ dùm bạn yếu chỗ nào để có thể cố gắng trở thành xuất sắc.

Nếu bạn nghe một câu, hay đọc một lá thư, mà có vài nơi bạn cảm thấy không chắc hiểu đúng ý tác giả, thì chỉ có một cách duy nhất để hiểu đúng là hỏi: “Tôi hiểu ý cậu là như này như này, có phải không?”

Hỏi, hỏi, hỏi. Đừng hà tiện lời nói.

7. Nếu nói với nhiều người, thì nên nói cùng một lần

Nếu bạn muốn cho cả 10 người trong nhóm biết thông tin về tiến triển công việc của bạn, thì viết 1 email cho cả 10, thay vì nói chuyện với từng người riêng rẽ và không có một email chung. Vì 10 lần nói có thể là 10 lần nội dung bị khác nhau một chút, và 10 người hiểu 10 cách.

8. Tái xác nhận communication

Khi nói chuyện điện thoại hay trực diện với ai về một vấn đề, ngay sau đó nên viết lại một email tóm tắt các điểm chính của cuộc nói chuyện và gửi đi, để chắc chắn là mình không hiểu sai vấn đề: “Em tóm tắt cuộc nói chuyện trong buổi ăn trưa của mình, để anh xem lại em có hiểu đúng ý anh hoàn toàn không. Điều thứ nhất là....”

9. Nói tích cực, không nói tiêu cực

Nói “Hãy làm đẹp thành phố chúng ta”. Đừng nói “Thành phố chúng ta bẩn quá”.

Nói “Hãy làm cho nước ta hùng cường”. Đừng nói “Nước ta lạc hậu quá”.

Nói “Em thích trời mưa”. Đừng nói “Em ghét trời nắng”.

Nói “Em thích chiếc áo dài này của chị quá”. Đừng nói “Sao hôm nay mặt chị bí xì vậy”.

Tóm lại, communication có hai chiều: Mình cần hiểu (những) người kia chính xác và sâu sắc, và mình cần làm cho (những) người kia hiểu mình chính xác và sâu sắc.

Chỉ có vậy, nhưng 80% các vấn đề trong mọi tổ chức là vấn đề communication.

Chúc các bạn một ngày truyền thông tốt.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

CHƯƠNG 5: NGHỀ NGHIỆP

Học nghề gì? Làm nghề gì?

Posted on **Tháng Mười Hai 27, 2012** by Trần Đình Hoàn

*Làm sao để chọn đúng nghề mình thích,
đúng khả năng của mình?*

*Hoàng Thị Ngọc Anh, tốt nghiệp Quản trị Du
Lịch và Công nghệ Giải trí, FH IMC Krems, Huế*

*Em cũng như các bạn bị khủng hoảng, hoang mang khi chọn nghề. Chúng em
không biết mình muốn gì. Hơn nữa ngoài một số ngành nghề phổ biến như giáo viên, bác sĩ thì
chúng em không biết gì về các
ngành nghề khác.*

Phạm Thị Minh Thủy, PTTH Phan Châu Trinh, Đà Nẵng

*Nghề em thích thu nhập thấp, làm vất vả. Nghề
em không thích có thu nhập cao, địa vị cao. Em phải làm sao?
Phạm Thu Hương, tác giả, dịch giả, admin dotchuoion.com, Đà Nẵng*

Bắt đầu vào ngưỡng cửa đại học chúng ta hỏi “Học nghề gì?” Ra trường rồi, đôi khi ta đã đi làm nhiều năm với đủ thứ nghề rồi, vẫn không cảm thấy thích nghề mình đang làm, và lại hỏi “Làm nghề gì?”

Câu hỏi này, thực ra phức tạp hơn người ta nghĩ, vì có nhiều lý do ta không biết phải học gì, làm gì.

Đôi khi ta thực sự không biết làm nghề gì thì ta sẽ vui.

Đôi khi ta tưởng ta biết ta thích nghề gì, làm một lúc lại không thấy thích.

Đôi khi nghề ta thích không mang lại đủ lợi tức để giải quyết các nhu cầu hàng ngày của ta, nghề ta không thích nhưng có thể làm thì lại mang về nhiều lợi tức. Thông thường thì hai lực đối chọi nhau—ý thích và nhu cầu tài chính—làm ta chẳng biết đường nào mà chọn.

Đôi khi ta thiếu thông tin về nhu cầu thị trường và các dự đoán kinh tế tương lai để có thể biết nên chọn ngành gì.

Đôi khi ta cảm thấy ta chẳng thích một nghề gì trên đời cả.

...

Vấn đề này không chỉ là một vấn đề suy tư luận lý cho câu hỏi “Tôi nên chọn nghề gì?” mà còn có thể là một hiện tượng tâm lý “Tôi chẳng thiết tha gì với nghề nào trên đời cả”. Cho nên chẳng dễ để có câu trả lời. Hơn nữa, mỗi người có hoàn cảnh, tư duy và ý thích riêng, cho nên mỗi người sẽ có cách trả lời cho riêng mình, chẳng ai có thể trả lời dùm bạn.

Nhưng có lẽ ý tưởng ta chọn được một nghề hợp ý ngay từ đầu rồi sống vui vẻ với nó cả đời là một ý niệm càng ngày càng ít xảy ra, vì cơ hội lựa chọn và thay đổi càng ngày càng nhiều. Ngày xưa, có lẽ chỉ có hai nghề để chọn

cho học trò: cố gắng học để đậu cao làm quan, không đậu cao thì làm thầy đồ. Ngày nay có đủ thứ nghề để làm, lại có thể đổi nghề thường xuyên, cho nên làm kỹ sư một thời gian ta có thể đổi nghề làm tiếp thị máy vi tính để có dịp nói chuyện với nhiều người, lại có thể có lợi tức bằng 10 lần kỹ sư nếu tiếp thị thành công.

Vì thế nếu các bạn không biết chọn nghề nào để học hay để làm lúc này cũng chưa hẳn là một vấn đề lớn. Nhưng đương nhiên là các bạn cần lựa chọn ngay để tìm trường học, hoặc để tìm việc. Vậy thì chúng ta hãy tạm dùng một số các yếu tố thực tiễn để lựa chọn lúc này, rồi nài tiên “định mệnh” có thể tìm gặp mình sau này cũng được.

- Học môn nào mà mình giỏi. Ví dụ: Nếu mình giỏi toán thì học các môn về toán, vật lý, kỹ thuật, và ngay cả y học, đều tốt.

- Chọn môn học có thể cho mình nhiều khả năng thay đổi sau này. Như là luật—người học luật có thể làm rất nhiều nghề ngoài ngành luật, từ công an và điều tra viên, đến tiếp thị, quản lý thương mại; học quản trị kinh doanh (MBA) có thể làm hầu hết mọi việc trong kinh doanh; học nghiệp vụ xã hội (social works) có thể làm đủ thứ việc từ nhân viên xã hội (social worker) đến phát triển cộng đồng (community development); học hóa học có thể làm mọi việc liên hệ đến hóa học sau này (thực phẩm, thuốc men, và hầu như tất cả mọi kỹ nghệ khác của con người); học làm thầy (sư phạm) thì sau này nếu không muốn dạy trẻ em cũng có thể ra ngoài dạy đủ mọi loại lớp học dành cho người lớn, hoặc tiếp thị đủ mọi loại sản phẩm (vì tiếp thị là dạy người mua về sản phẩm)...

- Chọn môn học thích hợp với đà phát triển kinh tế. Vi tính, vì vi tính sẽ còn phát triển mạnh khoảng 100 năm nữa; xây dựng và địa ốc, vì Việt Nam sẽ tiếp tục đô thị hóa mạnh mẽ trong vòng 50 năm nữa; phát triển nông thôn, vì nông nghiệp Việt Nam sẽ thay đổi dữ dội trong vòng 50 năm nữa; sinh học, vì kỹ thuật sinh học (bio engineering) thế giới sẽ phát triển mạnh mẽ trong 50 năm nữa; tiếng Anh, vì tiếng Anh càng ngày càng mạnh trên thế giới và bạn có thể học đủ nghề nếu giỏi tiếng Anh; tâm lý học, vì đời sống thay đổi quá nhanh tạo ra nhiều stress và cần nhiều tâm lý gia...

- Đương nhiên là những môn học liên hệ đến chăm sóc cơ thể và đầu óc con người thì luôn cần trong mọi thời đại: y học (các ngành bác sĩ đông tây, nha sĩ...), kỹ nghệ chế biến thực phẩm, giáo viên...

- Nếu bạn có thể làm một nghề có nhiều tiền, thì hãy chọn nghề bạn có thể có nhiều tiền, khi có đủ tiền rồi tính cách chuyển sang nghề khác cũng không muộn. Hoặc kiếm cơm bằng nghề nhiều tiền (như bác sĩ), và làm việc mình thích (ví dụ chơi nhạc) như là một “nghề” giải trí (hobby).

- Chọn môn bạn ít ghét nhất. Nếu không chọn được môn bạn thích nhất thì chọn môn bạn ít ghét nhất.

Đại khái là như thế. Nhưng điểm chính chúng ta cần quan tâm là “đời là một dòng sông thay đổi vô cùng”, cho nên đời sống của mỗi người chúng ta sẽ có

nhieu thay doi. Bay giø ta ðang học hay làm một nghề nào ðó, nhưng vài năm nữa ta có thể sẽ muốn thay ðổi và làm nghề khác. ðiều quan trọng là:

- Chúng ta sẵn sàng thay ðổi khi cơ hội ðến. Nếu ta ðang làm bác sĩ, mà cơ hội kinh doanh sản phẩm y tế ðến, và ta thích kinh doanh, thì ta sẵn sàng ðể chuyển nghề.

- Ta có những kỹ năng quan trọng ðể có thể mở rộng các cánh cửa cơ hội: thành thật và ðáng tin cậy, communication, tiếng Anh...

- Và dù làm nghề gì, thì hãy nghĩ ðến ta ít, và nghĩ ðến cộng ðồng của ta nhiều—thành phố của ta, ðồng bào của ta, ðất nước của ta. Chính lý tưởng phục vụ cộng ðồng này mới là liều thuốc thúc ðẩy ta tiến bước mỗi ngày, dù ðó là nghề gì.

Chúc các bạn một ngày tiến bước.

Mén,

Hoành

© copyright 2012

Trần ðình Hoành

Permitted for non-commercial use

Deadline

Posted on Tháng Mười Hai 28, 2012 by Trần Đình Hoàn

Làm thế nào để deadline không làm stress em? Làm thế nào em làm việc hiệu quả, không đuối sức, dù ngày nào cũng có deadline?

Phạm Thu Hương, tác giả, dịch giả, admin dotchuoion.com, Đà Nẵng

*Sự quan trọng của deadline
Son Nguyen, Kỹ sư vi tính, Texas, Mỹ*

Deadline thường được dịch sang tiếng Việt là hạn định, nhưng dịch như thế thì cũng như chuyển cà phê thành nước lã. Deadline dịch từng âm thì đó là “đường chết”, nghe gần như là “tử lộ”, rất chết chóc, rất dữ dội, mà dịch sang tiếng ta là “hạn định” thì... rất xìu.

Sở dĩ các hạn định gọi là deadline vì trong nền kinh tế kỹ nghệ dây chuyền những mốc thời gian đều rất quan trọng, một người không làm kịp deadline có thể ảnh hưởng rất lớn đến một dự án. Ví dụ: Một nhóm kỹ sư được giao thiết kế một cơ phận nào đó cho xe hơi. Một kỹ sư trong nhóm trễ hẹn, làm nhóm bị trễ một tuần. Công ty sản xuất cơ phận do đó có thể phải thêm một tháng, vì đã trễ hẹn thì phải đợi khi mọi người có giờ để làm, không thể nhét ngang vào lịch. Hàng đưa đến công ty lắp ráp xe hơi, lại có thể bị trễ thêm 2 tháng nữa vì lịch của công ty lắp ráp. Tổng cộng là trễ 3 tháng và 1 tuần. Trong nền kinh tế toàn cầu, điều này có thể có nghĩa là lỗ vài mươi triệu đô la, chỉ vì một người làm trễ.

Chính vì vậy mà khi một người làm việc trễ deadline là cả một nhóm, và đôi khi cả một công ty, bị stress. Và có thể làm công ty thiệt hại rất lớn, như là bị phạt và mất một khách hàng lớn.

Hầu hết các hợp đồng ngày nay đều có thời khoản tiền phạt trễ hẹn—mỗi ngày bị trễ thì phạt bao nhiêu nghìn đô—cho nên trễ hẹn thì phải đóng tiền phạt cho đối tác bên kia. Đó là chưa kể, xong hợp đồng thì người ta cũng chạy luôn, chẳng dám ký thêm hợp đồng nào với mình. Vì vậy, đại đa số các công ty luôn luôn khuyến khích nhân viên của mình hoàn thành công việc trước deadline một thời gian, và theo dõi tiến độ để có thể “meet the dealine” (giữ đúng hạn định) là công việc lớn của các cấp quản lý.

Đối với một công ty, deadline rất quan trọng cho quản lý:

- Deadline giúp các phòng ban quản lý thời gian và khối lượng công việc—việc nào phải xong khi nào, để công việc không bị trì trệ và dồn đống đến ngày nộp thờ.

- Deadline giúp phối hợp công việc của một nhóm hay nhiều nhóm. Nếu không có deadline, người thì xong tuần này, người thì xong... năm tới, vậy thì không thể phối hợp được.

- Deadline còn là vũ khí cạnh tranh hữu hiệu trên thương trường. Cùng một loại dịch vụ, như thành lập một công ty kinh doanh, công ty nào làm nhanh hơn thì thân chủ hay khách hàng càng thích. Hoặc cùng một loại sản phẩm như nhau, công ty nào trình làng trước thì thường thắng.

Đối với cá nhân, deadline cũng là một khí cụ tốt để cải tiến công việc và chính bản thân ta:

- Deadline giúp ta quản lý thời gian và khối lượng công việc—việc nào phải xong khi nào, để ta không bị dồn đống công việc đến ngợp thở.

- Deadline giúp ta có thói quen làm việc siêng năng và hữu hiệu trong mọi chuyện.

- Deadline gợi hứng cho ta làm việc. Nếu không có deadline công việc có thể nằm ì đó đến... ngày tận thế. Vì vậy, nếu bạn muốn làm gì đó như là bỏ hút thuốc hay học yoga, thì đừng nói “sẽ”, mà hãy cho mình một deadline.

- Deadline làm ta hết lười.

- Deadline giúp ta ngày nào cũng đến gần mục tiêu hơn.

- Deadline cho ta cảm giác là mình đang luôn luôn tiến bước, luôn luôn gặt hái.

Điều quan trọng là ta cần có deadline thực tế cho mọi việc—chọn deadline mà ta có thể đạt được với chỉ một chút áp lực. Deadline luôn luôn tạo áp lực không nhiều thì ít, vì nếu không có áp lực thì không thúc đẩy ta được. Nhưng bí quyết là đặt deadline để ta có thể làm việc với một chút áp lực mà thôi, mà không bị stress vì deadline quá gấp, không thể đạt được.

Các deadline thường xuyên, như tập thể dục trong tuần, hay các công việc thường xuyên mỗi ngày, thường giúp ta thực hiện siêng năng các công việc có tính lập đi lập lại như thế, rất tốt để giúp ta siêng năng, chiến thắng cái lười.

Trong giao tiếp hàng ngày, người hẹn thời gian rõ ràng (tức là cho mình một deadline) và giữ lời hẹn là người luôn luôn được người khác xem là đáng tin cậy. Ví dụ, ta nói “Em sẽ gọi chị cuối tuần này”, và nếu ta gọi trong hai ngày thứ bảy và chủ nhật cuối tuần này, là ta giữ đúng lời hứa, rất đáng tin cậy.

Đằng khác, “Em sẽ gọi chị” thì không có deadline, đó là loại lời hứa không đáng tin, vì người nói có thể chẳng bao giờ gọi mà lời hứa “sẽ gọi” vẫn đúng. Một lời hứa mà người nói muốn giữ hay không cũng được như thế, thì đó là lời hứa lèo, không đáng tin. Và các chuyên gia lừa lọc có cả bầu lời hứa như thế.

Giữ deadline là hình thức thực hành của tính thành thật—đã hứa điều gì là làm đúng điều đó, đã hứa giờ nào là làm đúng giờ đó. Đây là điều quan trọng

số một trong giao tiếp—giữ lời hứa. Chúng ta đã nói, người ta có thể bỏ qua cho bạn nhiều thói xấu, nhưng nếu bạn không giữ lời hứa thì chẳng ai tin bạn, chẳng ai dám làm gì với bạn cả. Không giữ lời hứa là con đường tự hủy diệt số một. Nếu bạn không giữ hứa, thì số lượng thân nhân bạn bè tín cẩn của bạn sẽ rất gần con số zero.

Trong khung cảnh cạnh tranh toàn cầu, như là trên sân bóng, mỗi giây đồng hồ đều quan trọng, deadline quan trọng đến mức các bạn nên nghĩ đến nó như là “đường chết”—nằm trong deadline thì sống, qua bên kia deadline thì chết. Cạnh tranh kinh tế thường tính bằng giây đồng hồ như thế.

Chúc các bạn đạt được các deadlines hôm nay.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Con đường sự nghiệp

Posted on Tháng Mười Hai 30, 2012 by Trần Đình Hoàn

*Xây dựng career path như thế nào?
Phạm Minh Châu, kỹ sư viễn thông, Đà Nẵng*

*Giữa 2 con đường: làm Nhà nước, lương thấp nhưng nhàn hạ; làm công ty liên doanh, áp lực nhiều, hiểu biết nhiều, lương cao, nhưng áp lực nhiều và cũng không chắc chắn.
Những người trẻ, nên chọn con đường nào cho tốt?
Nguyễn Thị Phúc Lộc, chuyên viên QA/QC, Đà Nẵng*

*The sense of belonging.
Hoàng Khánh Hòa, NCS Tiến sĩ, Đại học Missouri – Columbia, Mỹ*

Con đường sự nghiệp của mỗi người bắt đầu từ khi bắt đầu đi làm, thường là sau khi xong đại học. Ai trong chúng ta cũng có một đường sự nghiệp, hoặc rõ ràng hoặc mờ mờ trong đầu. Đường sự nghiệp của ta càng rõ, ta càng tập trung tốt vào cuộc hành trình. Tuy vậy, rất thường xuyên, đường sự nghiệp của ta đổi hướng bất ngờ. Đó là luật tự nhiên của cuộc đời. Đời là một dòng sông quanh co, không phải là một xa lộ thẳng tắp.

Con đường sự nghiệp ta vẽ ra cho ta bắt đầu với công việc ta đang làm hay đang tìm, và tận cùng với đích điểm ta muốn đạt được vào cuối con đường—như là thành một người chủ của một công ty phần mềm do chính mình thiết lập và lãnh đạo.

Giữa điểm khởi hành và điểm đến cuối cùng là các trạm trung chuyển. Đó là các mục tiêu trung hạn của mình—điều gì mình muốn gặt hái trong vòng 5 năm nữa, 10 năm nữa, như là, “5 năm kể từ hôm nay, tôi sẽ thu thập đủ kinh nghiệm để bắt đầu tập trung vào việc thiết lập công ty riêng cho tôi; 10 năm nữa kể từ hôm nay, tôi sẽ có một công ty vi tính với chi nhánh tại 5 thành phố lớn trong nước.” Các mục tiêu trung hạn, 5 hay 10 năm như thế, là các trạm dừng trên đường đến ga cuối cùng, rất quan trọng, vì chúng rất cụ thể để ta tập trung năng lượng vào đó.

Thường thì chúng ta bắt đầu con đường sự nghiệp với một công ty tư nhân hay một tổ chức nhà nước. Đây là hai điểm khởi hành tương đối khác nhau. Công việc tại công ty tư nhân thường nhiều áp lực thời gian hơn công việc nhà nước và lương thường cao hơn, nhưng công việc thường tập trung vào chuyên môn hẹp hơn. Công việc nhà nước có lương thấp hơn nhưng kinh nghiệm thường rộng hơn, vì nhà nước thường phải giải quyết các vấn đề có tính cách vĩ mô và chính sách; đây là loại kinh nghiệm hầu như không thể có được trong các công ty tư.

Tại nhiều quốc gia phát triển, nhiều sinh viên ra trường làm việc với nhà nước vài năm để lấy kinh nghiệm, rồi ra làm với các công ty tư. Tuy vậy, cũng có một số người chọn làm việc với nhà nước cả đời.

Dù là làm ở đâu thì vấn đề không phải là công việc ở đâu hay hơn—vì công việc nào cũng hay nếu ta thích, và cũng không hay nếu ta không thích. Và ta thích một công việc hay không, có thể có nhiều lý do:

- Ta có cảm thấy ta thuộc về (“belong to, là người của”) nơi ta đang ở hay không? Ví dụ, có nhiều người Việt ở nước ngoài không cảm thấy mình thuộc về quốc gia mình đang ở, nên chẳng bao giờ tha thiết xây dựng sự nghiệp gì cả.

- Ta có cảm thấy ta thuộc về nghề ta đang làm hay không? Nếu mình chỉ muốn chơi nhạc chuyên nghiệp mà vì bị cha mẹ ép phải đi học y khoa, thành bác sĩ. Nhưng khám bệnh mà lòng cứ tương tư đàn địch, thì có lẽ nên xét lại nghề nghiệp chẳng?

- Ta có cảm thấy ta thuộc về công ty ta đang làm việc không? Nếu mình đang muốn làm đẹp cho đời mà phải làm việc với một nhóm người hoàn toàn không quan tâm gì đến đạo đức, bắt mình lươn lẹo theo, thì có lẽ mình cũng nên xét lại nơi làm chẳng?

Nhưng dù là lý do gì đi nữa, thì bạn chỉ có thể tiến triển trong con đường sự nghiệp nếu bạn vui trong công việc. Có nghĩa là, nếu bạn cảm thấy chán chường trong công việc, thì bạn nên tìm hiểu nguyên nhân tại sao, và tìm cách điều chỉnh. Nguyên nhân có thể là một trong những lý do “thuộc về” bên trên, hoặc chỉ do bạn chưa hiểu ý nghĩa của công việc của bạn, hoặc bạn chưa biết làm việc tốt với đồng nghiệp, hoặc trái tim bạn đang bảo bạn đổi đường.

- Nếu cảm thấy không thuộc về quốc gia mình ở, ta có thể cố làm việc tốt và xây dựng sự nghiệp tốt, để ta có thể có thêm cơ hội giúp đỡ đất nước và đồng bào bằng cách tham gia các hoạt động thiện nguyện.

- Nếu cảm thấy không thuộc về nghề mình đang làm và tương tự nghề khác, bạn có thể tìm cách đổi nghề, hay cách tốt nhất là làm nghề mình đang làm và dùng “nghề yêu” của mình như là hoạt động nghệ thuật và giải trí (hobby) thường xuyên, như bác sĩ chơi nhạc thường xuyên cuối tuần.

- Nếu bạn thấy bạn không thuộc về văn hóa hình sự của công ty bạn, thì có lẽ là bạn nên tìm việc nơi khác, vì ma mới thì không nên có mâu thuẫn với một đoàn ma cũ.

- Đôi khi bạn chưa hiểu được tầm quan trọng của việc làm của bạn. Ví dụ: Bạn làm kiểm toán và thấy sống với mấy con số cả đời chẳng được gì cả. Nhưng đó là vì bạn chưa hiểu rằng kế toán và kiểm toán là xương sống của hệ thống thương mại quốc gia. Hoặc bạn thấy chán nghề y tá, nhưng có thể đó là vì bạn quên rằng y tá là việc cứu người.

- Ngoài những lý do lớn bên trên, nếu bạn không làm việc tốt với các đồng nghiệp, thì bạn nên xem lại cách ứng xử của bạn—Nếu bạn là ma mới, bạn có là học trò tốt của mọi người không, hay là bạn không biết học mà chỉ muốn làm thầy? Trong cách giao tiếp hàng ngày bạn tích cực, hay thích chê bai phê phán mọi người? Bạn có biết nói chuyện dịu dàng về các vấn đề không, hay chỉ biết để trong bụng, và nếu mở miệng là chỉ để gây gổ?

- Đôi khi trái tim bạn chỉ muốn bạn thay đổi một chút, để tìm đường mới, như là nghỉ đi làm, hay đi làm bán thời gian, để đi học toàn thời gian. Sau đó mới lại tính chuyện công việc.

Con đường sự nghiệp là một đường dài kết nối bởi nhiều điểm nhỏ, mỗi điểm là một ngày. Bí quyết để kết thúc con đường tốt đẹp là cố gắng tạo điều kiện để mỗi ngày là một ngày tốt đẹp.

Và uyển chuyển với cuộc đời, vì có thể là một vài năm nữa, cuộc đời sẽ đưa bạn đến một ngã rẽ mà hiện nay bạn chưa nghĩ đến.

Chúc các bạn một ngày tiến bộ.

Mến,

Hoành

© copyright 2012

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Khởi nghiệp làm giàu

Posted on **Tháng Một 3, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Em rất thích học về khoa học và kỹ thuật, nhưng em cũng rất muốn giàu có. Làm khoa học liệu có giàu được không? Em và một vài người bạn đang bắt đầu khởi nghiệp mở một công ty. Anh có thể nói những điều cốt lõi nhất để một công ty có thể phát triển và vươn xa làm ăn buôn bán với quốc tế?
Nguyễn Chí Thuận, Kỹ sư vi tính, Hà Nội*

*Làm thế nào để kiếm tiền?
Nguyễn Phúc Hào, Đại Học Bách Khoa, Đà Nẵng*

*Làm thế nào để các bạn trẻ có nhiệt huyết, tinh thần can đảm và kiên trì khởi nghiệp.
Đào Thu Hằng, NCS Tiến sĩ, Portugal*

Thực sự thì không có sự tách biệt giữa làm khoa học và kinh doanh. Nếu bạn lập một công ty phần mềm thì đó là kinh doanh khoa học phần mềm. Tất cả mọi kiến thức chuyên môn chúng ta có đều là kiến thức khoa học, từ vi tính, đến xây dựng, đến luật học, đến y khoa. Cho nên phần lớn kinh doanh ngày nay là kinh doanh khoa học.

Nhưng có sự khác biệt giữa thành lập một công ty cho chính bạn và làm việc như một chuyên gia trong một công ty do người khác làm chủ. Làm cho người khác thì bạn có đồng lương cố định và khá chắc chắn. Làm công ty cho bạn thì bạn chấp nhận mọi may rủi của công ty. Được ăn cả, ngã về không.

Nếu muốn thành công tài chính lớn thì hầu như con đường đương nhiên là đường kinh doanh. Nhưng thực sự là bạn có thể khởi nghiệp không để làm giàu, như là các doanh nghiệp xã hội—phát triển để phục vụ cộng đồng, phục vụ người nghèo, v.v... hơn là lợi tức. Tuy nhiên, trong đại đa số doanh nghiệp, thì khởi nghiệp là để làm giàu, không hẳn vì bạn ham tiền, nhưng đã kinh doanh thì cách đo lường lợi ích của bạn cho xã hội dễ dàng và cụ thể nhất là mức lợi nhuận bạn có thể tạo ra. Cho nên “khởi nghiệp” thường đi theo từ “làm giàu” là thế.

Dù vậy, các từ trên đây—khởi nghiệp, kinh doanh, làm giàu—đều có ý nghĩa rất tương đối cho bài này. Chúng ta không nên nệ hà vào ngôn ngữ quá đáng để tranh luận về ý nghĩa của các từ này.

Tại sao khởi nghiệp làm kinh doanh luôn là một điều rất hứng khởi? Thưa vì:

- Khởi nghiệp là loại công việc đòi hỏi từng mililit năng lượng, tài năng và cố gắng của bạn. Tất cả mọi kinh nghiệm lớn nhỏ bạn thu thập xưa nay, tất cả năng lượng tích cực bạn có, tất cả mọi tài năng bạn có... đều cần được sử dụng vào việc khởi nghiệp, chẳng có tài năng nào bạn có mà không cần dùng.

- Khởi nghiệp là ươm hạt khô thành cọng giá, dưỡng cọng giá thành cây con, dưỡng cây con thành cây lớn, và hy vọng có ngày nó thành cây đại thụ cao 100 mét. Đó là một hành trình đầy thử thách, đầy hy vọng, và đầy hứng khởi.

Chính vì vậy mà bất cứ ai muốn khởi nghiệp cũng nên được khuyến khích, dù đó là người 17 tuổi hay 70 tuổi. Kinh nghiệm khởi nghiệp luôn là kinh nghiệm vô giá, dù bạn thành hay bại.

Làm thế nào để bạn gia tăng khả năng thành công khi khởi nghiệp?

Mặc dù mỗi trường hợp khởi nghiệp thường khác nhau một chút, có một số những quy luật chung giúp người ta tăng cơ hội thành công và giảm nguy cơ thất bại.

1. Bạn phải rất thích loại kinh doanh bạn muốn làm dù đó là mở tiệm phở, quán cà phê, công ty phát hành sách, hay một lập trình vi tính... Mở một doanh nghiệp đòi hỏi rất nhiều cố gắng và hy sinh, nếu bạn không rất say mê mở doanh nghiệp đó, bạn sẽ không đủ sức để cố gắng và hy sinh.

2. Bạn cần có kinh nghiệm trong lĩnh vực bạn muốn kinh doanh. Ví dụ: Muốn mở nhà hàng bạn phải có kinh nghiệm làm nhà hàng, tốt nhất là bạn đã có nhiều kinh nghiệm trong nhà hàng, từ nấu nướng, đến tiếp tân và phục vụ khách hàng, đến quản lý nhà hàng. Tốt hơn hết là bạn xin vào làm nhà hàng một thời gian trước khi mở nhà hàng.

3. Có khách hàng trước khi mở tiệm. Đã có rất nhiều người bỏ ra rất nhiều tiền lập một cửa tiệm rất sang, chỉ để đóng cửa sáu tháng hay một năm sau đó vì họ mở tiệm trước khi có khách hàng, và sau khi mở thì tiếp tục không có khách hàng.

Ví dụ: Mở một tiệm làm bánh ngọt. Trước hết bạn đã làm một số bánh ngọt được nhiều bạn bè ưa thích. Bạn mở kinh doanh tại nhà, nhận làm bánh ngọt theo yêu cầu, cho các buổi tiệc tùng của bạn bè. Nếu số lượng khách hàng gia tăng, càng ngày càng bận rộn, thì lúc đó hãy tính chuyện mở tiệm bánh ngọt chính thức, vì mình đã có một lượng khách hàng giúp mình phát triển.

4. Mở từ nhỏ đến lớn, từ gần đến xa. Tiệm mới thì hãy mở nhỏ, tùy theo nhu cầu đòi hỏi ngay lúc đó. Rồi khi nhu cầu đòi hỏi tiệm lớn hơn nhiều máy móc hơn, lúc đó hãy làm lớn hơn. Đi từ từ như thế thì chi phí kinh doanh sẽ không quá cao. Tương tự như thế, tiệm đầu tiên ở cùng thành phố với mình, các tiệm sau mở thêm dần qua các thành phố phụ cận.

Thông thường một công ty thành công trong quốc gia mình trước, rồi mới tính đến chuyện phát triển ra nước ngoài.

Trong khung cảnh thị trường toàn cầu với Internet, đối với một số sản phẩm và dịch vụ, “gần” có nghĩa là quốc tế, như các công ty outsourcing mới mở ở VN có thể có ngay các khách hàng ở Mỹ. Nhưng nguyên lý “gần trước xa sau” không thay đổi: Người chủ công ty gần gũi với Mỹ hơn, nên làm kinh doanh với Mỹ trước, sau đó anh ta mới có thể suy nghĩ đến các nước khác.

5. Biết thị trường của mình là gì. Ví dụ: Sách thiếu nhi từ 3 tuổi đến 8 tuổi. CD tiếng Anh cho người lớn. Phở gần khu đại học nhắm vào các sinh viên...

6. Khi biết thị trường của mình rồi, thì hãy tìm cách tạo cho sản phẩm hay dịch vụ của mình có ít nhất là một điểm nổi trội số 1 trong thị trường đó, vì không có ai có sản phẩm và dịch vụ với điểm đặt biệt như vậy. Ví dụ: Sách thiếu nhi in rất đẹp và giấy rất tốt, các em không thể xé ra được. Hay “Phở Sinh Viên” trong đó

mọi người làm đều là sinh viên, người ăn có thể sinh viên thì được giảm 10%, khung cảnh có màu sắc văn hóa sinh viên...

Ngay cả khi mình không có điểm nổi trội về sản phẩm, thì ít nhất phải nổi trội về địa lý: “Tiệm phở của tôi là tiệm phở duy nhất trong vòng bán kính 3 km”.

Nếu bạn không có một điểm để bạn nói “đây là ưu điểm số 1 của chúng tôi” thì bạn sẽ rất khó để thành công.

7. Dùng người của mình và khách hàng của mình làm “căn cứ” phát triển. Nhân viên của mình và khách hàng của mình là những người tự nhiên giới thiệu công ty của mình đến khách hàng mới. Cho nên hãy làm cho nhân viên và khách hàng của mình yêu công ty của mình.

“Khách hàng là thượng đế” và “Nhân viên là người nhà”, nếu cư xử như vậy thì “căn cứ” xuất phát của mình sẽ rất mạnh.

8. Nói chuyện thường xuyên với bạn bè về dự định khởi nghiệp của bạn, để lắng nghe ý kiến của họ—đôi khi trong đồng giấy vụn có vàng—đồng thời để có nhiều đồng minh.

Networking bằng cách tham gia các tổ chức và hội đoàn kinh doanh, đặc biệt là các Phòng Thương Mãi của người nước ngoài, nếu ta muốn tìm cách phát triển ra nước ngoài sau này, như American Chamber of Commerce, Canadian Chamber of Commerce... ở Hà Nội hay Tp Hồ Chí Minh.

9. Đặt mục tiêu cao, như là: mở một trường phổ thông cấp III nổi tiếng nhất nước, một tiệm phở nổi tiếng số 1 ở Sài Gòn, một công ty vi tính outsourcing lớn nhất Đông Nam Á... Nếu bạn nhắm vào ngôi sao và không bắn tới ngôi sao, mà chỉ tới được có mấy tầng mây, thì cũng hơn là nhắm vào mặt đất và bắn mãi thì cũng chỉ tới đất.

10. Sáng tạo, sáng tạo, và sáng tạo... nghĩ ra cái chưa ai nghĩ đến trước đây, hoặc ít nhất là chưa ai hiểu được sâu sắc như bạn trước đây. Thử ý tưởng mới thường xuyên. 10 ý tưởng mới thì sẽ có ít nhất là 1 ý tưởng thành công.

11. Thành thật và yêu người. Người làm kinh doanh mà láu cá và chỉ biết lợi dụng người, thì chỉ có thể là small-time player (dân chơi nhỏ) cả đời.

12. Kiên nhẫn, không bỏ cuộc. Hư thì chỉnh sửa. Cụt đường thì chuyển hướng. Nhưng luôn luôn tiến bước mỗi ngày. Và bạn có đến 99.99% là sẽ thành công.

Chúc các bạn một ngày thành công.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Đạo đức trong nghề nghiệp và kinh doanh

Posted on Tháng Một 4, 2013 by Trần Đình Hoàng

Đạo đức trong nghề nghiệp, đặc biệt là trong kinh doanh. Câu hỏi lớn nhất là làm sao để trở thành 1 doanh nhân thành công mà có đạo đức.

Hoàng Khánh Hòa, NCS Tiến sĩ, Đại Học Missouri – Columbia, Mỹ

Nếu chúng ta nghĩ rằng kinh doanh phải lừa lọc, dối trá, những lạm thì mới thành công được, thì đó cũng giống như các bạn nói đi học thì phải quay cóp gian lận mới giỏi và thành công. Đó là tư duy của những người chưa hề có kinh nghiệm với thế giới lớn bên ngoài, chỉ biết phụng chộp giật lắt nhất. Hãy tự hỏi: Coca Cola phát triển từ Mỹ sang Việt Nam vì họ gian lận hay vì họ làm kinh doanh rất tử tế và rất giỏi? Và Nike? Polo? Facebook? Google?

Và nếu bạn lạ lẫm với khái niệm đạo đức trong nghề nghiệp và kinh doanh, thì bạn rất lạc hậu đối với thế giới.

Code of Ethics (Bộ Luật Đạo Đức) hay Code of Professional Ethics (Bộ Luật Đạo Đức Nghề Nghiệp) có cho hầu hết tất cả các ngành nghề—kỹ sư, luật sư, bác sĩ, chuyên viên địa ốc, chuyên viên bán bảo hiểm, y tá, chuyên viên bán chứng khoán—và tất cả mọi công ty lớn—Coca Cola, Microsoft, Google, Hewlett Packard...

Và các bộ luật đạo đức này không phải để đó nằm chơi. Tại các công ty lớn, các luật sư của công ty có nhiệm vụ viết bộ luật đạo đức, giải thích luật và giảng dạy cho mọi người trong công ty để noi theo, và vi phạm bộ luật đạo đức của công ty là một lý do chính đáng để bị sa thải. Trong các vụ án liên hệ đến tác phong của công ty hay của nhân viên, thì bộ luật đạo đức và cách hành xử theo bộ luật đó thường là một phần bằng chứng quan trọng trước tòa.

Các ngành nghề cũng có các bộ luật đạo đức để quản lý các chuyên gia trong nghề. Vi phạm luật đạo đức nghề nghiệp là lý do để bị khiển trách, hoặc mất bằng hành nghề.

Muốn biết đạo đức quan trọng thế nào cho nền kinh tế thế giới, các bạn có thể lên Internet rồi Google như sau:

“Code of Professional Ethics for Engineer”

Rồi thay thế từ Engineer bằng các ngành nghề khác như lawyer, physician, dentist, insurance agent, stock broker, teacher, advertising agency, marketing professional... để thấy được các bộ luật đạo đức cho các ngành nghề.

Và Google:

“Coca Cola Code of Ethics”

Rồi thay thế Coca Cola bằng tên các hãng khác như Pepsi Cola, Microsoft, Google, Calvin Klein, Levi, Nike... để xem Code of Conduct cho mỗi công ty.

Việt Nam là một quốc gia nông nghiệp mấy ngàn năm nay. Trong nước xưa kia có 4 giai cấp cho 4 loại nghề: sĩ, nông, công, thương. Và thương là giai cấp thấp nhất và bị coi thường nhất.

Từ “con nhà buôn” xưa nay thường hàm nghĩa gian dối, và gia đình thuộc giai cấp “sĩ” dù chỉ là thầy đồ nghèo rớt mùng tơi cũng không muốn gả con mình cho “con nhà buôn” bao giờ.

Có lẽ chính vì tư tưởng chống thương mãi như thế mà chúng ta tự động xem kinh doanh là gian dối, và do đó chúng ta gian dối trong kinh doanh. Kinh doanh ở nước ta hiện nay gian dối đến kinh hoàng.

Đương nhiên là ở nơi nào trên thế giới cũng có người kinh doanh gian dối. Nhưng một nền kinh tế thành thật là chính và gian dối là ngoại lệ thì khác với một nền kinh tế gian dối là chính và thành thật là ngoại lệ. Và kết quả thì rất rõ, một đảng đứng trên đỉnh thế giới, một đảng đứng tận đáy thế giới.

Luật đạo đức thì có nhiều điều, nhưng tóm lại thì chỉ có hai điều: (1) thành thật và (2) không bóc lột, tức là phải công bình với, người khác.

Hai điều này cũng đã có trong hình luật và luật lao động—như là không quảng cáo lừa bịp, hay không bóc lột sức lao động của trẻ em... Nhưng các bộ luật đạo đức của các công ty hay của các ngành nghề vẫn có 2 điều lợi: (1) mỗi công ty dùng luật đạo đức của mình để quản lý nhân viên hàng ngày và (2) luật đạo đức của công ty hay ngành nghề thường đi xa hơn hình luật, ví dụ, một quảng cáo không được chính xác, có thể chưa phạm hình luật, nhưng có thể bị các lãnh đạo công ty xem là không thành thật đối với các khách hàng của mình.

Nhưng tại sao các công ty và các ngành nghề quan tâm về thành thật và công bình thế?

Câu trả lời rất dễ hiểu.

1. Các bạn muốn mua sản phẩm của một công ty nổi tiếng không nói dối bao giờ, nói gì là có đó, hay bạn muốn mua sản phẩm của công ty chỉ quảng cáo xôm tụ, cái gì cũng nhất, và có tiếng là nói xanh thành đỏ?

2. Các bạn muốn mua sản phẩm của công ty nổi tiếng là lo lắng cho người lao động rất tốt, hay là một công ty có tiếng là bóc lột người lao động?

Các bạn, kinh nghiệm thương mãi mấy trăm năm của các quốc gia trọng thương như Mỹ và Âu Châu cho thấy muốn phát triển kinh doanh mạnh mẽ lâu dài thì căn bản thành thật và chăm lo cho mọi người phải là nền móng của sản phẩm, dịch vụ, và toàn bộ sinh hoạt của các doanh nghiệp và các ngành nghề.

Nếu để mọi người gian dối và bóc lột trong các doanh nghiệp và các ngành nghề thì các doanh nghiệp và các ngành nghề không phát triển được, và cả nước chỉ có đi ăn mày. Các băng đảng mafia, đặt nền tảng trên dối trá, vô

đạo đức và áp bức, đã luôn luôn xuất hiện đây đó trong xã hội loài người từ nghìn xưa, nhưng không một băng đảng nào sống lâu dài bao giờ, vì bản chất của gian dối và bóc lột là vậy: chết yểu.

Những nền kinh tế không đặt trọng tâm vào thành thật và chăm lo nhau—qua hệ thống luật pháp, tòa án, hệ thống các bộ luật đạo đức, lãnh đạo các ngành nghề, lãnh đạo các hội đoàn doanh nghiệp—thì nền kinh tế đó luôn luôn lạc hậu, không đáng tin, và không thể phát triển.

Đạo đức không phải là cái gì mà các doanh nghiệp lớn và các ngành nghề lớn của thế giới tự tạo ra cho đẹp lòng các nhà thờ và nhà chùa. Các doanh nghiệp, và các hội doanh nghiệp hay ngành nghề, được lập ra là để kiếm tiền, không phải là để đi nhà thờ nhà chùa. Và kinh nghiệm mấy trăm năm của họ là: Nếu kinh doanh thành thật và quan tâm đến mọi người thì đó là con đường tốt nhất để kiếm tiền.

Cho nên các bạn, chúng ta cần hiểu các bí quyết thành công của thế giới. Gạt bỏ các tư duy chụp giật mảnh mung của phường trộm vặt. Tạo cho doanh nghiệp của bạn một danh tiếng “Rất Đáng Tin” và nó sẽ là cây đại thụ cho 100 năm nữa.

Chúc các bạn một ngày đáng tin.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

CHƯƠNG 6: TÔI VÀ THẾ GIỚI CỦA TÔI

Hữu xạ tự nhiên hương

Posted on Tháng Một 6, 2013 by Trần Đình Hoàn

Vì sao bạn có ít bạn bè? Có phải bạn là 1 người không tốt?

Phạm Thị Kim Ngân, công chức hải quan, Đà Nẵng

*Làm sao để mọi người thích mình?
Hoang Do, Kiến trúc sư, California, Mỹ*

Có chất hương trong người thì tự nhiên có mùi thơm. Không cần mua dầu thơm về xịt khắp nơi. Nếu ta có điều gì tốt, như là tính thành thật và hay giúp người, ta chẳng cần phải tự khoe một lời nào, mà đầu làng cuối xóm vẫn sẽ từ từ biết, và có thể một ngày nào đó một ông nhà báo lọ mọ đến nhà xin phỏng vấn, thế là cả nước đều biết.

Nhưng các bạn có biết, nếu bạn có xạ thì hương của bạn lan tỏa khắp nơi bằng cách nào không? Lan truyền trong không khí như hương hoa lan, hoa huệ?

Thưa, hương của bạn đi xa đi rộng qua miệng mọi người. Người ta kháo nhau, người ta nói chuyện với nhau, người ta đồn đãi... về các đặc tính của bạn, đương nhiên là cả tính tốt lẫn tính xấu.

Và người ta đây là ai vậy? Ai mà có thể biết về bạn để nói về bạn?

Đương nhiên đó là những người gần gũi bạn nhất: bố mẹ anh chị em trong nhà, thân nhân cô dì chú bác, bạn bè, hàng xóm láng giềng... Đây là những người biết về bạn nhiều nhất, và khi họ nói về bạn thì người khác tin. Những người biết bạn nói về bạn, rồi những người không biết bạn trở thành biết bạn qua các thông tin đó. Rồi những người mới này lại truyền thông tin đến những người khác... Đường dây “tiếng đồn” cứ vậy mà đi, chẳng cần ai thiết lập.

Đôi khi “tiếng đồn” bắt đầu từ những người trong vòng thân cận này không có vẻ trau chuốt như lời nhà báo. Ví dụ, mẹ bạn có thể nói về bạn: “Ôi cái con đó nó khờ hết chỗ nói, có được đồng nào thì đi nuôi mấy ông ăn mày hết đồng đó, nói năng thì ngậy thơ khờ khạo như con nít lên 5.” Lời đồn như thế, đi qua nhiều miệng người có thể thành: “Cô đó thành thật và yêu người hết sức”.

Và dĩ nhiên là tính tốt được đồn thổi, thì tính xấu cũng được đồn thổi: “Ôi, thằng đó mà tin nó là bán nhà. Tui là bạn học cùng lớp với nó, tui biết nó mà.”

Rất tiếc là đa số chúng ta hoàn toàn không nghĩ gì đến vòng thân cận này. Ta có khuynh hướng lạm dụng, không tôn trọng, không giữ lời hứa, áp bức, và nói dối với những người trong vòng thân cận, và mong rằng mai một được gì đó nổi tiếng, như là ra trường thủ khoa, thì báo chí sẽ chỉ toàn nói tốt nói đẹp về ta.

Đó là hoàn toàn thiếu thực tế.

Tiếng tăm của bạn luôn luôn là từ những người gần gũi bạn mà ra, ít nhất là đa số người trong vòng thân cận. Một vài người có thể có vấn đề riêng tư với bạn, nhưng đa số người sẽ có cái nhìn khá chính xác về bạn. Cho nên, bạn chỉ cần ứng xử tốt với những người gần gũi bạn hàng ngày—gia đình, bè bạn, đồng nghiệp, thuộc cấp—thì tự nhiên tác phong đó sẽ có cách đi xa cho những người khác biết.

FBI (Cảnh sát điều tra liên bang của Mỹ) khi muốn tuyển một nhân viên mới thì thường phái người đi điều tra về người đó. Người điều tra viên luôn luôn gõ cửa láng giềng để hỏi thăm về người đó, và đặc biệt là luôn luôn nói chuyện với các bà vợ cũ, ông chồng cũ, đã ly dị, vì các vị này có rất nhiều thông tin chính xác và đôi khi rất thích cho FBI biết, vì còn quạu. Nếu một người thường dối gạt người trong gia đình, hay thường gây lộn với hàng xóm, có lẽ FBI cũng chẳng dám dùng người đó.

Ở Mỹ các chính trị gia thường bị thân bại danh liệt vì liên hệ tình ái ngoài giá thú. Đôi khi người ta có tranh luận: Ông ấy có mấy cô bồ thì đó là chuyện riêng của ông ấy, miễn là ông ta làm việc tốt, mắc mớ gì mà dũa ông ta? Và câu phản biện luôn luôn là: Nếu vợ con ông ấy mà ông ấy còn lừa, thì ai là người có thể tin ông ấy được.

Tư tưởng chính vẫn là: Nếu những người thân cận ta mà không dám tin ta, thì những người xa xôi hơn chẳng thể tin ta.

Đó cũng là “tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ” như Khổng tử đã nói.

Chúng ta lại thường nhìn ngược. Chúng ta thường có vấn đề với láng giềng, và ta phàn nàn là láng giềng của ta tồi tệ, lạc hậu, gian tham... Nhưng vấn đề không phải là láng giềng ta tốt xấu thế nào, đó là chuyện của họ, không phải chuyện của ta. Vấn đề của ta là ta ứng xử với láng giềng của ta thế nào—dù họ là ai.

Đồng nghiệp cũng vậy. Ta thường phàn nàn là đồng nghiệp ta tồi, công ty ta tồi. Nhưng dù đồng nghiệp ta tồi hay tốt, vấn đề của ta là ta ứng xử thế nào với họ.

Danh tiếng của người ta thường rất một chiều, hay nói đúng hơn, *các tác phong một chiều mới là xạ để phát hương*. Người ta đồn “Cô ấy rất tốt với mọi người”; người ta không đồn “Cô ấy tốt với người tốt và xấu với người xấu”. Hay “Anh ấy rất thành thật”, mà không đồn “Anh ấy thành thật với người thành thật, và dối trá với người dối trá”. Hay “Cô ấy không tin được”, mà không đồn “Cô ấy không tin được đối với người dối trá”.

Các hành động có qua có lại, hòn đất ném đi hòn chì ném lại, thuận phản ứng, thì rất là thường, chẳng có gì để thiên hạ đồn, cho nên chẳng thể phát hươg.

Chỉ các hành động một chiều—thành thật với tất cả mọi người, công bình với tất cả mọi người, khiêm tốn với tất cả mọi người, tử tế với tất cả mọi người—mới là xạ để phát hươg.

Vì vậy, chúng ta cần nhớ hai điều căn bản:

1. Tất cả danh tiếng tốt xấu của ta đều từ những người gần gũi nhất với ta hàng ngày mà ra, và

2. Những điều tạo ra danh tiếng đi xa thường là những điều rất một chiều.

Đó là hữu xạ tự nhiên hươg.

Chúc các bạn một ngày nhiều uy tín.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Vòng ảnh hưởng

Posted on **Tháng Một 7, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Phải làm sao để khi người ta ghét mình mà
mình không ghét lại họ?*

*Kasta, THPT Nguyễn Thị Minh Khai,
Lưu Trú Buôn Hằng, Krông Păk, Đăklăk*

*Người xưa có câu : “Chọn bạn mà chơi”. Vậy
một người bạn tốt là một người bạn như thế nào?*

Nguyễn Chí Thuận, Kỹ sư vi tính, Hà Nội

*Có cần phải chọn môi trường sống?
Nguyễn Doãn Hợp, Đại Học Kinh Tế Tp HCM*

Vòng ảnh hưởng của ta là những người thân cận ta nhất, những người ta thích bàn công việc thường xuyên, thích đi uống cà phê thường xuyên, thích tâm sự thường xuyên, thích nói chuyện hay chat thường xuyên, thích ở trong cùng một diễn đàn, thích ở cùng một câu lạc bộ sinh hoạt... Nói chung đây là những người ta có ảnh hưởng trên họ nhiều nhất, vì ta nói thì họ thường đồng cảm với ta, và họ cũng có ảnh hưởng trên ta nhiều nhất, vì họ nói thì ta thường đồng cảm với họ...

Cổ nhân nói “Gần mực thì đen, gần đèn thì sáng”.

Nếu bạn gần gũi người tiêu cực, người thích phê phán chỉ trích, người chỉ thích lời người khác xuống, người ích kỷ, người kiêu căng, người hay nói chuyện hận thù... thì bạn cũng sẽ như vậy. Hoặc nếu bạn gần người tích cực, người luôn nói khiêm tốn thành thật và yêu người, người luôn khuyến khích bạn chiến thắng, người luôn nhìn về mặt tích cực của cuộc đời, người luôn làm việc cho xã hội tốt đẹp hơn... thì bạn cũng sẽ như vậy.

Con người chúng ta âm thầm học theo nhau. Ta gần người tiêu cực thì tự nhiên ta học thái độ tư duy tiêu cực và cách nói chuyện tiêu cực, dù là ta không muốn học. Tương tự như thế, gần người tích cực tự nhiên ta cũng lây tích cực. Nếu bạn quan sát thì sẽ thấy, nếu bạn đang tích cực và một người bạn đang nói chuyện rất tích cực với bạn, tự nhiên có một người bạn mới ghé vào và phàn nàn chê bai đủ thứ chuyện, người bạn kia có thể bắt đầu phàn nàn chê bai theo người bạn mới. Người yếu công lực thì thường thế, gặp ai cũng bị lây theo người đó.

Ai trong chúng ta cũng tạo ra năng lượng tích cực hoặc tiêu cực quanh mình. Đó là vùng năng lượng (hay vùng hào quang, aura) của mình. Vùng năng lượng này ảnh hưởng đến những người khác quanh mình, và làm họ lên tinh thần, vui vẻ, tích cực theo mình, hay mệt mỏi, căng thẳng, ganh tị theo mình.

Cho nên các bạn hãy lựa bạn mà chơi. Bao bọc quanh mình với những:

- Người yêu mến bạn

- Người nâng bạn lên khi bạn xuống tinh thần
- Người cổ vũ bạn khi bạn đang chiến đấu
- Người làm bạn cười
- Người làm bạn vui
- Người khuyến khích bạn thử một điều mới
- Người khuyến khích bạn sáng tạo
- Người vui với chính con người của họ
- Người vui với cuộc đời
- Người luôn làm cuộc đời đẹp hơn mà không phàn nàn
- Người thích học hỏi và thấy ai cũng là thầy
- Người khiêm tốn và yêu thương mọi người
- Người thành thật với chính họ và với mọi người
- Người mà bạn luôn luôn thấy mạnh mẽ yêu đời khi gần họ
- ...

Bao bọc bạn với những người tích cực, thì bạn sẽ luôn luôn yêu đời, khỏe mạnh, mạnh mẽ...

Tránh những người tiêu cực. Nhưng nếu bạn không tránh được vì họ làm cùng phòng hay ở cùng nhà, thì luôn luôn cố gắng (một cách thành thật) làm cho họ tích cực mỗi khi gặp họ:

- Wow, em thích chiếc áo màu đỏ này của chị quá. Nó thật là nổi và làm sáng cả phòng.
- Wow, chiếc cà vạt của anh sang quá.
- Em pha trà đây, em làm một ly cho chị luôn nhé.
- ...

Nhưng nếu những người này bắt đầu mở kênh phát thanh phàn nàn của họ – nhục mạ lãnh đạo, sỉ vả nhà nước, than vãn cuộc đời, phê phán dân ta.... thì có lẽ cách hay nhất là từ từ tìm cách rút lui, hơn là ở đó chỉnh sửa họ, vì như thế sẽ gây ra tranh cãi mà mình cũng chẳng thay đổi ai được. Hơn nữa, chính tranh cãi là một tiêu cực lớn, và nó sẽ tạo ra năng lượng tiêu cực mạnh mẽ làm mình và mọi người stress cả ngày.

Không chỉ là những người thân cận ảnh hưởng đến bạn, bạn cũng có ảnh hưởng đến những người thân cận mình hàng ngày:

- Mỉm cười với họ
- Chiêm ngưỡng họ và khen họ
- Cổ vũ họ khi họ đang chiến đấu
- Nâng đỡ họ khi họ đang té ngã
- Làm cho họ cười
- Học từ họ và cảm ơn họ
- ...

Khi ta làm cho mọi người quanh ta vui vẻ và tích cực như thế, họ sẽ thành tích cực và lại làm ta vui vẻ tích cực, và ta vui vẻ tích cực thì lại làm họ vui vẻ tích cực thêm, và họ vui vẻ tích cực thêm thì sẽ... Và vòng tròn cộng hưởng tích cực đó có thể đi mãi không ngừng như một dòng điện kín, làm cho cuộc đời mọi người thêm sáng thường trực.

Nếu bạn bao quanh bạn với những người tích cực, thì vòng ảnh hưởng đó của bạn sẽ là một căn cứ mạnh mẽ cho bạn xuất phát hàng ngày.

Đó cũng chính là cốt lõi của thế giới của bạn, một thế giới tích cực, trong sáng, mạnh mẽ.

Dù cuộc đời có là thế nào ngoài kia, thì trong này bạn luôn luôn có thể tự tạo một thế giới của riêng mình tích cực, trong sáng và mạnh mẽ như thế.

Đó là nghĩa lý của câu “Thế giới của ta nằm trong bàn tay ta”. Ta hoàn toàn có khả năng tự tạo thế giới của riêng ta theo ý ta muốn như thế.

Rồi thế giới nhỏ của riêng ta sẽ từ từ thay đổi thế giới lớn bên ngoài.

Chúc các bạn một ngày mạnh mẽ.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Bạn còn lý tưởng không?

Posted on **Tháng Một 8, 2013** by Trần Đình Hoàng

Làm sao có thể giữ ngọn lửa nhiệt huyết của tuổi trẻ luôn cháy mãi sau những va chạm thực tế?

Hoàng Thị Ngọc Anh, tốt nghiệp Quản trị Du Lịch và Công nghệ Giải trí, FH IMC Krems, Huế

Làm thế nào để giữ được đam mê và nhiệt huyết khi mà thực tế phải lo cho cuộc sống trước mắt hàng ngày?

Đào Thu Hằng, NCS Tiến sĩ, Portugal

Chúng ta ao ước đất nước trong sạch và cường thịnh, mọi người đều bình đẳng, mọi người đều đủ ăn đủ mặc, mọi người đều có đủ mọi quyền tự do căn bản của con người, môi trường trong xanh, thiên nhiên được bảo tồn, sức khỏe người dân được bảo đảm, trường học tốt cho các em...

Tất cả những ao ước này, nếu trở thành mục đích để ta phục vụ, để ta cố gắng tiến đến để đạt được, thì chúng là lý tưởng của ta.

Lý tưởng là những ước mơ hoài bão, lớn hơn và xa hơn là chính mình, mà chúng ta xem như là mục đích sống của ta và luôn hướng về mục đích đó mà sống.

Và đây là vấn đề: Ta nói lý tưởng thì “lớn hơn và xa hơn là chính mình”, nhưng khi ta bắt đầu lăn lộn với cuộc đời—cố gắng có bằng, cố gắng có việc, cố gắng tiến thân, cố gắng thành công—thì mọi cố gắng đó đều là cho mình mà chẳng phải cho ông hàng xóm nào khác. Thế thì mọi cố gắng cho mình đó đã có vẻ như là khác cái “lớn hơn và xa hơn là chính mình” rồi. Như vậy, hình như có sự mâu thuẫn tự nhiên giữa “lo cho tôi” và “lo cho lý tưởng”?

Phải chăng chính vì vậy mà người lớn chúng ta có hiện tượng “Tôi bây giờ lo chạy ăn chạy mặc cho vợ con cả ngày mệt quá, chẳng còn lý tưởng được”?

Nhưng, phục vụ lý tưởng có lẽ không quá khó khăn và xa xôi như người ta nghĩ.

Bạn nghĩ là người phu quét đường có phục vụ đất nước không?

Hay người lái xe đổ rác lấy rác từ gia đình bạn hàng tuần?

Thầy cô của bạn?

Cô hàng bán quà lưu niệm cho khách du lịch?

Không có phu quét đường hay xe hút rác thì không có một đất nước sạch sẽ. Không có giáo viên thì không có giáo dục và có lẽ là đất nước cũng mất luôn. Không có người bán quà lưu niệm thì không có kỹ nghệ du lịch để phát triển đất nước.

Thực sự là khi mỗi người chúng ta chỉ làm công việc của mình là ta đã phục vụ đất nước. Bạn có thể phục vụ đất nước trong khi làm kỹ sư, bác sĩ, giám đốc công ty, bán hàng rong, đồ rác, hay bất kì một nghề gì chỉ để lo cho nồi cơm của bạn. Khi bạn lo cho chính bạn là bạn đã phục vụ đất nước.

Lý tưởng đòi hỏi tấm lòng.

Lý tưởng không đòi hỏi loại công việc.

Nhưng lý tưởng đòi hỏi cách làm việc. Sự thật là, khi người ta nói với bạn “Tôi già rồi, đủ thứ phải lo, chẳng còn lòng dạ nào mà lý tưởng”, tức là người ta nói đến một điều khác: “Tôi bây giờ gian lận thuế, a tòng với đám quan chức những lạm, lừa dối khách hàng...”

Đúng là những người đó đã mất lý tưởng, vì lý tưởng của họ đã bị những gian dối và những lạm của họ giết chết.

Và đây là tâm điểm của cuộc chiến của chúng ta: *Chúng ta có thể giữ mình trong sạch, hợp pháp, hợp đạo đức trong đời sống hàng ngày hay không?*

Đây thực sự không phải là vấn đề lý tưởng hay không, mà là vấn đề bạn có để bạn chìm xuống bùn, trở thành những phần tử tội tộ của đất nước hay không. Đây cũng chỉ là giống như hồi nhỏ làm học trò ngoan và lớn lên bạn có thành ăn cướp hay không.

Lý tưởng là một tư tưởng trong đầu bạn, giống như Chúa Phật trong đầu bạn. Lý tưởng không thể chết chỉ vì bạn làm việc này hay việc khác. Chỉ khi bạn đổ vào lòng bạn những tư tưởng và hành động tội phạm và vô đạo đức, thì mọi thứ trong lòng bạn sẽ bị chết ngạt, kể cả lý tưởng của bạn.

Cho nên vấn đề của chúng ta không phải là “va chạm thực tế của đời sống và đánh mất lý tưởng” mà là “bị cuốn hút vào guồng máy tội phạm và dối trá và làm ta đánh mất chính mình”.

Cho nên các bạn, nếu bạn không chấp nhận câu nói “Thực tế cuộc đời đưa tôi vào nghề mãi dâm, nghề ăn trộm, nghề ăn cướp”, thì chẳng có lý do gì để bạn chấp nhận “thực tế cuộc đời làm tôi thành gian dối và những lạm”.

Hay nói một cách khác, đất nước không cần bạn phải là Phù Đổng Thiên Vương hay Trần Hưng Đạo. Đất nước chỉ cần bạn là một công dân lương thiện, một công chức trong sạch, một chuyên gia có lương tâm nghề nghiệp dù nghề của bạn là gì. Đất nước không cần bạn là siêu nhân, đất nước chỉ cần bạn làm người tử tế, không tiếp tay cho guồng máy tội phạm.

Khi bạn đi làm, có thể bạn sẽ gặp những nhóm người không biết yêu nước là gì, sống hoàn toàn bằng gian dối, áp bức, những lạm, lừa bịp... Đó cũng giống như những đường dây mãi dâm cho các cô. Bạn sẽ không có lý giải nào tốt đủ để thuyết phục bố mẹ, hàng xóm, hay chính bạn để làm nghề mãi dâm, và bạn cũng sẽ không có lý giải nào tốt đủ để thuyết phục mọi người hay chính bạn để tiếp tay với guồng máy gian dối, áp bức, những lạm, lừa bịp... Đạo làm người có những chuẩn mực không thể xuống thấp hơn.

Đây là chuẩn mực đạo đức tối thiểu: *Nếu việc bạn làm mà có nhiều người biết thì bạn sẽ phải đi ở tù hay ít nhất là bị mất việc, thì việc đó vi phạm chuẩn mực đạo đức tối thiểu.*

Đừng làm việc gì mà nếu người ta biết và viết lên báo hay lên blog thì bạn sợ.

Bạn có thể nói bạn đánh rơi lý tưởng, nhưng bạn không có quyền nói bạn trở thành tội phạm—trước tòa án nhân dân hay trước bạn bè thân thuộc.

Cho nên, dù điều gì xảy ra, thì cũng đừng vi phạm các tiêu chuẩn luật pháp và đạo đức. Và khi bạn giữ đạo đức và luật pháp tối thiểu như thế bạn, sẽ nhận ra là lý tưởng của bạn luôn đứng đó với bạn dù bạn chẳng cố để giữ lý tưởng trong lòng.

Chúc các bạn một ngày lý tưởng.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Thay đổi văn hóa cộng đồng

Posted on Tháng Một 9, 2013 by Trần Đình Hoàng

*Em phải làm thế nào để giúp gia đình ổn định hơn, không cãi vã nhau nữa?
Truyền, Navi, Na, Dzun, Phom, Hidi
THPT Nguyễn Thị Minh Khai,
Lưu Trú Buôn Hằng, Krông Păk, Đắk Lắk
Làm thế nào để tạo văn hóa cộng đồng?
Nguyễn Thị Hoàng Anh, Dược Sĩ, Canada*

Mỗi tập thể, mỗi nhóm, mỗi tổ chức, mỗi cộng đồng có một nền văn hóa riêng, ta có thể tạm gọi là văn hóa cộng đồng. Hai nhóm sinh viên cùng ở một trường, nhưng nhóm này thì nhẹ nhàng nói triết lý, nhóm kia thì la lối om sòm tranh luận về bóng đá... Văn hóa cộng đồng là cung cách người trong cộng đồng ứng xử với nhau. Đa số người khi vào ĐCN thì nói chuyện tích cực vì văn hóa ĐCN là văn hóa tích cực, nhưng vài người nào đó khi qua một diễn đàn chính trị tiêu cực thì lại thích tối ngày chê bai nhà nước. Khi một cộng đồng đã có một văn hóa rõ ràng, mọi người trong cộng đồng sẽ ứng xử theo nền văn hóa đó, và những người mới gia nhập cũng tìm cách am hiểu văn hóa cộng đồng để ứng xử cho “hợp văn hóa”.

Câu hỏi cho chúng ta là làm sao để lập văn hóa cộng đồng?

Thường thì người thành lập một nhóm là người lập văn hóa nhóm—người ấy muốn nhóm sinh hoạt kiểu ồn ào náo nhiệt thì sẽ mời các bạn thích ồn ào náo nhiệt vào nhóm và mọi người cùng tổ chức các sinh hoạt ồn ào náo nhiệt cho nhóm.

Nhưng vấn đề sẽ khó hơn nhiều nếu ta không phải là người thành lập hay lãnh đạo nhóm—như là con cái trong một gia đình có bố mẹ cãi nhau thường xuyên—hoặc ta chỉ là một thiếu số, như là thiếu số trong sạch trong một công ty đã có văn hóa tham nhũng từ lâu. Làm sao ta có thể ảnh hưởng đến văn hóa cộng đồng khi ta không có quyền lực?

Chúng ta sẽ nói đến Luật Hấp Dẫn và Hiệu Ứng Cộng Hưởng ở đây.

Luật Hấp Dẫn rất giản dị: Điều gì mà ta nghĩ đến thường xuyên thì sẽ đến với ta.

Tức là nếu bạn nghĩ tới tiền mãi, một lúc nào đó tiền sẽ vào nhà bạn. Nghĩ đến có nhà lầu, một lúc nào đó sẽ có nhà lầu. Nghĩ đến bình an, một lúc nào đó sẽ có bình an.

Nhều người thích nói đến Luật Hấp Dẫn như là phép thần thông của Tề Thiên Đại Thánh, nhưng sự thật là giản dị và khoa học hơn thế. Nếu sáng trưa chiều tối lúc nào bạn cũng nghĩ đến tiền, nằm ngủ cũng mơ ra tiền, thì

có lẽ là bạn sẽ mần mò làm đủ loại kinh doanh và sáng tạo để cho ra tiền, và đương nhiên là thử hoài cũng phải thắng, và thành đại gia.

Luật Hấp Dẫn cũng có thể hấp dẫn người khác đến với mình . Nếu bạn rất yêu một cô nào đó nhưng không dám tỏ tình, thì tình yêu mạnh mẽ đó cũng có thể hiện ra trong từng ánh mắt, từng lời nói, cách quan tâm, cách ứng xử... và từ từ kéo cô đó lại gần bạn (nhưng có thể lại gần như “em gái” nếu bạn không tỏ rõ lòng mình một chút).

Nếu ta muốn bố mẹ bớt cãi nhau trong nhà, ta phải nghĩ đến bình an trong nhà. Trước hết ta phải bình an. Bố mẹ cãi thì cãi, ta phải bình an và không căng thẳng. Rất khó. Nhưng khó thì cầu nguyện; cầu nguyện để lòng ta được bình an và cầu nguyện cho bố mẹ được bình an. Nếu ta luôn bình an như thế và mãi mong cầu bố mẹ được bình an, ta sẽ hấp dẫn bình an từ từ vào nhà.

Cách sống bình an và tư duy bình an sẽ hấp dẫn bình an đến.

Và cầu nguyện là cách thực hành Luật Hấp Dẫn hay nhất, vì khi cầu nguyện người ta thường tập trung rất cao vào điều mình cầu nguyện, do đó tạo ra năng lượng hấp dẫn rất mạnh.

Nếu ta muốn đất nước hết tham nhũng, thì trước hết ta đừng đồng lõa với tham nhũng—không chi tiền hối lộ và không nhận tiền hối lộ. Và cầu nguyện thường xuyên để xin Chúa Phật giảm hối lộ cho đất nước, nếu bạn biết cầu nguyện. Nếu ta làm thế thì hậu quả ngay tức thì là đất nước bớt một người hối lộ.

Và Hiệu Ứng Cộng Hưởng là một tần số rung từ một vật có thể làm một vật khác có cùng tần số rung theo. Như ống nước sắt nhà bạn, có thể rung lên theo tiếng đàn guitar của bạn nếu ống nước đó có cùng tần số rung như tần số tiếng đàn.

Khi bạn nhất quyết chống tham nhũng rất có thể là một người bạn khác cùng tần số sẽ hưởng ứng hành động của bạn.

Một hiệu ứng cộng hưởng khác là hai âm thanh cùng tần số gặp nhau sẽ tạo ra chấn động cộng hưởng mạnh hơn hai âm nguyên thủy rất nhiều, mà người ta gọi là âm thanh nổi. Tức là bạn và người bạn mới cùng tẩy chay tham nhũng, thì tự nhiên cả hai cùng thêm hứng khởi, và bắt đầu “tuyên truyền giáo dục” mạnh mẽ hơn trong bạn bè, viết blog, viết thơ, viết nhạc để quảng bá tư tưởng, và nhiều người bắt đầu đi theo hai bạn.

Nhiều người đi theo và cùng quyết chí chống tham nhũng, thì sẽ có năng lượng rất lớn hấp dẫn thêm nhiều người vào chống tham nhũng, và nhiều người thì hiệu ứng cộng hưởng lại càng thêm mạnh tạo sức mạnh hấp dẫn càng cao... Các phong trào xã hội, chính trị đều được thành lập với luật hấp dẫn và hiệu ứng cộng hưởng như thế.

Ngay cả trong các gia đình, nếu một em trong xóm đi tìm bạn có cùng vấn đề bố mẹ hay cãi nhau, để hai em cùng tập tĩnh lặng bình an và cầu nguyện với nhau, thì từ từ hai em có thể hấp dẫn thêm 20 em trong xã có cùng vấn đề,

và ngòi cầu nguyện thường xuyên với nhau cho bình an trong gia đình... Một lúc nào đó có lẽ phong trào cầu nguyện cho bố mẹ bình an có thể đủ năng lượng để lay chuyển tất cả mọi bố mẹ trong vùng và không còn bố mẹ nào cãi nhau nữa.

Năng lượng của ta, khi ta tập trung thường xuyên vào điều gì đó, ta thường có sức mạnh kéo điều đó đến với ta, và có sức mạnh kéo những người có cùng tần số tư duy đến với ta, để tăng năng lượng theo hiệu ứng cộng hưởng.

Đó là cách chúng ta tạo ra những luồng văn hóa mới cho cộng đồng, dù đó văn hóa giữ thành phố sạch, văn hóa làm ăn thành thật có uy tín, văn hóa chống tham nhũng, văn hóa chống bia ôm và mãi dâm...

Các bạn, các cuộc cách mạng trên thế giới thường bắt đầu chỉ với một người và vài người bạn của anh ta, dù đó là Washington, Martin Luther King hay ba anh em Nhà Tây Sơn. Rồi nhóm nhỏ đó, mới từ từ thành một phong trào bằng cách hấp dẫn người khác vào để cùng cộng hưởng.

Cho nên, nếu bạn muốn thay đổi văn hóa cộng đồng, hãy bắt đầu từ chính bạn.

Chúc các bạn một ngày hấp dẫn.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Đứng trên cội rễ của mình

Posted on Tháng Một 10, 2013 by Trần Đình Hoàn

*Làm thế nào để các du học sinh Việt Nam tiếp thu chọn lọc những tinh Hoa từ các nền văn hóa khác nhưng vẫn giữ được bản sắc văn hóa Việt Nam?
Tăng Hiền, sinh viên Thạc sĩ Công nghệ sinh học, California*

*Mấy mươi năm gần đây các quốc gia láng giềng như Singapore, Nhật, Đài Loan, Hàn Quốc đều vượt khó, phát triển nhanh chóng. Anh nghĩ Việt Nam mình có làm được như vậy chứ ạ? Nếu được thì khi nào, và giới trẻ đóng vai trò thế nào trong công cuộc đó?
Nguyễn Minh Quan Huân, Nhà xuất bản TGM, Tp HCM*

Think global, act local. Tư duy toàn cầu, hành động địa phương.

Đây là câu thần chú cho các đại công ty thời toàn cầu hóa. Tư duy toàn cầu là suy nghĩ, tính toán, chiến lược phải có tầm nhìn toàn cầu, phải tính chuyện làm ăn khắp nơi trên thế giới, mua tại tất cả mọi nơi có thể mua, và bán tại tất cả mọi nơi có thể bán trên trái đất. Hành động địa phương là mỗi địa phương mỗi khác—Tp HCM thì khác Jakarta—ngôn ngữ khác nhau, tư duy khác nhau, thói quen khác nhau, văn hóa khác nhau, cho nên hàng hóa phải có màu mè hình dáng khác nhau, văn phòng làm việc với văn hóa khác nhau, quảng cáo khác nhau, cửa tiệm trang trí khác nhau...

Và nếu ta nghĩ về con người của chính ta cũng thế, hãy nghĩ đến thế giới rộng lớn, với nhiều điều để học, nhiều việc để làm, nhiều không gian để chinh phục, và ta là một địa phương trong thế giới đó.

Con người của ta khác với mọi người khác dù là ta có ở đâu—tôi là người Việt Nam da vàng, mũi tẹt, tóc đen, mắt hai mí, văn hóa con rồng cháu tiên, Lĩnh Nam Chích Quái, nói năng dịu dàng, sức chịu đựng cao, làm việc siêng năng, trọng lễ nghĩa và trung tín, coi nhẹ cái tôi...

Những cái Việt Nam mà bạn đã có trong con người của bạn, chính là “địa phương” của bạn. Dù bạn có thể nhuộm tóc vàng, sửa mũi... và nhìn vẫn đẹp, nhưng bạn sẽ không thể xóa hết chất Việt Nam của bạn được. Nhưng ai lại xóa để làm gì, vì nếu mình vẫn đầy chất Việt Nam thì hàng của mình mới đặc biệt và hấp dẫn chứ. Ví dụ: Nếu bạn ở trong lãnh đạo cao cấp của một công ty ở Mỹ, có lẽ mọi người trong công ty không mong bạn hút xì gà và đập bàn chửi thề như vài lãnh đạo da trắng khác, nhưng họ chờ mong bạn luôn luôn nói chuyện dịu dàng lễ độ, suy nghĩ sâu sắc, chuyển động nhanh chóng nhưng êm thấm trên chiến trường, và đánh đâu thì thắng đó.

Con người của ta và văn hóa của ta là sức mạnh của ta, chỉ ta có, những người khác ngoài văn hóa của ta không thể có. Khi ta học thêm văn hóa của họ, là ta biết đường đi nước bước của họ, cách tư duy của họ. Khi ta chuyên

động thì ta chuyển động kiểu văn hóa của ta, họ không thể biết được để mà đỡ.

Ở tầm mức quốc gia cũng thế. Người ta không cần du lịch về Hà Nội để xem nhảy hip hop (mặc dù chúng ta có thể thích hip hop với nhau cho ấm người); khách du lịch nước ngoài có lẽ thích xem các cô mặc áo tứ thân múa quạt với dàn nhạc cổ truyền hơn. Nhà thờ của ta mà như là Notre Dame ở Paris thì có lẽ không làm khách du lịch yêu Sài Gòn bằng Nhà Thờ Ba Chuông nóc cong đông phương ở Phú Nhuận. Khách làm kinh doanh ở Việt Nam mong chờ người Việt không hờ một tí là lời họ ra tòa như ở Mỹ, nhưng sẽ hòa đàm và điều đình nhẹ nhàng với họ khi có mâu thuẫn.

Tất cả những cái ta có đều là vốn liếng của ta cả. Nếu bạn có người yêu là một cô người Việt, chắc là bạn không muốn cô ấy nhìn thì Việt nhưng yêu thì hời hợt như Mỹ. Vậy thì, các cô Việt đã được trời phú cho sức mạnh Việt của mình rồi. Đừng bỏ sức mạnh đó đi.

Các cô người Việt tóc đen, bết đỏ bết xanh lên đó thì tùy bạn, nhưng nền đen là chính thì có lẽ giữ bạn hấp dẫn hơn là nhuộm thành một nền vàng.

Nếu bạn mở quán phở, bạn có thể sáng tạo chút đỉnh với phở của bạn, nhưng bạn sẽ không thể thành công nếu bát phở của bạn ăn có mùi như ragu của Ý. Cái ta có là sức mạnh tinh thần và sức mạnh thương mại của ta.

Cho nên dùng cái “địa phương” của ta làm sức mạnh của ta, trong tư duy và tác phong của ta. cũng như trong sản phẩm và dịch vụ thương mại.

Có nghĩa là chúng ta cần hiểu lịch sử và văn hóa của ta, hiểu Lĩnh Nam Chích Quái, hiểu Phật học và Thiền, hiểu 54 dân tộc anh em... Rồi ta có học thêm từ các nền văn hóa khác trên thế giới—Kitô giáo, kỹ thuật thông tin, chiến thuật chiến lược kinh doanh, kỹ năng giao tiếp tây phương—ta sẽ dùng những điều đó để làm giàu cho vốn liếng trên cái nền Việt của mình.

Và nếu bạn thuần thục cả hai, thì như là hai tay một bên cầm khiên một bên cầm kiếm, nhưng khiên và kiếm luôn có thể đi đôi hòa hợp với nhau trong kiếm đạo của riêng mình.

Việt Nam cần những thế hệ trẻ sáng tạo và làm việc với kỷ luật và phẩm chất cao. Nói theo tiếng Anh là creative và high work ethics. Nếu ta nắm vững được ít nhất là hai nền văn hóa khác nhau trong ta có lẽ là ta đã có tiềm năng sáng tạo cao hơn là người chỉ biết đến một nền văn hóa. Văn hóa đi vào trong rất nhiều sản phẩm—xây dựng, trang trí nội thất, thời trang, thực phẩm, hội họa, âm nhạc, vũ, truyện cho trẻ em, truyện cho người lớn, sách vở giới thiệu văn hóa địa phương cho người nước ngoài, thiết kế mỹ thuật các sản phẩm tiêu dùng hàng ngày, tour du lịch, phim ảnh, lễ hội văn hóa... Văn hóa tự chính nó là một sản phẩm và còn là một phần của đa số sản phẩm khác.

Nếu chúng ta vững văn hóa chúng ta có thể sáng tạo ra nhiều sản phẩm văn hóa và làm nhiều sản phẩm khác thú vị hơn vì tăng văn hóa. Và nếu chúng ta có tinh thần làm việc cao, thì sự sáng tạo sẽ được thúc đẩy đến mức phẩm chất rất cao.

Cho nên các bạn, hãy đứng trên cội rễ của mình mà phát triển. Hãy tin vào gốc nguồn và sức mạnh của mình. Nếu bạn tự tin vào gốc rễ của mình, vững văn hóa của mình và của người, làm việc kỹ luật, và nhiều sáng tạo, sự nghiệp của bạn sẽ tốt, và con đường phát triển của đất nước sẽ tốt.

Chúc các bạn một ngày đầy văn hóa.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

CHƯƠNG 7: GIA ĐÌNH

Tương kính như tân

Posted on **Tháng Một 11, 2013** by Trần Đình Hoàn

Dù xã hội ngày nay đã phát triển nhưng dường như gia trưởng vẫn là tính cách cố hữu của phần lớn đàn ông Việt nói riêng và Châu Á nói chung. Làm thế nào để có thể thay đổi tính cách vốn dĩ đã cố hữu này?

Đỗ Hoàng Ngọc Tú, nhân viên văn phòng, Tp HCM

Sau hôn nhân, làm sao để nuôi dưỡng tình yêu và phát triển tinh thần của nhau khi phải đối mặt với “cơm áo gạo tiền”?

Phạm Minh Châu, Kỹ sư viễn thông, Đà Nẵng

Giữ gìn quan hệ sau hôn nhân thế nào?

Nguyễn Minh Quan Huân, nhà xuất bản TGM, Tp HCM

Ông bà ta dạy các cặp vợ chồng giữ hạnh phúc lâu bền bằng cách kính trọng nhau như hồi còn mới. Hay nói một cách khác là luôn giữ “khoảng cách văn hóa” với nhau.

Thời còn theo đuổi nhau chúng ta giữ ý với nhau từng tí, chăm chút cho nhau từng tí, và không bao giờ lỗ mắng với nhau. Nhưng khi vợ chồng ở với nhau lâu, chúng ta bỏ khoảng cách văn hóa đó và bắt đầu lỗ mắng và xem thường nhau.

Nhưng, vấn đề còn nằm trong khái niệm riêng của mỗi người: Hôn nhân là gì?

Người công giáo nói: “Điều gì Thiên Chúa đã kết hợp loài người không thể phân chia.” Matt 19:5. Hôn nhân là do Thiên Chúa kết hợp người nam và người nữ, và hai thân thể đã trở thành một. Matt 19:6. Đó là một khái niệm hôn nhân có tính cách vĩnh viễn.

Chúng ta quan niệm hôn nhân là gì? Là vui thì ở chung, không vui thì bỏ?

Tại sao người ta phải làm đám cưới rình rang, mời bà con cô bác đến dự tiệc đông đúc làm gì? Hai công ty lớn ký hiệp ước liên doanh thường cũng làm buổi lễ ký hợp đồng rình rang như thế, nhưng vẫn không long trọng và nhiều nghi lễ như một đám cưới trung bình.

Trong truyền thống của hầu hết các nền văn hóa trên thế giới, hôn nhân là một ký kết suốt đời. Ngày nay dù li dị khá phổ thông, lời hứa hôn thú trong các nhà thờ vẫn là: “Anh (em) nhận em làm vợ (chồng), và hứa sẽ giữ lòng chung thủy với em (anh), khi thịnh vượng cũng như lúc gian nan, khi bệnh

hoạn cũng như lúc mạnh khỏe, để yêu thương và tôn trọng em (anh) mọi ngày suốt đời anh (em).”

Tại các lễ cưới trong chùa, gọi là lễ Hằng Thuận – luôn luôn hòa thuận, các đôi tân lang tân nương cũng cùng đọc lời phát nguyện sống chung thủy suốt đời; dù cho khó khăn hay giàu sang cũng phải yêu thương, chia sẻ, hiểu thấu, thông cảm nhau; đồng lòng nuôi dạy con nên người, trong đó có việc chăm sóc, hiếu đạo, phụng dưỡng cha mẹ; xem cha mẹ của nhau như thể cha mẹ ruột của mình khi còn sống cũng như khi đã mất.

Nói chung, ngày nay lời hứa hôn thú vẫn là lời hứa vĩnh cửu. Không ai làm lễ cưới mà hứa: “Anh hứa anh sẽ yêu em cho đến ngày anh không thích yêu nữa”.

Cho nên nếu các bạn đã làm lễ cưới và đã thề nguyện sống với nhau trọn đời, dù giàu nghèo sướng khổ bệnh khỏe, thì hãy cố gắng giữ lời hứa đó. Đại trượng phu, đại mỹ nương, đầu đội trời, chân đạp đất, nhất ngôn ký xuất tứ mã nan truy, một lời nói ra bốn ngựa đuổi không kịp, đã hứa thì cố gắng giữ lời hứa.

Có nghĩa là chúng ta phải cố gắng sống cách nào để “bảo tồn sự hợp nhất trọn đời”—sống cách nào mà không tạo ra các sức công phá làm phá vỡ sự hợp nhất, và khi nào có áp lực làm phá vỡ thì ta phải biết cách chỉnh sửa để bảo tồn sự hợp nhất.

Và bí quyết để bảo tồn sự hợp nhất trọn đời đó là “tương kính như tân”.

Hồi còn “tân”:

- Anh không nói em ngu (Anh luôn khen em thông minh)
- Em không chê anh lười (Em luôn nói anh siêng học)
- Anh luôn khuyến khích em học giỏi (Anh không nói em nên ở nhà)
- Anh luôn nói em là nữ hoàng của anh (Anh không nói anh là gia trưởng)
- Em luôn muốn nghe ý kiến của anh (Em không nói anh chẳng biết gì)
- Anh luôn nói anh dang hiến đời anh cho em (Anh không nói em phải phục vụ anh)
- Anh hứa sẽ chung thủy với em suốt đời (Anh không nói anh sẽ có 3 cô bồ)
- Em không bao giờ gặp anh ngay khi mới ngủ dậy chưa đánh răng (Bây giờ em cóc cần em thế nào trước mặt anh)
- Em lúc nào ra đường cũng rất đẹp (Bây giờ trong nhà hay ngoài đường em đều như cô bé lọ lem)
- Em không bao giờ chịu để anh mắng chửi thả dạn (Bây giờ anh xử em tàn tệ cách mấy em cũng để anh lạm dụng)

...

Vậy thì sau đám cưới ta hãy đối xử nhau như hồi chưa cưới. Chúng ta thường có lầm lỗi là “cưới nhau rồi những thứ lặt vặt không cần quan tâm nữa” hoặc là “chịu đựng” những điều phi lý, cũng như là chưa quen biết thì kính nể nhau, thành bạn với nhau rồi là tha hồ mắng mỏ “Mày ngu, mày kiêu căng, mày tồi...” Các bạn, có bạn kiêu đó thì thà đừng có còn tốt hơn cho mình. Có người yêu, mà thành vợ chồng rồi, thì tự tiện mắng mỏ lạm dụng mình, thì không có còn hơn.

Yêu nhau là nâng nhau lên, luôn ủng hộ người kia để người kia phát triển toàn vẹn nhân cách của nàng/chàng, là nơi cho người kia nương tựa, là bạn thân cho người kia tâm sự, là ứng xử với người kia như bạn chí thân...

Nếu người kia làm điều rất sai—cướp của, giết người, gian dối với vợ con, đánh đập vợ con—thì hãy tìm cách can thiệp với chính mình, với chuyên gia tư vấn, hay với chính quyền, để chấm dứt tình trạng sai sót đó. Yêu không có nghĩa là để người kia làm sai một cách tự do. Bạn bè, anh chị em, vợ chồng nên tìm cách can thiệp để người thân của mình không sa vào đường tội lỗi. Đó là nhiệm vụ của mình, vợ hay chồng.

Nhưng nếu không phải là những vấn đề hệ trọng, thì đừng đòi hỏi lắt nhắt để biến người ta thành một hình tượng theo ý mình. Hãy hỗ trợ nhau phát triển theo cách thích hợp nhất với bản tính trời sinh cho họ.

Tương kính như tân. Thỉnh thoảng hãy hỏi, ngày xưa mới yêu nhau mình có ứng xử như thế này không? Nếu không, thì hãy tìm cách chỉnh sửa lại.

Tóm lại, những vấn đề của vợ chồng thì rất nhiều—cá tính, tiền bạc, con cái, lễ nghĩa—nhưng bí quyết bảo vệ hạnh phúc gia đình thì có hai điều:

1. Giữ lời hứa hôn thú vĩnh viễn,
2. Và tương kính như tân.

Không phải là tất cả mọi cặp đều may mắn vượt qua tất cả thử thách, vì nếu chỉ một bên quan tâm và bên kia thì không hề quan tâm thì rất khó thành công. Nhưng nếu cả hai cùng nhất tâm bảo tồn gia đình, thì có lẽ con số thành công cũng rất gần 100%.

Chúc các bạn một ngày bền vững.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Có cần lập gia đình?

Posted on **Tháng Một 13, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Năm nay tôi sắp 30 nhưng vẫn chưa tìm được
đối tượng phù hợp. Thấy cảnh ba mẹ mong ngóng
con gái có nơi nương tựa tôi thương lắm.*

Lương Nữ Nghi, nhân viên văn phòng, TP HCM

*Con gái thì làm công việc nhẹ nhàng thôi,
thu nhập ít cũng được, chủ yếu dành thời gian
chăm sóc gia đình.. Đàn ông mới là người trụ cột,
người kiếm tiền chính trong gia đình?*

Võ Thị Tuyết Mai, giáo viên tin học, Đà Nẵng

*Ý nghĩa của hôn nhân – không lấy chồng/vợ thì có sao không?
Hoàng Khánh Hòa, NCS Tiến sĩ, Đại Học Missouri – Columbia, Mỹ*

Ngày xưa trong thời đại nông nghiệp dùng sức lao động con người là chính, nhà càng nhiều con cái càng dễ sung túc vì có nhiều sức lao động trong gia đình để lo việc đồng áng cày bừa, nhất là con trai, sức vóc mạnh mẽ. Chính vì vậy mà người ta xem việc có nhiều con, nhất là nhiều con trai, là phúc lớn trời cho.

Gia đình là sức mạnh tài chính trong thời đại nông nghiệp. Lập gia đình, và lập gia đình rất sớm, đôi khi thiếu nữ mới 13, 14 tuổi đã lập gia đình, là phong tục xã hội. 17, 18 tuổi chưa lập gia đình là bố mẹ đã bắt đầu lo con mình vô duyên, bị ế.

Trong thời kỹ nghệ và bình quyền, tuổi kết hôn của người nam lẫn nữ được nâng cao từ từ, vì nhu cầu nhiều năm đại học. Ngày nay phụ nữ thường 25, 27 mới kết hôn, tức là vài năm sau khi tốt nghiệp 4 năm đại học. Hoặc nếu học một lèo cho xong tiến sĩ thì khoảng 27 tuổi xong tiến sĩ. Nếu còn lo sự nghiệp thì tốn thêm vài năm làm việc nữa. Cho nên phụ nữ ngày nay 30 hay sau 30 mới lập gia đình, cũng chẳng phải là chuyện hiếm.

Hơn nữa, trong thời kinh tế kỹ nghệ và dịch vụ ngày nay, cái đầu có giá trị hơn tay chân, cho nên các cô đứng ngang hàng với các cậu trên sân bóng kinh tế. Phụ nữ thắng đàn ông về quyền lực kinh tế là chuyện thường tình.

Xã hội kinh doanh ngày nay cũng ít kỳ thị người phụ nữ. Các doanh nghiệp có nhu cầu sống còn trong cạnh tranh, không có xa xỉ phẩm để kỳ thị. Mạnh thì sống, yếu thì chết. Cho nên nhân viên giỏi, dù nữ hay nam đều sẽ được cân nhắc để tạo sức mạnh cho công ty. (Kỳ thị giới tính tồn tại trong các tổ chức nhà nước nhiều hơn, vì các tổ chức nhà nước không bị áp lực cạnh tranh kinh tế).

Vì vậy người phụ nữ ngày nay không có nhu cầu lập gia đình để nương tựa như ngày xưa, vào thời quyền lực chính trị và kinh tế của xã hội nằm trong tay đàn ông và phụ nữ chỉ làm nội trợ.

Cho nên ngày nay, chẳng có một lý do thực tiễn nào để người phụ nữ phải lo lấy chồng sớm, hoặc phải lo lấy chồng.

Thế giới ngày nay mở rộng cơ hội cho người phụ nữ. Vậy thì các cô hãy nắm những cơ hội đó cho mình. Không cần thiết là mình và gia đình bố mẹ mình phải nương tựa vào sức mạnh của một người đàn ông như ngày xưa.

Người phụ nữ nên nắm những cơ hội giáo dục và kinh tế mà xã hội cho mình để tạo sức mạnh cho chính mình trong xã hội. Nhìn vào những hoàn cảnh phụ nữ bị áp bức tại mọi nơi trên thế giới, lý do chính luôn luôn là vì phụ nữ ít được thụ hưởng giáo dục phổ thông và ít có quyền lực kinh tế trong xã hội, bị chồng đẩy ra khỏi nhà là chịu chết, vì thế thường bị đàn ông và xã hội áp bức.

Khí cụ của tự do là kiến thức.

Người phụ nữ có đủ sức tạo sức mạnh kinh tế cho chính mình là người phụ nữ tự do, kể cả khi cô ấy tình nguyện ở nhà nuôi con làm nội trợ để ông chồng đi làm. Nội trợ tình nguyện khác với nội trợ cưỡng bức.

Cho nên, ưu tiên số một của người phụ nữ ở thời đại này là tạo vốn liếng kiến thức cho chính mình để mình có thể tự lập về kinh tế. Sau đó mới hãy lo chuyện gia đình chồng con.

Đây chẳng là điều gì mới lạ. Bố mẹ luôn dạy con trai là phải đủ sức tự lập trước khi lấy vợ. Bố mẹ hiểu thời cuộc ngày nay cũng nên nói với con gái điều đó.

Và chẳng lý do gì các cô phải lo học nhiều thì ế chồng, vì:

1. Chẳng lý do gì mà một người phụ nữ tài ba, thường là rất thông thái, hiểu đời, và ăn nói hấp dẫn hơn người bình thường, thì lại thiếu hấp dẫn.
2. Thường thì các cô giỏi giang có rất nhiều người theo, nếu các cô tính mọi cậu của mọi quốc tịch theo mình và mọi cậu mà mình gạch sổ.

Đương nhiên là tư tưởng con gái không cần học nhiều, cần lấy chồng sớm để có nơi nương tựa, vẫn còn khá mạnh với một số người Việt nào đó. Nhưng đó thực sự là một tư tưởng lạc hậu và hoàn toàn không thực tế.

Ngày nay người ta ly dị thường xuyên hơn ngày xưa. Một cô không biết gì để có thể sống tự lập, lấy chồng sớm, rất dễ là nạn nhân cho những ông chồng lạm dụng mình sau này.

Hơn nữa, đa số các nhà đầu tư nước ngoài đồng ý một điều là phụ nữ Việt quản lý giỏi hơn đàn ông Việt. Điều này rất dễ hiểu. Ở nước ta, con gái thường phải phụ mẹ lo quán xuyến việc gia đình và em út, trong khi con trai bận đi chơi. Hơn nữa, phụ nữ không nhậu nhẹt, đàn đúm, chơi bời như đàn ông. Hai điều này đủ để phụ nữ nói chung là trội hẳn hơn đàn ông để giữ các chức vụ quản lý.

Cho nên, phụ nữ Việt của thế hệ trẻ thời đất nước mở cửa vươn lên, thành công nhanh hơn nam giới cùng thời là chuyện thường. Và ngày nay thời kinh

tế khó khăn, ở Việt Nam đã có những gia đình doanh nhân có chồng ở nhà chăm sóc con cái để vợ đi làm một mình.

Đó là chưa kể, nếu bạn không muốn lập gia đình, thì cũng chẳng sao cả. Các nhà tu của các tôn giáo đều tuyên thệ không lập gia đình, có sao đâu? Nếu các bạn không lập gia đình, hay lập gia đình muộn, có lẽ công sức của bạn dành cho sự nghiệp và cho đất nước sẽ cao hơn người bình thường rất nhiều. (Nhưng mình không khuyên các bạn sống độc thân mãi, vì gia đình có hạnh phúc riêng của nó, và ở một mình không có ai để chia sẻ thường xuyên thì cũng có stress của cô đơn).

Điều mình muốn nói là lập gia đình không phải là ưu tiên số một của một người trẻ như cách đây 50 năm. Tự lập là ưu tiên số một của một người trẻ, dù đó là nam hay nữ, trong thời đại bình đẳng bình quyền này.

Và đừng lo chuyện ế. Nếu bạn giỏi giang và tư duy tích cực, thì bạn sẽ hấp dẫn một dòng người giỏi giang và tư duy tích cực theo bạn, cả đời.

Chúc các bạn một ngày giỏi giang.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Cân bằng gia đình và công việc

Posted on **Tháng Một 14, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Làm sao để cân bằng giữa công việc với gia đình?
(Lê Xuân, Quan trắc môi trường, Quảng Trị)*

*Làm thế nào để cân bằng được mọi thứ xung quanh?
(công việc, học tập, tình bạn, tình yêu và gia đình)
Hoàng Thị Ngọc Anh, tốt nghiệp Quản trị Du Lịch
và Công nghệ Giải trí, FH IMC Krems, Huế*

Đối với các bạn độc thân, cân bằng công việc, học hành, tình yêu là đủ mệt rồi, các bạn đã lập gia đình, thêm vợ chồng con cái vào nữa, cân bằng mọi sự quả là vấn đề nan giải.

Nhưng vấn đề đầu tiên ta phải biết là ta muốn gì?

Nếu bạn muốn thành triệu phú đô la trong vòng 10 năm, thì e rằng bạn sẽ phải bỏ rất nhiều thời gian lo kinh doanh.

Nếu bạn muốn thắng nhiều vụ kiện lớn và thành luật sư nổi tiếng trong cả nước trong vòng 10 năm, thì chắc là phải bỏ ra rất nhiều thời gian lo kiện tụng.

Nếu bạn muốn thành bác sĩ tim nổi tiếng trong 10 năm nữa, thì chắc là bạn phải bỏ ra rất nhiều thời gian trong bệnh viện.

Một ngày chúng ta ngủ hết 8 tiếng, vệ sinh cá nhân và ăn uống ít nhất là 2 tiếng nữa. Cao nhất là 14 tiếng còn lại để lo mọi việc khác. Nếu tính di chuyển ngoài đường 2 tiếng, còn lại 12 tiếng. Nếu bạn làm việc 12, 13 tiếng một ngày để tranh thủ tiến thân, thì đương nhiên là mọi thứ khác, kể cả gia đình, phải bị hy sinh.

Bạn làm việc càng nhiều, bạn càng lên chức nhanh và càng nhiều tiền. Không có công ty nào cản bạn làm việc ít lại cả. Bạn làm càng nhiều giờ các công ty càng thích. Và vì thế rất nhiều người than thì vẫn than, nhưng làm hùng hục thì vẫn làm, để chạy theo mọi thứ phần thưởng mà các công ty dành cho các siêu sao.

Và đương nhiên là gia đình—vợ/chồng và con cái— bị bỏ lơ, mỗi khi bạn có mặt ở nhà là bạn stress và mệt và thích quạu cọ la mắng, tình cảm vợ chồng bị ảnh hưởng, con cái không thể gần gũi bạn, và rất có thể bạn sẽ có những mối tình bên ngoài với những người chia sẻ thời gian công việc nhiều với bạn, và vấn đề gia đình trở thành khủng hoảng lớn.

Có lẽ làm việc quá nhiều và bỏ bê người trong gia đình là lý do hàng đầu của gia đình đổ vỡ. Nhưng bạn sẽ không thể nào giải quyết được vấn đề nếu bạn muốn là siêu sao của công ty.

Đời sống giản dị thế. Nếu bạn muốn dành thời giờ cho gia đình, bạn phải giảm giờ làm việc.

Nhiều người sẽ nói với bạn rằng: “Nếu anh/chị muốn gia đình hạnh phúc, thì anh/chị phải đặt ưu tiên số một vào gia đình, mọi thứ ưu tiên số hai.”

Đây là một cách sống cân bằng mà không bình đẳng, vì gia đình là ưu tiên cao hơn tất cả mọi thứ khác. Và đây là một phương pháp rất tốt cho tất cả chúng ta.

Nếu chúng ta đặt ưu tiên số một cho gia đình, ta sẽ có lịch làm việc cho gia đình rất rõ ràng, như là: Buổi tối thì ăn tối với vợ/chồng và con cái, chủ nhật ở nhà vui chơi với gia đình, sinh nhật vợ/chồng con cái là tham dự... và không cho công việc nào xía vào lịch gia đình. Công việc luôn luôn cuốn hút bạn làm nhiều hơn, thành công nhiều hơn, thăng thưởng nhanh hơn... và do đó từ từ xâm lấn thời gian của mọi sự khác. Cho nên dành lịch cố định cho sinh hoạt gia đình, để bảo vệ thời gian cho gia đình, là việc rất cần thiết.

Đương nhiên là thỉnh thoảng ở sở làm cũng có công việc khẩn cấp cần bạn làm ngay và phải thay đổi lịch gia đình. Nhưng đã khẩn cấp thì không thể mỗi tuần một lần.

Khi bạn đặt gia đình vợ chồng con cái là ưu tiên số một, thì có thể bạn sẽ làm ít giờ hơn, ít tiền hơn, và thăng chức chậm hơn. Nhưng bạn sẽ vui vẻ hơn, hạnh phúc hơn, ít stress hơn, vợ/chồng và con cái bạn cũng vui vẻ hạnh phúc hơn, mọi người trong nhà ít bệnh hơn, con cái phát triển tốt hơn, và mọi người khỏe mạnh hơn.

Nếu bạn muốn làm tiền như nước, thăng chức như hỏa tiễn, bạn sẽ không thể gần gũi chăm sóc gia đình được.

Vấn đề của chúng ta là chúng ta không thực tế. Muốn làm việc 12, 13 tiếng mỗi ngày, mà lại muốn có cân bằng với đủ thứ khác—gia đình, thể thao, yoga...

Nói chung một ngày chỉ có 24 tiếng. Muốn cân bằng những chuyện nào, bạn phải dành thời gian cho những chuyện đó trên một lịch sinh hoạt thường xuyên.

Một gia đình, hai vợ chồng và một vài người con, luôn luôn có nhiều lựa chọn khác nhau:

- Cả hai bố mẹ đi làm, hay một người làm và một người ở nhà lo cho con cái?
- Cả hai đi làm hùng hục, hay làm vừa vừa, để dành thời giờ cho nhau và cho con cái?
- Nếu một người đi làm và một người ở nhà, thì người đi làm có dành thời gian hàng ngày cho gia đình không?

Bạn phải tự kế hoạch hóa đời mình. Nhưng đây là câu hỏi để ta suy ngẫm: Tại sao chúng ta không thuê bảo mẫu lo cho con cái để cha mẹ rảnh tay đi

làm hùng hực kiếm thật nhiều tiền, mà lại đặt vấn đề cân bằng việc làm và gia đình?

Câu trả lời rất rõ: Vì, hạnh phúc gia đình (tức là hạnh phúc của chính mình) và sự phát triển lành mạnh của con cái đòi hỏi nhiều tình thương và sự gần gũi của bố mẹ. Ngay cả khi chưa có con, nếu hai cô cậu đi làm hùng hực, về nhà chỉ thấy được nhau vài phút là lăn quay ra ngủ, thì chỉ một thời gian ngắn là cả hai rất dễ chán nhau, vì sống chung mà thiếu thời gian chăm sóc cho nhau và cả hai đều stress thường trực, thì còn tệ hơn cả hai người lạ.

Gia đình là nơi mình hồi phục sau một ngày làm việc mệt mỏi. Nếu gia đình chỉ còn là cái nhà, như một khách sạn, thì gia đình không thể làm nhiệm vụ phục hồi sinh lực của ta được nữa.

Chúc các bạn một ngày hồi phục.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Liên kết giữa các thế hệ

Posted on Tháng Một 15, 2013 by Trần Đình Hoàn

*Làm thế nào để tạo sợi dây kết nối và thấu hiểu giữa các thế hệ khác nhau trong gia đình?
Phạm Minh Châu, kỹ sư viễn thông, Đà Nẵng*

*Tôi đã 29 tuổi, đi làm có thu nhập, nhưng Ba tôi rất phong kiến nên không cho tôi quyết định chuyện gì trong đời, không riêng tôi mà tất cả mọi người trong nhà tôi đều vậy cũng vậy. Đến nay tôi vẫn không có bạn trai là vậy.
Đỗ Hoàng Ngọc Tú, nhân viên văn phòng, Tp. HCM*

Khoảng cách thế hệ (generation gap) là khoảng cách giữa các thế hệ, thường là hai thế hệ kế nhau, như bố mẹ và con cái, và thường nói đến thái độ và tư duy khác nhau giữa hai thế hệ. Khoảng cách này đôi khi có thể quá rộng đến mức tạo ra mâu thuẫn thế hệ (generational conflict).

Khoảng cách thế hệ luôn luôn có đó, không thể mất được, vì người 47 tuổi thì không thể tư duy giống như người 17 tuổi, bố mẹ không thể tư duy như con cái. Nhưng nếu giữa đàn ông và đàn bà, vẫn có khoảng cách giới tính và vẫn có thể sống chung hòa bình với nhau được, thì bố mẹ và con cái vẫn còn hy vọng sống chung hòa bình. Nhưng sống chung hòa bình đòi hỏi ta cố gắng sống chung hòa bình.

Trong hai phía bố mẹ và con cái, có lẽ bố mẹ có trách nhiệm nhiều hơn trong việc thu nhỏ khoảng cách thế hệ, vì (1) bố mẹ có nhiều kinh nghiệm đời hơn và (2) bố mẹ ở vị thế lãnh đạo—lãnh đạo thì phải mở đường.

Bố mẹ nên nghĩ đến những điều căn bản này:

- Con cái, như chim non từ lúc mới trần trụi cần được đút mồi đến lúc đủ lông đủ cánh có thể bay xa, cần bố mẹ chăm sóc và ứng xử khác nhau. Con 5 tuổi, con 15 tuổi và con 25 tuổi cần được ứng xử khác nhau từ bố mẹ.
- Nếu mình ngày xưa cũng hay bị bố mẹ cầm tù đến mức mình (muốn) nổi loạn, thì ngày nay cũng nên nhớ lại điều đó để đừng làm chúa ngục của con mình.
- Ngày xưa mình làm nhiều chuyện ngu dốt, nhưng mình vẫn sống sót và làm người tử tế như ngày nay, thì con mình có lẽ cũng sẽ làm những điều ngu dốt và cũng sẽ sống sót để làm người tử tế sau này.
- 18 tuổi là có thể nhập ngũ ra sa trường chiến đấu cho đất nước. Ở nhà ít có chuyện nguy hiểm và cận kề cái chết như ra trận, nên chẳng lý do gì mà quỳnh lên khi con mình đã hơn 18.

- Đa số bố mẹ đều nghĩ là chẳng thằng nào đáng với con gái mình và chẳng con nào đáng với con trai mình. Giảm giá một chút cho chúng nó nhờ.
- Con cái đến tuổi teen là đã bắt đầu muốn có bạn khác phái, có lẽ bố mẹ nên hỗ trợ và hướng dẫn để con có thể có những tình bạn tốt và an toàn, hơn là tìm cách cấm cung con.
- Con đã trên 18 tuổi thì bố mẹ không nên xử như còn con nít. Nếu muốn giúp ý cho con thì nên nói chỉ một câu nhẹ nhàng, và để con tự quyết định. 18 tuổi là tuổi có quyền đi bầu, đi lính, lập gia đình... và làm nhiều chuyện quan trọng trong đời. Cho nên bố mẹ nên góp ý, nhưng nên khuyến khích con tự quyết định.
- Con cái biết nhiều thứ mà bố mẹ không biết, thường là trong lĩnh vực vi tính và văn hóa mới du nhập từ nước ngoài, vậy trong những lĩnh vực đó bố mẹ nên xem con là thầy của mình, để làm gương cho con đức khiêm tốn và hiếu học.

Con cái thì nên nhớ những điều căn bản này:

- Có nhiều điều trong thời đại mới—như là vi tính, thời trang mới hay các ca sĩ nước ngoài—mà bố mẹ không biết. Nhưng đó không phải là lý do để nghĩ rằng bố mẹ nhà quê chẳng biết gì.
- Giang hồ hiểm hóc, bố mẹ có lo lắng việc con ra khỏi nhà cũng là chính đáng. Cho nên thông tin rõ ràng cho bố mẹ khi đi ra ngoài: làm gì, với ai, ở đâu, khi nào về. Đây là biện pháp an ninh, để khi có tai nạn hay là vấn đề gì, người nhà còn biết đâu mà mò.
- Các việc có tính cách quá cách mạng mà bố mẹ không thích thì nên tránh đi một chút cũng không chết ai: Như là để tóc Mohawk, tóc 5 màu, cạo trọc đầu, áo khoe ngực cho người đi đường... Những thứ đó đợi khi mình có việc làm ra ở riêng rồi hãy làm (nhưng đến lúc đó có lẽ em sẽ không còn muốn thế nữa).
- Cách để bố mẹ tin tưởng mình nhất là chứng tỏ mình có trách nhiệm: học hành chăm chỉ, việc nhà việc trường lo đầy đủ.
- Nếu muốn ra ngoài nhiều mà cha mẹ vẫn không lo thì tham dự các sinh hoạt học sinh sinh viên.
- Điếc không sợ súng. Khi chưa kinh nghiệm, ta thường bước vào vòng nguy hiểm mà không biết. Cho nên khi bố mẹ lo lắng điều gì đó, thì ít nhất mình cũng nên quan tâm về điều đó một chút, đừng gạt ngang: “Ôi, có gì đâu mà lo”.

Và cả nhà nên cố gắng để chia sẻ văn hóa với nhau:

- Xem những cuốn phim mà cả nhà đều thích.
- Lâu lâu bố mẹ nên cố ngồi xem một chút các chương trình TV mà các con thích (dù là mình không thích).

- Lâu lâu các con cố ngồi xem một chút các chương trình TV mà bố mẹ thích (dù là mình không thích).
- Giang hồ hiểm hóc. Mọi người, bố mẹ con cái, nên có thói quen thông tin cho nhau khi đi ra ngoài—đi với ai, làm gì, ở đâu, lúc nào—như là một biện pháp an ninh cho nhau. Về trễ thì chịu khó gọi về nhà báo.
- Nên có nhiều sinh hoạt gia đình chung—ăn uống, đi nghỉ hè, đi nhà thờ nhà chùa, các lễ hội...

Nếu chúng ta hiểu được văn hóa của nhau, gần gũi nhau trong tư duy và sinh hoạt, và cố gắng không tạo áp lực cho nhau quá đáng—như là một bên độc tài, một bên cách mạng giải phóng—thì có lẽ là bố mẹ con cái cũng có thể sống chung hòa bình và đoàn kết.

Chúc các bạn một ngày đoàn kết.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Báo hiếu

Posted on **Tháng Một 16, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Sau này sẽ làm gì để báo hiếu ba mẹ ?
Nguyễn Thị Thái Thanh, Thạc sĩ công nghệ sinh học, Huế*

*Làm sao để bố mẹ em vui?
Nguyễn Văn Hào, Kỹ sư xây dựng, Tp HCM*

Báo hiếu tức là trả ơn cha mẹ. Đương nhiên người con nào cũng biết công ơn cha mẹ. Chỉ cần nhìn cha mẹ mình hay cha mẹ bên hàng xóm mang nặng đẻ đau thế nào, lo lắng băn khoăn thao thức thâu đêm bên con thế nào mỗi khi con bệnh, vui thế nào khi con bước những bước chập chững đầu tiên, hãnh diện thế nào khi con được phần thưởng học trò giỏi, lắng lo thế nào khi con thi vào đại học... thì đương nhiên là người con nào cũng muốn báo hiếu với cha mẹ.

Và có thể là con nhà nghèo thì lại càng nặng lòng báo hiếu, vì hàng ngày thấy cha mẹ tất tả khổ cực chạy lo từng buổi ăn cho cả đàn con, đêm ngủ cũng thường toàn là mộng mị nghĩ rãng về những việc làm cực khổ...

Công ơn cha mẹ như núi Thái Sơn. Và lòng con yêu bố mẹ cũng rộng như biển cả. Chỉ là con không biết cách diễn tả cõi lòng.

Nhưng báo hiếu với cha mẹ có lẽ cũng không quá khó như ta nghĩ. Tất cả cha mẹ chỉ muốn con (1) khỏe mạnh và (2) học hành tử tế.

Khỏe mạnh là không bị bệnh hoạn thương tích. Nếu con sống lành mạnh, thể dục thể thao, không vướng vào rượu bia ma túy, không đua xe để có tai nạn gây thương tật, không đánh nhau với hung khí để thành phế nhân...

Học hành tử tế là năm nào lên lớp năm đó, thi đâu đậu đó. Được ưu hạng hay thủ khoa càng tốt. Nhưng có lẽ chỉ cần lên đều đều là bố mẹ đã đủ vui.

Thỉnh thoảng có nhiều cha mẹ muốn con là siêu nhân, nhất là con thuộc hàng học sinh giỏi—muốn con vào được đại học khó vào nhất, học phải luôn luôn đầu bảng... Các con như thế bị áp lực mong đợi của cha mẹ rất lớn, nhưng chắc cũng chẳng chết gì, vì mình cũng là loại cừ mà, mong đợi học trò cừ khôi thành siêu nhân thì cũng chẳng gì là quá đáng.

Tuy vậy, đa số bố mẹ chỉ cần con được khỏe mạnh và học hành tử tế là đủ.

Rồi khi mình bắt đầu ra đời, bắt đầu tính việc lập gia đình, người vợ hay chồng của mình sẽ tự động trở thành con của cha mẹ mình. Cho nên nếu mình có thể tìm một người hợp với cha mẹ để làm con cha mẹ thì đó cũng là một cách báo hiếu rất hay—mang về cho cha mẹ thêm một người con yêu nữa. (Nhưng nếu mình chọn người cha mẹ không bằng lòng cũng không phải là bất hiếu, vì mình lập gia đình cho mình chứ không cho cha mẹ. Tuy nhiên nếu mọi người hợp nhau hết thì vẫn vui hơn).

Rồi khi ta đã vào đời, đương nhiên là cha mẹ vui khi thấy ta thành công trong đời—công việc tốt, con cái khỏe mạnh học hành tử tế, nhà cửa đầy đủ... Ta càng vững chắc trong đời sống, bố mẹ càng hạnh phúc.

Và điều các cặp vợ chồng thường làm cho cha mẹ đau lòng nhất là hục hặc, trục trặc, đổ vỡ... Nếu ta có thể tránh được những điều này, thì đó là một cách báo hiếu.

Nếu ta sống tử tế, không trở thành người tham lam kiêu căng ích kỷ, thì đương nhiên là cha mẹ sẽ rất hài lòng. Đó là một cách báo hiếu.

Khi cha mẹ đã đến tuổi già yếu, ta chăm sóc cho cha mẹ, đó là một cách báo hiếu. Chăm sóc cho sức khỏe và miếng ăn giấc ngủ. Và có lẽ phần khó nhất là chăm sóc cho tinh thần.

Người lớn tuổi thường cô quạnh, vì con cháu thường đi cả ngày và ông bà ở nhà một mình. Cho nên người lớn tuổi thường cảm thấy cô đơn và thường nghĩ đến cái chết. Và hai điều này có thể rất tiêu cực trong tâm thức con người.

Nếu cha mẹ biết tư duy tích cực thì cha mẹ vẫn có thể tích cực yêu đời khi sống cô quạnh và cận kề cái chết. Cho nên nếu ta có thể giúp cha mẹ được khoản này thì đó là cách báo hiếu rất lớn cho cha mẹ.

- Trước hết chính ta phải biết tư duy tích cực và các vấn đề chiều sâu của tâm linh. Nếu ta sống tích cực và tĩnh lặng, tự nhiên là cha mẹ sẽ học được tích cực và tĩnh lặng như ta.

- Tìm những tài liệu sách vở về tư duy tích cực để cha mẹ đọc.

- Tùy theo truyền thống tâm linh của cha mẹ, tìm những sách nói về đời người—cuối đời thì sang một kiếp khác trong một hình hài khác như trong Phật giáo, và về với Chúa vĩnh viễn như trong Kitô giáo. Có một cái nhìn tâm linh về sự chết làm người ta bình thản đón chờ ngày chết.

Nói đến điều này là chúng ta lại nhắc đến truyền thuyết về ngày Lễ Vu Lan, rằm tháng bảy âm lịch, còn gọi là Ngày Báo Hiếu. Theo kinh Vu Lan, đại sư Mục Kiền Liên xuống địa ngục tìm mẹ là bà Thanh Đề đã qua đời. Thấy mẹ vì gây nhiều nghiệp ác nên phải sinh làm ngựa quỷ nơi địa ngục, đói khát khổ sở, Mục Kiền Liên đem cơm dâng mẹ. Nhưng do đói lâu ngày mà lại tham lam ích kỷ, nên mẹ của ông đã dùng một tay che bát cơm của mình, không cho các cô hồn khác tranh cướp. Vì vậy khi bát đưa lên miệng, thức ăn đã hóa thành lửa đỏ.

Mục Kiền Liên quay về tìm Phật để hỏi cách cứu mẹ, Phật dạy rằng: “Dù lòng hiếu thảo của ông rất lớn ông cũng không thể cứu mẹ. Chỉ có một cách là nhờ hợp lực của chư tăng khắp mười phương. Ngày rằm tháng bảy là ngày thích hợp để cung thỉnh chư tăng, hãy sắm sửa lễ cúng vào ngày đó.” Làm theo lời Phật, mẹ của Mục Kiền Liên đã được giải thoát. Phật cũng dạy rằng ai muốn báo hiếu cho cha mẹ cũng theo cách này. Từ đó ngày lễ Vu Lan ra đời.

Ở đây giáo pháp nói về cúng kiến cho người chết thì ít, mà nói về giúp cha mẹ còn sống thoát khỏi ngọn lửa tham lam ích kỷ thì nhiều. Muốn làm được vậy thì cần thần lực của các tầng ở khắp 10 phương. Tầng là biểu tượng cho trái tim thanh tịnh, các tầng ở 10 phương là cả một thế giới thanh tịnh. Khi cha mẹ ở trong một thế giới thanh tịnh thì tâm của cha mẹ sẽ được thanh tịnh.

Nếu cha mẹ già ở với mình thì sao? Mình phải tạo thế giới thanh tịnh đó trong nhà mình—mọi người hòa hợp và thanh tịnh trong tâm hồn. Trong thế giới thanh tịnh đó thì cha mẹ cũng sẽ được giải thoát khỏi tham lam ích kỷ.

Tức là giúp cho cha mẹ có được trái tim thanh tịnh, đó là điều báo hiếu lớn nhất mà một người con có thể làm.

Chúc các bạn một ngày hiếu thảo.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

CHƯƠNG 8: LÃNH ĐẠO

Tính lãnh đạo của bạn

Posted on **Tháng Một 17, 2013** by Trần Đình Hoàn

Tại sao lại cần leadership? Mình không thích bị lead thì sao lại thích lead người khác?

Ngô Quỳnh Linh, luật sư, Tp HCM

Tính lãnh đạo có nhất thiết phải có với tất cả mọi người không? Nếu ai cũng là người lãnh đạo, vậy thì mình lãnh đạo ai?

Phạm Thu Hương, tác giả, dịch giả, admin dotchuoinon.com, Đà Nẵng

Lãnh đạo là dẫn đường.

Và khi nói đến lãnh đạo người ta thường nghĩ đến tướng và lính. Nếu tôi là tướng, thì ai là lính của tôi, vì quay qua quay lại chẳng thấy chú lính nào cả?

1. Nhưng trước khi nói đến chú lính nào, thì hãy nói đến một chú lính mà bạn luôn luôn có, đó là chính bạn. Khi nói đến lãnh đạo, người ta luôn luôn dùng hình ảnh của một đoàn người với người lãnh đạo đứng trước, nhưng ít ai nghĩ đến một hình ảnh một người dẫn đường cho chính mình. Tuy nhiên, nếu ta không dẫn đường cho ta được thì ta dẫn đường được cho ai?

Vậy thì, bạn có biết dẫn đường cho chính bạn không?

Ô không, em chưa dẫn đường cho chính em được! Em đang đi theo anh mà!

Chúng ta làm tướng như thế. Chúng ta nghĩ là có những vị thầy và chúng ta phải đi theo một vài vị thầy nào đó, để học hỏi, rồi mai sau may ra thì ta lãnh đạo.

Nhưng các bạn, sự thật là dù có ông Trời hiện ra chỉ đường cho bạn “Đi hướng này”, thì ông Trời cũng chỉ chỉ đường cho bạn, nhưng không dẫn đường. Chính bạn phải đi con đường đó, đạp trên gai góc, khai phá bụi rậm, liên tục tiến về phía trước. Bạn phải đi con đường của bạn, bạn phải dẫn đường cho bạn.

Nếu bạn muốn cơ thể khỏe mạnh, bạn phải tự dẫn bạn qua những lớp yoga hay judo.

Nếu bạn muốn thi đậu, bạn phải tự dẫn bạn qua những giờ học.

Nếu bạn muốn tĩnh lặng, bạn phải tự lặng thinh lắng nghe trong khi các bạn khác cãi cọ ầm ĩ.

Vậy bạn có thấy con đường bạn đang đi và cách bạn đang đi thế nào không?

Mỗi chúng ta có những con đường ta rất muốn đi mà vẫn không đi:

- Tôi muốn bỏ hút thuốc cả 10 năm nay rồi, mà vẫn không bỏ được.
- Tôi muốn tập thể dục cả 5 năm rồi, mà vẫn không tập.
- Tôi muốn học tiếng Anh cả 9 năm rồi, mà vẫn chưa học.
- Tôi muốn giảm cân xuống mức độ khỏe mạnh 15 năm rồi, mà vẫn chưa làm gì.

Các bạn, đây không phải là những ý muốn lắt nhắt như “Tôi muốn đi ăn Phở Tàu Bay”. Đây là những điều quan trọng mà bạn muốn, và bạn vẫn không bắt đầu con đường thực hiện nó. Tức là, đi còn không đi, nói gì đến dẫn.

Những con đường của ta thì ta phải đi cho ta, ta không thể chuyển qua cho thầy nào hết. Và các thầy cho rằng bạn phải đi theo thầy thì mới giác ngộ, mới thành đạt... là tà ma ngoại đạo. Bạn phải đi con đường của bạn, thầy chỉ giúp đỡ vài câu tư vấn và khích lệ.

2. Ngoài chính mình, mỗi chúng ta có một số người ta phải lãnh đạo—em út trong nhà, lớp học mà ta là trưởng lớp, học trò, giáo dân, nhân viên dưới quyền, diễn đàn mà ta quản lý...

Đó là những nhóm người mà ta đang dẫn đường dù ta có nghĩ là ta dẫn hay không. Có những vị trí gia đình hay xã hội, mà khi ta ở vị trí đó thì ta trực tiếp ảnh hưởng đến tư duy và hành động của nhiều người khác. Thầy cô mà ngủ thì cả lớp thành giấc. Thầy cha mà nhố nhăng thì giáo dân thành ma quỷ. Anh lớn trong nhà mà du đảng thì các em có thể thành ma cô. Admin của diễn đàn mà lố bịch thì diễn đàn thành rác rưởi...

Cho nên ai trong chúng ta cũng có trách nhiệm lãnh đạo một số người. Câu hỏi cho chính ta là ta có nghiêm chỉnh với trách nhiệm đó không.

3. Ngoài ra mỗi người chúng ta luôn luôn có vài lãnh đạo nào đó. Trong sở làm thì có trưởng phòng, trong câu lạc bộ tiếng Anh thì có người điều hợp, trong đội bóng thì có người đội trưởng, anh trưởng trong nhà thì có bố mẹ, trong lớp thì có thầy cô...

Nhiệm vụ của thành viên là hỗ trợ lãnh đạo. Mà hỗ trợ là một kỹ năng lãnh đạo quan trọng.

Lãnh đạo hỗ trợ chính lãnh đạo phía trên mình, và hỗ trợ mọi thành viên bên dưới mình. Và dù là ai hỗ trợ ai, thì hỗ trợ là hỗ trợ. Mọi hỗ trợ đều là một kỹ năng như nhau.

Cho nên, khi ta tập hỗ trợ lãnh đạo của ta, cũng chính là khi ta áp dụng hỗ trợ đó cho mỗi thành viên của ta.

Chính vì vậy mà các lãnh đạo giỏi luôn là các thành viên giỏi.

4. Và cuối cùng, nếu ta là một lãnh đạo giỏi, thì ta là một người tư duy rất tích cực. Người tư duy tích cực thì luôn luôn tạo ra năng lượng tích cực quanh mình và đi đâu cũng mang năng lượng tích cực đến nơi đó—trong nhà, trong sở làm, trong trường, quán cà phê, quán phở, nhà thờ...

Vì vậy những người có tính lãnh đạo cao tự nhiên làm tốt thế giới chỉ bằng sự hiện diện của họ.

Chúng ta có thể kinh nghiệm điều này thường xuyên. Có những người thầy bước vào lớp là cả lớp vui vẻ và hăng hái. Có những người bạn khi xuất hiện là cả nhóm đều vui. Có những người khách mà bước vào quán thì từ chủ đến tiếp viên đều thấy yêu đời...

Tính lãnh đạo tốt luôn đòi hỏi tư duy tích cực ở cấp độ rất cao. Cho nên nếu bạn lãnh đạo tốt thì bạn sẽ tạo rất nhiều năng lượng tích cực mỗi ngày.

Chúng ta sống trong một thế giới với nhiều dây liên kết tạo thành nhiều mạng liên kết nhỏ giữa chúng ta. Trong mạng này, như trong CLB tiếng Anh, ta có thể là lãnh đạo. Trong mạng kia, như trong CLB bơi lội, ta có thể là thành viên và một thành viên tiếng Anh của ta lại là lãnh đạo bơi lội của ta. Đó là một thế giới liên mạng, không phải là một thế giới kim tự tháp cứng nhắc. Điều đó làm thế giới của chúng ta sinh động, thú vị, dân chủ và có rất nhiều lãnh đạo.

Chúc các bạn luôn dẫn đường tốt.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Điều gì làm lãnh đạo thành lãnh đạo?

Posted on **Tháng Một 18, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Lãnh đạo cần làm gì để truyền cảm hứng
cho nhóm và để mọi người đều thực hiện
theo 1 mục tiêu chung.*

Đào Thu Hằng, NCS Tiến sĩ, Portugal

*Đâu là sức mạnh bên ngoài và bên trong
của người lãnh đạo?*

Sr M. Matta Trần Thị Lành, Dòng Nữ Vương Hòa Bình Buôn Ma Thuột

*Điều gì cần nhất ở một người lãnh đạo: tính
cách lãnh đạo (tự nhiên), tầm nhìn xa rộng,
giỏi chuyên môn, có kỹ năng giao tiếp tuyệt vời... ?*

Nguyễn Thị Tâm, GD Công ty tâm lý thực nghiệm Hồn Việt, Tp HCM

Khi nghiên cứu về Lãnh Đạo Học điều khó khăn nhất cho các nhà nghiên cứu là tìm ra cốt lõi của lãnh đạo—cái gì làm lãnh đạo là lãnh đạo, mà không có cái đó thì không là lãnh đạo?

Người ta nói về nhiều đặc tính của lãnh đạo: tầm nhìn, hiểu người, giỏi chuyên môn, kiên trì, yêu thành viên... Nhưng nhiều người có những đặc tính này, và hầu như người quản lý nào cũng có nhiều đặc tính như thế. Vậy thì điều gì, hay những điều gì, đặt người lãnh đạo đứng trội lên trên tất cả những người khác quanh họ?

Nếu ta quan sát tất cả mọi lãnh đạo lớn của thế giới từ Chúa Giêsu và Phật Thích Ca đến Abraham Lincoln, Mẹ Têrêxa... rồi đến đội trưởng các đội bóng, trưởng các ban nhạc rock, trưởng các đoàn kịch ... điều gì ta thấy chung trong tất cả mọi người?

1. Mỗi người đều rất cống hiến cho công việc họ làm, dù đó là giảng đạo, giúp người nghèo, hay chơi nhạc. Chúa Giêsu giảng đạo ngày đêm dù người nghe tin hay không tin, khen hay chê, mời đón hay xua đuổi. John Lennon chơi nhạc dù có tiền hay không có tiền, khán giả vỗ tay hay đòi đuổi, trong quán vô danh ở Liverpool hay trên sàn nhạc thế giới.

Sự cống hiến này có thể đến từ một quyết tâm, như Mẹ Têrêxa quyết tâm phục vụ người nghèo hay Abraham Lincoln quyết tâm phục vụ nước Mỹ. Nhưng bên sau quyết tâm đó ta có thể thấy tình yêu bao la cho người nghèo của Mẹ Têrêxa hay cho người dân nước Mỹ của Abraham Lincoln.

Đam mê. Tất cả mọi cầu thủ, vận động viên, nghệ sĩ... đều làm việc của họ hàng ngày, dù nắng mưa bão tố thắng thua thành bại, vì họ đam mê nghệ thuật của họ đến mức cống hiến cả cuộc đời của họ.

“Đam mê nghệ thuật” chỉ là một từ khác của “yêu nghệ thuật”.

Chúa Giêsu giảng đạo vì một sứ mệnh—vâng lời Đức chúa trời để chuộc tội cho loài người. Nếu lý giải theo cách bình thường thì đó là vì một tình yêu vĩ đại cho toàn thể loài người. Phật Thích Ca cũng giảng đạo vì muốn dạy cho mọi người con đường giải thoát khỏi khổ đau, vì tình yêu vô tận cho mọi chúng sinh.

Tóm lại bên sau các cống hiến làm việc cả đời là tình yêu, dù đó là yêu loài người, yêu tổ quốc, yêu đồng bào, hay yêu nghệ thuật.

Tình yêu thúc đẩy lãnh đạo cống hiến. Nhưng dù tình yêu đó là tình yêu gì, thì thể hiện bên ngoài vẫn là cống hiến, thường trực, hàng ngày, cả đời. Cống hiến đến mức, đối với các lãnh đạo, công việc không còn là công việc nữa mà đã trở thành hít thở.

Đây là điều căn bản nhất cho mọi lãnh đạo ở mọi cấp độ.

2. Công việc mà lãnh đạo đang làm thì thường là người khác không thể làm bằng.

Không ai giảng về tình yêu một chiều hay hơn Chúa Giêsu. Không ai giảng về con đường cứu khổ hay hơn Phật Thích Ca. Không ai lo cho người nghèo trên đường phố Calcutta hay hơn Mẹ Têrêxa. Không ai điều phối trên sân bóng hay hơn Messy. Không ai hay hơn John Lennon trong ban nhạc Beatles.

Điều này thì cũng dễ hiểu: sự cống hiến làm người ta thành chuyên gia hàng đầu.

3. Những lãnh đạo vĩ đại đều cố gắng đối phó với những vấn đề mà đa số người trong xã hội của họ trong thời của họ đều quan tâm.

Phật Thích Ca đi tìm con đường cứu khổ trong một xã hội Ấn Độ nhiều bất công và nghèo đói.

Chúa Giêsu dạy tình yêu vô điều kiện trong xã hội Do Thái hận thù La Mã cực kỳ và mong đợi một Đấng cứu thế giúp họ.

Abraham Lincoln đối phó với chế độ nô lệ.

Mẹ Têrêxa đối phó với nghèo đói trên đường phố Calcutta.

Nelson Mandela đối phó với nạn kỳ thị chủng tộc ở Nam Phi.

Trần Hưng Đạo đối phó với làn quân xâm lăng từ phương Bắc.

Gandhi đối phó với ách thống trị của người Anh trên Ấn Độ.

...

Chính nỗ lực đối phó với những vấn đề lớn làm người lãnh đạo thành lãnh đạo vĩ đại và có nhiều người hứng khởi đi theo.

Ngày nay ta thấy những người làm việc và hoạt động thường xuyên để làm cho làng xã hay thành phố của họ có giáo dục tốt hơn, hay đường phố sạch hơn, hay bớt tham nhũng hơn... đều là những người đã hoặc sẽ trở thành lãnh đạo của những người ủng hộ họ.

4. Con người tử tế của lãnh đạo.

Lãnh đạo không nhất thiết phải là thánh nhân, nhưng ít ra những căn bản đạo đức của con người—khiêm tốn, thành thật, và yêu người—thì phải vững để mọi người kính phục. Nếu mọi người không kính phục thì rất khó để thành lãnh đạo vì không có người theo.

Bill Clinton chẳng hạn, người ta có thể nói Bill Clinton là một tổng thống thành công về kinh tế trong nhiệm kỳ của ông, nhưng vì vụ xì căng đan Lewinsky (thiếu thành thật với quốc dân), sẽ chẳng bao giờ có người gọi Bill Clinton là một lãnh đạo vĩ đại (great leader). Và nếu vụ xì căng đan xảy ra trước khi Bill Clinton ứng cử tổng thống thì Bill Clinton đã không bao giờ là tổng thống.

Chúng ta có thể tóm lại bốn điểm trên như sau: “Lãnh đạo là người tử tế, cống hiến đời mình và khả năng rất cao của mình vào việc đối phó với những vấn đề mà rất nhiều người quan tâm.”

Chúc các bạn lãnh đạo tốt.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Lãnh đạo phục vụ

Posted on **Tháng Một 20, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Học làm lãnh đạo là học làm gì? Năng lực cần có ở một người lãnh đạo là gì?
Nguyễn Chí Thuận, kỹ sư vi tính, Hà Nội*

*Sự khiêm tốn của người lãnh đạo được thể hiện và phát huy hiệu quả như thế nào? Hay
nói cách khác, tại sao lãnh đạo cũng cần sự khiêm tốn?
Ngô Quỳnh Linh, luật sư, Tp HCM*

*Giữa đặc tính tin tưởng và hy vọng và đặc tính tình yêu
và phục vụ điều nào người lãnh đạo phải nhắm đến trước tiên?
Sr. M. Matta Trần Thị Lành, Dòng Nữ Vương Hòa Bình Buôn Ma Thuột*

“Lãnh đạo phục vụ” là cụm từ dịch nhẹ nhàng của từ “servant leader”. Servant có nghĩa là người phục vụ, tôi tớ, ôsin. Lãnh đạo phục vụ là người lãnh đạo mà vai trò đầu tiên là phục vụ mọi người xung quanh. Servant leader thì ngược hẳn với leader leader (tạm dịch “lãnh đạo kiểu sếp”), là người lãnh đạo mà vai trò đầu tiên là làm sếp.

Leader leader lệ thuộc vào quyền lực của mình và ra lệnh cho cấp dưới; đây thường là mô hình lãnh đạo trong quân đội, trong các công ty, và trong guồng máy công quyền. Servant leader luôn xem mình là người phục vụ của mọi người khác.

Mô hình servant leader được Robert K. Greenleaf sáng tạo khi ông viết bài [The Servant As Leader](#) năm 1970. Trong bài này Greenleaf viết về nguồn gốc của tư tưởng lãnh đạo phục vụ:

“Tư tưởng người phục vụ là lãnh đạo đến [với tôi] khi [tôi] đọc cuốn *Hành Trình Về Phương Đông (Journey to the East)* của Hermann Hesse [viết năm 1958]. Trong truyện này, chúng ta thấy một nhóm người đang đi trong một hành trình thần bí... Nhân vật chính trong truyện là Leo, đi theo cả đoàn như là người phục vụ làm các việc vặt vãnh cho đoàn, nhưng cũng giữ cho đoàn mạnh mẽ với tinh thần và các bài hát của anh ta. Anh ta là người có một sự hiện diện lạ thường. Mọi sự đều tốt cho đến khi Leo biến mất. Cả đoàn rơi vào hỗn độn và cuộc hành trình bị hủy bỏ. Người kể truyện, một người trong đoàn, sau khi lang thang vài năm, thì tìm thấy Leo và được đưa vào Tu viện đã đỡ đầu cho cuộc hành trình. Tại đó, anh ta khám phá ra rằng Leo, người mà anh ta đã biết như là một người phục vụ, thật ra là người cầm đầu Tu viện đó, là tinh thần dẫn dắt Tu viện, một lãnh đạo vĩ đại và thanh cao.”

Với ý tưởng đó, Greenleaf suy tư và nghiên cứu lãnh đạo phục vụ trong 15 năm, trước khi bắt đầu viết về nó. Greenleaf nói về lãnh đạo phục vụ:

“Người lãnh đạo phục vụ là người phục vụ trước hết... Điều này bắt đầu với một cảm giác tự nhiên là ta muốn phục vụ, phục vụ trước hết. Rồi sau đó [ta mới có] một lựa chọn ý thức đưa ta đến mong muốn lãnh đạo. Người như

vậy thì rất khác với người mà lãnh đạo là điều trước hết, có lẽ là vì [người này] có nhu cầu phải thỏa mãn một ham mê bất thường về quyền lực hay của cải.... ‘Lãnh đạo trước hết’ và ‘phục vụ trước hết’ là hai mô hình đối nghịch. Ở giữa là mọi loại hình và mọi kết hợp vô tận của con người... Sự khác biệt thể hiện rất rõ ràng trong sự quan tâm mà ‘người phục vụ trước hết’ có để đảm bảo là những nhu cầu ưu tiên cao nhất của người khác được chăm lo ngay lúc này.”

Và cách đo lường lãnh đạo phục vụ tốt nhất là:

“Cái test tốt nhất, dù là khó sử dụng, để đo lường là: Những người được mình phục vụ có phát triển tốt như là những cá nhân không? Trong khi được phục vụ, họ có thành mạnh khỏe hơn, thông minh hơn, tự do hơn, có nhiều độc lập hơn, có khả năng cao là chính họ sẽ trở thành người phục vụ? Và, ảnh hưởng trên những người yếu kém nhất trong xã hội như thế nào? Họ có được lợi ích gì không, hay tối thiểu là cũng không bị tước đoạt thêm?”

Ngày nay người ta thường dùng hình ảnh Chúa Giêsu rửa chân cho các môn đệ hay Mẹ Têrêxa cứu giúp người nghèo trên đường phố là biểu tượng của lãnh đạo phục vụ.

Theo truyền thống, chúng ta thường chia ra ba loại lãnh đạo chính: Lãnh đạo chuyên quyền (hay độc tài, autocratic), lãnh đạo dân chủ (democratic hay participatory), lãnh đạo tự do (laissez-faire). Lãnh đạo độc tài thì ai cũng chán. Lãnh đạo tự do thì rất ít xảy ra, thường chỉ có trong các nhóm nghệ sĩ như họa sĩ, văn sĩ, nhạc sĩ...

Trong lãnh đạo dân chủ thì lãnh đạo thường hỏi ý các thành viên và dùng nhiều ý của thành viên, dù là lãnh đạo vẫn là người có trách nhiệm quyết định cuối cùng. Lãnh đạo phục vụ gần với lãnh đạo dân chủ nhất, nhưng lãnh đạo phục vụ vẫn có chiều sâu tâm linh hơn rất nhiều, vì lãnh đạo không xem các thành viên là thành viên mà là người mình phục vụ.

Greenleaf nói đến 10 nguyên lý (hay 10 kỹ năng) của lãnh đạo phục vụ:

1. Nghe (Listening): Nghe và nói luôn quan trọng cho các lãnh đạo xưa nay. Trong lãnh đạo phục vụ, nghe lại càng rất quan trọng. Nghe kỹ để hiểu được từng từ của người nói, nghe cả điều không được nói ra, nghe để hiểu tâm sự của người nói. Lắng nghe cũng để hiểu tinh thần của cả nhóm đang như thế nào. Và lắng nghe để nghe trái tim và tinh thần của mình đang nói gì với chính mình.

2. Đồng cảm (Empathy): Luôn cố gắng để đồng cảm với các thành viên của mình. Chấp nhận các cá tính đặc biệt của mỗi người, và luôn đặt giả thiết là mỗi người đều có ý tốt, kể cả khi mình không chấp nhận tác phong của người đó.

3. Chữa lành (Healing): Chữa lành những vết thương lòng là phương cách rất hiệu quả để chuyển hóa và hợp nhất. Kết nối giữa lãnh đạo phục vụ và người được phục vụ sẽ rất mạnh nếu cả hai cùng thâm hiểu rằng họ đang cùng nhau đi tìm một “lành lặn hoàn toàn”.

4. Nhận thức/nhạy cảm (Awareness): Nhận thức được mọi điều quanh mình, nhất là nhận thức được chính mình, sẽ làm cho liên kết giữa lãnh đạo và thành viên mạnh mẽ hơn.

5. Thuyết phục (Persuasion): Khi làm quyết định, lãnh đạo phục vụ dùng thuyết phục, hơn là dùng quyền lực để ép buộc. Lãnh đạo phục vụ thường rất giỏi về tạo đồng thuận trong nhóm.

6. Khái niệm hóa (Conceptualization): Greenleaf nói lãnh đạo phục vụ cần có khả năng “mơ giấc mơ lớn” và đặt tất cả những việc làm hàng ngày vào trong viễn ảnh về giấc mơ đó. Đây chính là điều mà ngày nay ta gọi là “tầm nhìn” (vision).

7. Thấy trước (Foresight): Đây là khả năng hiểu quá khứ và hiện tại, để thấy được kết quả trong tương lai của quyết định bây giờ của mình. Greenleaf cho rằng đây là một kỹ năng sâu sắc của trực giác của ta (không phải là lý luận).

8. Cường vị quản gia (Stewardship): Theo Greenleaf trong mọi tổ chức, mọi người từ tổng giám đốc đến các lãnh đạo và nhân viên, đều giữ vai trò quan trọng trong việc nắm giữ tổ chức của họ cho quyền lợi chung của xã hội.

9. Công hiến cho sự phát triển của mọi người (Commitment to the Growth of People): Lãnh đạo phục vụ công hiến sâu sắc cho sự phát triển tính cách cá nhân, nghề nghiệp, và tâm linh của mỗi cá nhân trong tập thể của mình.

10. Xây dựng cộng đồng (Community Building): Lãnh đạo phục vụ biết rằng sự thay thế các cộng đồng nhỏ địa phương (làng xã) bằng những tổ chức xã hội và chính trị lớn (quốc gia, đoàn thể quốc gia, đại công ty) như là khí cụ chính trong việc uốn nắn cuộc sống của con người đã làm chúng ta cảm thấy lạc lõng thường xuyên. Lãnh đạo phục vụ sẽ tìm cách xây dựng cộng đồng cho những người làm việc trong một tổ chức hoặc sống trong một địa phương.

Lãnh đạo phục vụ được xem là phương cách lãnh đạo lý tưởng ngày nay, trong rất nhiều lãnh đạo cao cấp trong chính phủ, trong một số lãnh đạo cao cấp của các đại công ty, và đặc biệt thịnh hành trong các tổ chức thiện nguyện và tôn giáo.

Làm được đến đâu là do ta giỏi đến đâu. Nhưng đương nhiên ai cũng có thể thấy rằng đây là cách lãnh đạo sâu sắc, văn minh, và hiệu quả nhất.

Chúc các bạn luôn phục vụ tốt.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Tạo một team vô địch

Posted on Tháng Một 21, 2013 by Trần Đình Hoàn

*Chức năng của người lãnh đạo là gì?
Nhiệm vụ của người lãnh đạo trong nhóm,
trong cộng đoàn, là gì?*

Sr. M. Matta Trần Thị Lành, Dòng Nữ Vương Hòa Bình Buôn Ma Thuột

*Điều khó nhất để trở thành lãnh đạo hạng thầy là gì?
Phạm Thu Hương, tác giả, dịch giả, admin dotchuoinon.com, Đà Nẵng*

*Những điều gì là căn bản để giữ tinh thần
làm việc cũng như sự gắn bó trong 1 team?
Ngô Quỳnh Linh, luật sư, Tp HCM*

Tất cả mọi lãnh đạo của mọi công ty, mọi quân đội, mọi đoàn thể, đều muốn tạo nên một nhóm lãnh đạo vô địch, một đoàn quân vô địch, làm đâu được đó, đánh đâu thắng đó, khai phá mọi vùng đất mới, chiến thắng trên mọi chiến trường...

Làm sao để tạo một team vô địch như thế?

Đó là việc của lãnh đạo.

Lãnh đạo một team tức là lập một team vô địch, hay biến một team đang có thành team vô địch.

Làm thế nào bạn có thể có một đội bóng vô địch đấu đâu thắng đó? Làm thế nào để công ty của bạn đánh đâu thắng đó?

1. Trước hết là bạn có một mục tiêu rõ ràng.

Bạn muốn có một đội bóng để lên đến hàng vô địch châu Á trong 10 năm kể từ hôm nay. Bạn muốn mở một công ty phần mềm vô địch trong việc giúp các văn phòng bác sĩ và bệnh viện quản lý toàn diện, và thống lĩnh thị trường phần mềm đó trong 10 năm. Bạn muốn mở một công ty vô địch về cơm gà và phát triển ra khắp 15 thành phố trong nước trong 10 năm.

Mục tiêu phải là một cái gì rất cụ thể rõ ràng như thế thì bạn mới biết bạn làm gì, và mới có thể thu hút nhân tài. Và bạn cần cho bạn một khoảng thời gian rõ ràng, như là 10 năm, để đạt mục tiêu đó.

Mục tiêu và thời gian dự định để đạt mục tiêu luôn luôn có thể sửa đổi lại một chút để phù hợp với tình thế mới. Nhưng có mục tiêu và có ấn định thời gian để đạt mục tiêu là điều cần thiết để xác định cuộc hành trình.

2. Bạn phải rất giỏi về việc bạn muốn làm.

Nếu muốn mở quán phở bạn phải có công thức nấu phở và tiếp thị phở rất hay. Muốn mở công ty phần mềm về quản lý bệnh viện, bạn phải rất giỏi về loại phần mềm này. Muốn giảng đạo bạn phải rất rành kinh sách và rất kinh

nghiệm thực hành điều kinh sách dạy. Rất khó để thành công cao nếu bạn không có một sản phẩm hay dịch vụ nổi trội.

3. Bạn cần chọn những người có tiềm năng đi xa với bạn.

Bạn phải tìm những người có cùng ý hướng, có tiềm năng cùng phát triển đường xa với bạn, tích cực, và có khả năng hòa hợp nhóm. Nếu có cùng trình độ kỹ thuật thì càng tốt.

Lựa chọn người thì lấy tâm tính làm chính để có thể hòa hợp và chiến đấu đường xa với mình. Kỹ thuật là phụ, vì bạn có thể dạy kỹ thuật cho bất kì người nào, nhưng về tâm tính thì chuyển hóa rất khó.

4. Bạn cần làm cho mọi người trong team thân thiết nhau.

Thân thiết gần gũi nhau là điều quan trọng nhất cho một team. Càng gần bó người ta càng dễ hiểu ý nhau, càng siêng hỗ trợ nhau, và team càng chặt chẽ. Và đây là nơi cá tính và nhân cách của người lãnh đạo có tính cách quyết định.

Mọi người sẽ gần gũi nhau nếu bạn, người lãnh đạo, thân cận với mỗi người và mọi người. Và bạn chỉ thực sự thân cận nếu bạn có cảm xúc về mỗi người như là anh chị em của mình, và mỗi người cảm xúc về bạn như là anh chị em của họ.

Đây không phải là một kỹ năng máy móc, mà là cảm xúc của trái tim. Bạn phải có cảm xúc đó một cách tự nhiên—tự nhiên mình cảm xúc, và do đó, ứng xử với mọi người như là anh chị em của mình trong một gia đình. Nếu bạn là người đã biết khiêm tốn và yêu người xưa nay, thì điều này đến rất tự nhiên. Nếu bạn là người xưa nay lấy “tôi” và quyền lực là chính, thì bạn sẽ gặp rất nhiều khó khăn trong việc này.

Nếu bạn xử với mọi người như thế, mọi người sẽ xử với bạn và xử với nhau như thế. Vậy là bạn đã có một team với tiềm năng vô địch.

5. Tạo tinh thần vô địch cho team của mình.

Tạo cho mọi người trong team có tinh thần mạnh mẽ về team bằng các giá trị nhân bản và nghề nghiệp cao, và mục tiêu cao:

- Chúng ta tự tin và thành thật, không gian lận thuế, không quảng cáo dối, không trả tiền dưới gầm bàn.

- Chúng ta sẽ nghiên cứu, sáng tạo, và làm việc hết sức mình để tạo ra sản phẩm tốt hàng số 1.

- Chúng ta KHÔNG giống bất kì team nào trong kỹ nghệ này.

- Chúng ta là team vô địch và chúng ta sẽ đứng vị trí số 1 trong kỹ nghệ này.

Những giá trị nhân bản và nghề nghiệp cao và mục tiêu phấn đấu cao thế này luôn làm cho cả team hưng khởi, cho nên cần được nhắc đi nhắc lại thường xuyên.

6. Và hàng ngày bạn làm việc siêng năng hăng hái để mọi người siêng năng hăng hái theo bạn.

7. Truyền thông (communication) tốt: Hàng ngày giúp mọi người biết mọi chuyện xảy ra trong team, có vấn đề gì, được thành quả gì, cần phải làm gì... Nếu mọi người trong team thông tin cho nhau thường xuyên về mọi vấn đề thì cả team sẽ phối hợp rất tốt và người này không dẫm lên chân người kia.

8. Bạn cần gần gũi và hỗ trợ từng người trong team. Giúp mỗi người phát triển mọi tiềm năng họ có. Chăm lo cho những nhu cầu riêng của mỗi người. Như một người anh hay chị trong gia đình cho mỗi người em.

Bạn chỉ cần làm những điều này HÀNG NGÀY thì team của bạn sẽ làm team vô địch. Và đây là lãnh đạo dân chủ, có lẽ là còn hơn dân chủ, vì còn có tính cách lãnh đạo phục vụ. Mọi người rất bình đẳng và gần gũi, vì là anh chị em. Nhưng vẫn có vị thế lãnh đạo cần cho tập thể, đó là vị thế anh hay chị và vị thế em.

Đây là mô hình của mọi doanh nghiệp gia đình và mọi nhóm chiến binh đồng chí trong chiến trận. Loại mô hình mạnh nhất xưa nay cho một nhóm chiến sĩ.

Chúc các bạn luôn chiến thắng.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Lãnh đạo cần được nể phục?

Posted on Tháng Một 22, 2013 by Trần Đình Hoàn

Lãnh đạo mà gần gũi và thấu hiểu nhân sự thì tuyệt vời, nhưng gần gũi thân thiết thì có thể bị “khinh lờn”. Lãnh đạo mà không có uy vũ thì khó điều hành, nhưng nếu nghiêm quá sẽ bị mọi người xa lánh. Đây là mức cân bằng?

Nguyễn Thị Tâm, GD công ty tâm lý thực nghiệm Hồn Việt, Tp HCM

Nếu trong team có một cá nhân yếu về năng lực nhưng vẫn còn tinh thần cố gắng thì có nên loại họ ra để tuyển người làm việc hiệu quả hơn?

Ngô Quỳnh Linh, luật sư, Tp HCM

Làm thế nào để lãnh đạo tốt trong một nhóm có sự chênh lệch khá lớn giữa những người trong nhóm về trình độ cũng như nhận thức và quan điểm?

Đào Thu Hằng, NCS Tiến sĩ, Portugal

Khi bạn nhận một chức danh lãnh đạo nào đó, như là trưởng lớp hay chủ tịch UBND của thành phố, có lẽ là bạn tự bảo: “Mình phải sống và làm việc thế nào để mọi người phục và yêu mình.”

Điều này thì hầu như quá bình thường và chúng ta thường chấp nhận nó như là một chân lý sống, và chân lý quản trị.

Đương nhiên là như thế. Người không ai phục và yêu thì không thể lãnh đạo.

Cố gắng làm cho mọi người phục và yêu mình, thì mình có thể ngăn chặn mình làm nhiều điều ngu dốt. Ít nhất là chúng ta nghĩ vậy.

Nhưng đây là cái bẫy tâm linh: Nếu bạn chú trọng vào được mọi người nể phục, thì đó là bạn chú trọng vào cái tôi của bạn, mà đã chú trọng vào cái tôi thì từ từ ta sẽ làm cho cái tôi trương phình, và cái tôi trương phình thường làm ta thành ngu dốt, như là đạo đức giả, ngoài ánh sáng thì dễ thương trong bóng tối thì làm đủ mọi tội lỗi, thích đánh bóng mình, khẩu Phật tâm xà...

Chú trọng vào tôi luôn đưa đến mọi điều như vậy. Các bạn đừng quên là cái tôi, tội kiêu ngạo, là giềng mối của mọi tội lỗi. Phật gia nói “chấp ngã” là nguồn gốc của mọi si mê và đau khổ.

Và đây là bí quyết lãnh đạo không có cái tôi: **Lãnh đạo cần phục và yêu mỗi người và mọi người quanh mình (và đừng quan tâm đến mọi người có phục và yêu mình hay không).**

Lãnh đạo chứ không phải chính trị gia rẻ tiền mà phải lo tìm phiếu.

Nếu bạn tự quên cái cần nể phục của mình, mà chỉ tập trung vào cái để phục và để yêu của mỗi người xung quanh, bạn sẽ:

- Hiểu mọi người đến mức rất sâu, thấy được nhiều tài năng của người ấy mà có lẽ chính người ấy cũng không thấy;
- Giúp mỗi người phát triển tài năng của họ bằng cách giao cho họ các công việc hợp với tài năng và ý thích của họ;
- Giúp mỗi người thêm vững mạnh tinh thần vì bạn thấy được bên trong của họ để mà giúp họ;
- Có được một team rất mạnh trong đó mọi thành viên đều được phát triển tài năng đến mức tối đa.

Lo cho mọi người của mình và team của mình và đừng nên quan tâm gì đến chính mình. Chẳng lẽ mọi người xung quanh không lên tinh thần vì cách sống “vì bạn quên mình” của ta sao?

Bạn sẽ không sợ ai trong team “khinh lờn” vì “thiếu khoảng cách lãnh đạo”. Sao ai lại có thể khinh lờn một lãnh đạo suốt ngày lo chăm sóc cho các anh chị em của mình? Chăm sóc cho các anh chị em mình và quên đi chính mình là mức cao nhất của nghệ thuật lãnh đạo tự cổ chí kim.

Bạn sẽ không phải sợ mọi người có mức độ hiểu biết và tư duy không đồng đều, hay phải cho người nào ra đi vì năng lực kém, vì mỗi người sẽ có việc phù hợp nhất với khả năng người đó, không ai bị sa thải vì yếu năng lực.

Đương nhiên là trong thực tế vấn đề có thể khó khăn hơn là ta nghĩ. Thường là trong một team, sẽ có một hai công việc nổi trội hơn mọi công việc khác. Ví dụ: Trong một ban nhạc thì người nổi nhất là ca sĩ. Trong một đội bóng thì những người nổi nhất là tiền đạo. Trong một công ty thì những người nổi nhất là tiếp thị. Đó là chưa kể, ngay trong một nhóm chuyên gia, thì cũng có người là lãnh đạo của những người kia.

Chính các khác biệt trong ngành nghề và vị thứ này có thể thỉnh thoảng đưa đến ganh tị và mâu thuẫn. Tuy nhiên, chúng ta hy vọng rằng (1) nếu lãnh đạo khiêm tốn và yêu thương thì mọi người đều học theo khiêm tốn và yêu thương để sống và làm việc, và (2) mọi người có thể nhắc nhau thường xuyên là một cỗ máy khổng lồ có thể bị đứng yên chỉ vì một bánh xe bị gãy.

Thật sự là trong một đội bóng rất giỏi, có lẽ là nếu hậu vệ và thủ môn nằm ngủ thì đội vẫn thắng. Trong trường hợp như vậy có lẽ khán giả chẳng biết hậu vệ và thủ môn là ai. Ngược lại, nếu hậu vệ và thủ môn mà bàn nào cũng nổi tiếng, thì chắc là đội thua đều đều. Cho nên, đôi khi cái nổi trội cá nhân có thể là cái yếu của đội, và cái chìm lấp cá nhân là cái mạnh của đội.

Nếu mọi thành viên trong đội học được tính khiêm tốn và yêu thương từ lãnh đạo, đồng thời nắm vững được các nguyên tắc về teamwork như thế, thì có lẽ là ganh tị và mâu thuẫn trong nhóm sẽ được giảm thiểu đến mức tối đa.

Rất tiếc là giáo dục về “lãnh đạo” của đại đa số các tổ chức ngày nay chỉ nhắm vào một số công việc máy móc—đặt chỉ tiêu làm việc thế nào, định giá nhân viên thế nào cho mỗi kỹ năng, huấn luyện nhân viên bằng các lớp nào, thăng thưởng nhân viên thế nào... Tất cả đều rất máy móc, dùng các test

máy móc đã có sẵn. Hầu như mọi nghệ thuật cao độ của trái tim con người được thay thế bằng những test vi tính. Lại thêm các loại sách quản lý dạy người ta làm thế nào để chứng tỏ uy quyền và hệ cấp trên dưới đối với nhân viên. Cho nên nghệ thuật lãnh đạo thực sự không có chỗ đứng trong nhiều tổ chức, và ở những nơi đó công việc thường không đủ sức mạnh để gợi hứng cho người làm việc.

Nếu bạn là lãnh đạo của một công ty dịch vụ cá nhân—luật sư, bác sĩ, nha sĩ, tâm lý gia, tài chính cá nhân, khách sạn, thẩm mỹ cá nhân, kiến trúc sư—là loại công việc mà tính phục vụ của người chuyên gia là phần chính, thì sẽ không bao giờ có đại công ty dịch vụ nào có thể đối địch được với công ty của bạn, dù công ty của bạn lớn nhỏ thế nào, nếu bạn và người của bạn dùng thuật lãnh đạo bằng trái tim để thuyết phục khách hàng và thân chủ.

Hi tech – hi touch. 30 năm trước, John Naisbitt đã viết như thế trong cuốn sách nay đã thành kinh điển *Megatrends*. Công nghệ cao càng phát triển, con người càng cần chạm nhau. Và cái chạm nhau sâu sắc nhất là chạm vào trái tim nhau.

Chúc các bạn luôn lãnh đạo tốt.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

CHƯƠNG 9: TÂM LINH

Trái tim linh thiêng của bạn

Posted on **Tháng Một 23, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Giới trẻ tụi em rất quan tâm đến tâm linh và tôn giáo, tín ngưỡng, nhưng không biết bắt đầu tìm hiểu và học hỏi từ đâu, ở đâu và theo ai?
Đào Thu Hằng, NCS Tiến sĩ, Portugal*

Tôn giáo là gì? mỗi người có cần thiết phải có tôn giáo hay không?

Sr. M Matta Trần Thị Lành, Dòng Nữ Vương Hòa Bình, Buôn Ma Thuột

Tâm linh là trái tim linh thiêng.

Mỗi chúng ta có trái tim đầy tham lam, hận thù, si mê.

Chúng ta cũng có trái tim đầy yêu thương, chăm sóc, lắng lo.

Và ở tầng sâu thẳm nhất mỗi chúng ta đều có một trái tim sâu thẳm sẵn sàng vì nước quên thù nhà, sẵn sàng xả thân cho tổ quốc, sẵn sàng cống hiến đời mình cho những người nghèo khổ, sẵn sàng yêu tất cả mọi người như yêu chính mình, sẵn sàng tha thứ cho những xúc phạm nặng nề nhất đối với cơ thể và nhân phẩm của mình... Trái tim sâu thẳm từ bi bác ái đó là trái tim linh thiêng mà mỗi chúng ta đều có.

Và nói về trái tim linh thiêng đó của ta tức là nói về tâm linh.

Người ta hay nhầm lẫn tâm linh với tôn giáo, vì mọi tôn giáo đều lấy trái tim linh thiêng của chúng ta làm gốc. Nhưng bên cạnh đó tôn giáo thì thường có thêm lễ bái, tượng ảnh, nhang đèn, thần thánh, đủ thứ kinh sách và thủ tục thờ lạy, đền đài và phòng ốc, hệ thống quản lý và quyền lực, tiền bạc, đoàn thể, và đôi khi cạnh tranh quyền lực nội bộ hay với bên ngoài... Những thứ này chẳng phải là tâm linh. Và đôi khi ta có thể thấy một nhóm tôn giáo lạc đường, nhắm vào những thứ bên ngoài này mà quên mất nền tảng tâm linh bên trong.

Tâm linh là một nàng tiên kiêu diễm, tôn giáo là chiếc áo choàng đẹp để cho nàng tiên. Nhưng người ta đôi khi mang chiếc áo choàng đó mặc cho những tượng người mẫu trong các tiệm bán quần áo.

Cho nên, nếu bạn muốn theo một tôn giáo để có bầu có bạn và để có một cơ cấu cụ thể để học các nguyên lý tâm minh, đó là điều tốt. Nhưng bạn không thực sự cần một tôn giáo để phát triển đời sống tâm linh của bạn.

Tâm linh chẳng có gì xa xôi hơn là trái tim của chính bạn.

Dù người ta nói “Thượng đế ở trong tim bạn” hay “bản lai diện mục của bạn” (mặt mũi nguyên thủy, trái tim nguyên thủy của bạn) hay “bốn tấm lòng vô lượng của bạn” (tứ vô lượng tâm) hay “lý tưởng phục vụ nhân loại của bạn”... thì tất cả những cụm từ này đều chỉ một điều: trái tim linh thiêng của bạn.

Cho nên để bắt đầu với tâm linh, chúng ta bắt đầu với chính ta và trái tim của ta, và chẳng cần phải tìm đâu xa cả.

Từ bé bố mẹ ta dạy ta khiêm tốn, thành thật và yêu người. Đó là tâm linh.

Lớn lên ta học kiêu căng tự phụ, bằng những ca tụng của xã hội với các sao, các phần thưởng to lớn, các bài báo và TV tung hô ta, các chương trình thương mại sẵn sàng dùng tên các sao để bán hàng...

Lớn lên ta học dối trá, vì nhiều người lớn dạy phải biết đời sống “thực”, phải “khôn ngoan”, phải “thực tế”, phải chụp giật, gian dối, mảnh khỏe...

Lớn lên ta học chỉ yêu người khi người có thể hỗ trợ tiền bạc, tiếng tăm, và địa vị của ta, trong các đường dây làm ăn và quyền lực, còn người bên ngoài đường dây thì chẳng cần quan tâm, kể cả khi ta đạp trên người nghèo khổ mà đi...

Các bạn, trái tim linh thiêng, mọi chúng ta đều đã có lúc còn thơ. Lớn lên ta mang rác vào tim, và trái tim linh thiêng và ánh sáng tâm linh của ta bị che ngập.

Vấn đề chỉ giản dị có thể.

Và ta muốn có ánh sáng tâm linh thì chỉ phải xúc động rác đổ đi, để tìm tại trái tim linh thiêng của ta đang ở dưới đáy đống rác.

Các trường phái tâm linh lớn của loài người không làm gì khác hơn là dạy ta xúc rác đổ đi, để tìm lại trái tim linh thiêng của ta.

Thầy nói: “Thượng đế là tình yêu”, tức là thượng đế là tuyệt đối và khi ta sống bằng tình yêu tuyệt đối (vô biên giới, vô điều kiện) là ta đang sống với bản năng tuyệt đối của thượng đế trong ta.

Thầy nói: “Trái tim của Người tỉnh thức thì bình đẳng, không phân biệt đúng sai tốt xấu”, tức là Tính Tỉnh Thức trong ta từ bi với tất cả mọi người không phân biệt người đúng người sai người tốt người xấu.

Gandhi nói: “Ghét tội nhưng yêu người có tội”. Tội thì ghét, nhưng yêu thì yêu tất cả mọi người, cả người vô tội lẫn người có tội.

Thầy nói: “Khi ta thấy ta là không thì ta vượt qua được biển khổ”, tức là cái tôi là xiềng xích, và lòng khiêm tốn tội cùng sẽ giải thoát ta khỏi khổ đau và đưa ta vào miền hạnh phúc.

Thầy nói: “Nói dối thì trái tim không thể thanh tịnh vì thành ái kiến ma”, tức nói dối làm trái tim thành ma ham muốn và ma mù, không biết được đường sống.

Tất cả các lời dạy của các truyền thống tâm linh lớn, chẳng có gì khác hơn là: Hãy lấy lại trái tim tinh tuyền mà bạn đã có trong bạn từ thời khởi thủy.

Tức là ta chẳng có điều gì mới để học. Ta chỉ phải “xóa học” (unlearn), xoá bỏ những rác rến ta đã học, rác rến đã dạy ta kiêu căng, vị kỷ, và dối trá. Xúc hết rác đổ đi thì ta sẽ tìm lại được trái tim linh thiêng của ta từ thời nguyên thủy.

Tâm linh chỉ có vậy. Và không có gì hơn vậy.

Các bạn đừng để những chuyện thần thoại tề thiên đại thánh, những đồn đãi về nước thánh dầu thánh và phép màu, những truyện về hồn ma hồn quỷ hồn thánh hiện về. Tất cả những thứ đó đều là những biểu tượng tâm lý để dạy người ta khiêm tốn vô điều kiện, thành thật vô điều kiện, và yêu người vô điều kiện. Và khi là hiện tượng, chúng thường là hiện tượng tâm lý hay tâm lý ngoại cảm dành riêng cho ai đó, ta không cần phải quan tâm, mà có quan tâm thì ta cũng chẳng biết gì, vì nó thường nằm trong tâm thức người khác.

Nhưng nếu bạn muốn biết có phép màu hay không, thì câu trả lời là có. Nếu bạn quyết tâm và kiên trì khiêm tốn, thành thật và yêu người vô điều kiện, mặc ai nói là bạn điên hay dại, thì một lúc nào đó bạn sẽ thấy cuộc đời của bạn đến được những bến bờ của cuộc đời mà bạn đã nghĩ là không bao giờ có, sẽ gặp những con người mà bạn đã tưởng không có ở thế gian này, và sẽ ảnh hưởng lên những người quanh bạn một cách lạ thường mà bạn phải buột miệng: “Thật là phép lạ”. Và bạn sẽ biết là con người nhỏ bé của bạn đã thực sự ảnh hưởng mạnh mẽ đến việc làm thế giới này tốt đẹp hơn.

Nhưng bạn chỉ có thể chứng nghiệm những điều này nếu bạn kiên trì thực hành khiêm tốn vô điều kiện, thành thật vô điều kiện, và yêu người vô điều kiện.

Và con người của bạn, trái tim của bạn, là đèn thánh thiêng liêng nhất. Bạn thực sự không cần vào nơi thờ bái nào để tìm lại trái tim linh thiêng của bạn.

Chúc các bạn một đời sống tâm linh.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Đời sống tâm linh của bạn

Posted on **Tháng Một 24, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Tôi giàu có và sinh sống đã rất đầy đủ rồi, vậy tại sao tôi cần quan tâm đến đời sống tâm linh?
Hoặc một quan điểm khác: Cuộc sống của tôi quá nghèo khổ vất vả, lo cơm ăn hàng ngày còn khó khăn thì lấy đâu ra thời gian chăm sóc cho đời sống tâm linh?*

Đào Thu Hằng, NCS Tiến sĩ, Portugal

Làm thế nào để các tôn giáo trở thành khả tín trong thời đại chúng ta?

Sr. M Matta Trần Thị Lành, Dòng Nữ Vương Hòa Bình Buôn Ma Thuột

Chúng ta thường nghĩ đến đời sống tâm linh như là ngồi Thiền mỗi ngày một tiếng, hay đi nhà thờ mỗi ngày chúa nhật, hay vào chùa tụng kinh hàng tuần... Các hoạt động này, nếu nói là tôn giáo thì có thể đúng là tôn giáo. Nhưng nói là tâm linh thì có thể là tâm linh hoặc không tâm linh. Tùy theo...

Ngồi trong nhà thờ mà mắt thì chăm chăm vào cô áo hồng tóc xõa ngồi hàng ghế bên kia, thì đó có lẽ là tâm tình hơn là tâm linh. Miệng thì niệm Phật, bụng thì tính chuyện thuê một băng côn đồ đi đòi nợ dùm, thì đó là tính đăm hơn là tâm linh. Ngồi Thiền mà tâm thì tập trung vào cô hàng xóm trong bộ bikini thì đó là tấm xinh hơn là tâm linh...

Tâm linh là một cách sống hơn là một môn học.

Tâm linh là sống khiêm tốn luôn luôn, thành thật luôn luôn, và yêu người luôn luôn. Bạn chỉ cần sống như thế 24 tiếng một ngày, mà không cần phải thêm thời giờ làm gì cả. Đời sống tâm linh không đòi thêm giờ, chỉ đòi thêm nghiêm chỉnh.

Bạn sống khiêm tốn, thành thật và yêu người để có được trái tim dịu dàng tĩnh lặng, tức là một trái tim an lạc (bình an và hạnh phúc).

Một trái tim nhảy chơi chơi như khi là một trái tim đau khổ—ai nói đụng một chút là ào ào lên đòi đánh nhau, ai hắt hủi một chút thì nhức nhối đổ lệ, mắt một mớ tiền là lòng nổi điên... Rất có thể người có trái tim như thế không biết là mình đang khổ, vì họ chưa biết được một trái tim tĩnh lặng thì an lạc đến dường nào.

Nhưng người đã có đời sống tâm linh bền vững thì hiểu được an lạc đó, và luôn muốn chia sẻ bí quyết hạnh phúc cho người khác. Thầy yoga biết được lợi ích của yoga, nhưng nhiều người không biết yoga, vậy thầy làm gì? Thầy mở lớp yoga và tìm cách truyền bá yoga đến nhiều người khác. Bản tính của con người là như thế. Khi chúng ta biết được điều gì tốt đẹp, lòng ta thôi thúc ta chia sẻ với người khác, vì trong trái tim chúng ta đã có sẵn hạt giống yêu người.

Kinh nghiệm cho thấy: Nếu lòng ta thật sự tĩnh lặng và an lạc, đa số người khác sẽ thấy được tĩnh lặng an lạc đó trong ta.

Và cái vẻ (aura) tĩnh lặng an lạc đó của ta là tia sáng đầu tiên đến với họ.

Nếu trái tim ta tĩnh lặng và an lạc, khi ta nói về tĩnh lặng và an lạc, sẽ có người nghe, vì họ thấy hình ảnh tĩnh lặng và an lạc của ta trước mắt họ.

Người không biết thì không biết mình không biết. Bạn không thể nói cho họ biết.

Nhưng người không có, sẽ nhận ra cái họ không có, khi họ thấy người khác có.

Khi bạn có tĩnh lặng an lạc, người không có tĩnh lặng an lạc sẽ biết là họ không có, và họ sẽ muốn nghe bạn nói tại sao bạn có.

Tức là điều đầu tiên làm người khác muốn hỏi bạn và muốn nghe bạn nói là một vẻ tĩnh lặng và an lạc toát ra từ con người bạn.

Ta thuyết phục người khác 20% bằng lời ta nói, bằng 80% bằng chính sự hiện diện của ta.

Và đó là điểm làm cho một tôn giáo trở thành đáng tin (khả tín) hay không. Nếu bạn có một vẻ tĩnh lặng và an lạc trên con người bạn, người đứng gần bạn cảm thấy tĩnh lặng và an lạc theo bạn, thì nếu bạn nói về Chúa của bạn, họ sẽ tin bạn, hoặc về Phật của bạn họ sẽ tin bạn, hoặc về Allah của bạn, họ sẽ tin bạn... vì sự thật trước mắt họ, dáng vẻ tĩnh lặng và an lạc của bạn, đã thuyết phục họ.

Cho nên, câu trả lời cho các tôn giáo là một câu hỏi: “Tôn giáo của bạn có tạo được ai thuyết phục được người khác bằng tĩnh lặng và an lạc như thế không?”

Sự thật là, nói chung chung, ai có thể nói người theo đạo này, đạo kia, thì sống tử tế hơn người không theo đạo? Người theo đạo có khiêm tốn hơn người không theo đạo không? Người theo đạo có thành thật hơn người không theo đạo không? Người theo đạo có yêu người hơn người không theo đạo không?

Nếu chúng ta không thể nói là người theo đạo, tối thiểu là theo nghiên cứu thống kê nói chung, thì khiêm tốn thành thật và yêu người hơn người không theo đạo, thì các tôn giáo có vấn đề lớn—sự hiện diện của tôn giáo hình như chẳng giúp được gì cho người ta cả.

Và nếu bạn là hàng lãnh đạo (thầy, cha, ni, nữ tu) thì sự hiện diện của bạn, nhất là hiện diện khi bạn không mặc áo nhà tu, với những người chưa quen, có tự nó thuyết phục được người khác về “cái gì đó rất là bình an và ấm áp” mà họ cảm thấy từ bạn không?

Nếu bạn cho rằng đây là cái test quá khó, do đó quá bất công bình, và bạn muốn công bình, muốn để các tôn giáo bình đẳng với không tôn giáo. Vâng, vậy cũng được, bình đẳng như thế thì rất là hợp lý. Nhưng chính sự bình

đẳng đó cũng chứng minh là tôn giáo thì cũng như không tôn giáo, chẳng có gì là đặc biệt.

Tóm lại, để các tôn giáo đáng tin, các tôn giáo phải có kỹ luật tâm linh mạnh đến mức tôn giáo có thể tạo được nhiều người khiêm tốn thành thật và yêu người hơn những nhóm không tôn giáo, và có thể tạo được những cán bộ và lãnh đạo tôn giáo có đủ nội lực tĩnh lặng và an lạc đến mức người ta có thể cảm thấy được điều đó khi đứng gần các vị, hơn là các nhóm không tôn giáo.

Nếu các vị không làm được những điều giản dị và tất nhiên đó, thì rất khó để các vị có thể thuyết phục: Con đường tôi đi là con đường thật.

Chúc các bạn một ngày đáng tin.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Lòng tin hay mê tín

Posted on **Tháng Một 25, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Chúng em học được triết học Karl Marx là “Tôn giáo là thuốc phiện của nhân dân” và nhìn thấy thực tế những hiện tượng mê tín trong xã hội nên lại càng mơ hồ và nhầm lẫn về đời sống tâm linh và tôn giáo.
Đào Thu Hằng, NCS Tiến sĩ, Portugal*

*Niềm tin trong các tôn giáo có phải là dị đoan hay không?
Sr. M Matta Trần Thị Lành, Dòng Nữ Vương Hòa Bình Buôn Ma Thuột*

Lòng tin là khởi điểm của chiến thắng.

Nếu trong thời chiến tranh giành độc lập, chúng ta không tin là chúng ta sẽ chiến thắng, thì có lẽ là đến giờ này chúng ta vẫn chưa có độc lập.

Nếu em không tin là anh yêu em, em đã chẳng là vợ của anh.

Nếu anh không tin là anh sẽ thành công, anh đã chẳng khởi nghiệp thành lập công ty này.

Lòng tin là sức đẩy cho mọi hoạt động của con người. Và lòng tin rất chủ quan, không thể đo lường được: Anh yêu em và tin vào em, dù rằng tất cả bạn bè đều nói rằng em làm ca sĩ thì không thể tin được. Nếu cái gì đó có thể đo lường khách quan, thì lòng tin chẳng dính dấp gì vào cái đó. Ví dụ: Thùng nước này nặng 20kg, thì một là bạn biết điều đó, hai là bạn không biết. Có thể là bạn hiểu lầm nó nặng đến 30kg, nhưng không có việc tin hay không.

Nếu ta không có lòng tin hàng ngày, có nghĩa là ta đã chết: ta tin nàng/chàng yêu ta, ta tin người này là bạn tốt của ta, ta làm việc siêng năng và tin là ta sẽ khá và sẽ không mãi khổ rách áo ôm, ta tin là giáo hội sẽ ngày càng khá hơn chứ chẳng mãi thế này, ta tin là đám tham nhũng sẽ ngày càng ít hơn, ta tin là đa số người Việt thương nhau...

Lòng tin tôn giáo cũng thế: Ta tin vào nhân quả kiếp sau, nên kiếp này ta cố sống tử tế. Ta tin vào phần thưởng của Chúa trên thiên đàng, nên ta cố sống bác ái...

Tin vào Chúa Phật thì cũng chẳng khác gì tin vào người yêu của mình. Đó là một quyết định chủ quan, không đo lường được, và người khác cũng không nói năng gì được.

Nếu bạn tin nàng và vì vậy bạn cố học thành bác sĩ, có lẽ bố mẹ và bạn bè sẽ khuyến khích bạn cố gắng lòng tin. Nếu bạn tin nàng và vì thế bạn thành ăn cướp, thì mọi người sẽ đương nhiên kết luận rất đúng rằng đó là một lòng tin và một tình yêu mê muội.

Nếu bạn tin Chúa Phật và hàng ngày sống tử bi bác ái với mọi người quanh bạn, thì có lẽ mọi người trên thế gian này sẽ khuyến khích bạn tiếp tục tin

Chúa Phật. Nếu bạn tin Chúa Phật và vì đó mà quyết định thành khùng bố trong một tập đoàn khùng bố thì... đó lại là chuyện khác.

Cho nên, câu giải đáp cho vấn đề lòng tin quay trở lại chính con người của bạn chứ chẳng phải đâu xa cả:

“Lòng tin đó đưa bạn đi đâu? Bạn làm gì với lòng tin đó?”

Đa số các lời dạy của các tôn giáo lớn, thường có khuynh hướng giúp cho người ta hướng thiện. Ví dụ: Câu chuyện Đại sư Mục Kiền Liên vào địa ngục tìm mẹ chẳng hạn. Người bình dân có lẽ là nghĩ đến một nơi gọi là địa ngục trừng phạt những kẻ tham lam ích kỷ như mẹ Mục Kiền Liên, và phải nhờ thần lực của chư tăng 10 phương hỗ trợ để có thể rời địa ngục. Người có trí tuệ cao sẽ hiểu rằng mẹ chính là tâm ta, vì tâm là chủ, tâm điều khiển mọi tư duy và hành động của ta. Tâm tham lam ích kỷ thì ta đón đau khổ sở trong địa ngục của lòng ta. Tâm tĩnh lặng như chư tăng 10 phương, thì ta thoát khỏi địa ngục của lòng ta.

Bạn hiểu kiểu nào cũng được, miễn là tâm bạn không còn tham lam ích kỷ nữa. Đó là chủ đích của các lời dạy của một tôn giáo chân truyền.

Hay một bài học nổi tiếng khác. Con người thời sơ khai (Adam và Eva), như trẻ em, không có ý thức gì về chính mình, vui vẻ và hạnh phúc trong trần trường. Rồi con người muốn có kiến thức bằng thượng đế, cãi lệnh Thượng đế và ăn trái cấm, biết mình trần trường, và phải ra khỏi Vườn Địa Đàng, rời an lạc hạnh phúc để vào nơi đau khổ. Người bình dân có thể thích hiểu về một Vườn Địa Đàng ở đâu đó, và tính kiêu ngạo, cũng như tính không vâng lời làm người ta phải xa thượng đế và đau khổ. Hay người trí thức có thể hiểu là con người ta sinh ra có bản tánh ngây thơ, trong sạch và hạnh phúc ngay từ đầu. Bắt đầu lớn là bắt đầu học mọi thứ rác rến—kiêu căng, muốn thông minh bằng ông Trời, có cái tôi—và các rác rến đó làm cho trái tim ta không còn tinh tuyền và hạnh phúc, và ta đau khổ.

Các bài học của các tôn giáo lớn đều nhằm chủ đích chân thiện mỹ như thế. Nhưng người học tin vào đó rồi làm gì, đó mới là vấn đề chúng ta quan tâm. Đây là một số thái độ lạc đường của lòng tin mà ta thấy thường xuyên nhất:

- Đạo của tôi là số một, các đạo khác là mê tín dị đoan.
- Không theo đạo tôi thì sẽ không được cứu rỗi, không được giải thoát.
- Không tin vào đạo nào hết là chết vô phương cứu chữa.
- Nhân danh đạo, nhân danh Chúa, nhân danh Phật để gây lộn.

Các bạn, chẳng đạo nào dạy người ta làm thế. Nhưng người như thế trong các tôn giáo thì nhiều như rừng như biển.

Đó là mê tín dị đoan.

Rồi có những tôn giáo với những chủ trương thuần túy tiền bạc. Như là cúng cho “thánh” 100 nghìn đồng tiền vàng mã để mình sẽ được 100 triệu hay 1000 tỉ đồng các “thánh” thưởng. Hay, cúng cho “thánh” 1 triệu đồng và vài

cái xá để xin được một cô vợ hoa hậu. Hay, tặng cho “thánh” một con heo để cầu được thăng chức. (Các “thánh” này linh đến đâu thì không biết, nhưng về việc quản lý tiền bạc thì có lẽ là không mấy thông minh).

Các bạn, đây là các tổ chức dạy người ta thêm tham lam, sân hận và ngu dốt.

Đó là mê tín dị đoan.

Rồi các tổ chức tôn giáo chuyên dạy người ta phe này đảng kia, gây lộn thường xuyên—chống lại lời dạy từ tâm vô điều kiện của Thầy—đó là mê tín dị đoan.

Tóm lại, mê tín dị đoan hay lòng tin chân truyền, có vài điểm để phân biệt:

- Các nhóm tin ngưỡng bên rìa xã hội, chuyên nuôi dưỡng tính tham lam, ích kỷ, và sự ngu dốt của con người. Đó là mê tín dị đoan.

- Các tôn giáo lớn thì các lời dạy chân truyền (từ kinh sách, không phải là từ miệng các thầy, cha, sư, ni) thường là hướng thiện. Nhưng trong thực tế, các tín đồ có hai hướng phát triển khác nhau:

1. Khi lòng tin tôn giáo làm bạn phát triển tâm linh—khiêm tốn, thành thật, yêu người, tĩnh lặng—thì đó là lòng tin chân truyền.

2. Khi lòng tin của bạn đưa bạn đến kiêu căng, tham lam, ích kỷ, gây lộn... thì đó là mê tín dị đoan.

Trái tim trong sáng của bạn là thước đo lòng tin của bạn.

Chúc các bạn một ngày linh thánh.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Thượng đế của tôi

Posted on **Tháng Một 27, 2013** by Trần Đình Hoàn

Chúa ở đâu?

Trần Như Ngọc, Đại Học Bách Khoa Đà Nẵng

*Làm thế nào để em cảm nhận tình yêu của God
thường xuyên hơn, mãnh liệt hơn và tràn ngập hơn?*

Phạm Thu Hương, tác giả, dịch giả, admin dot chuoinon.com, Đà Nẵng

Người ta thường nói: Chúa (Thượng đế, Allah, Ông Trời) ở trong lòng bạn.

Thầy nói: “Phúc cho người có trái tim tinh khiết, vì họ sẽ thấy được Thượng đế”.

Thế thì, trái tim tinh khiết là trái tim như thế nào?

Đây là câu hỏi quyết định, vì câu trả lời lệ thuộc 100% vào ta: Trái tim ta có tinh khiết không để ta có thể thấy được Thượng đế?

Trước khi trả lời, chúng ta cần quan sát sự thật một chút: Ngay trong lúc này, có những đoàn quân khủng bố sẵn sàng gây chết chóc cho hàng nghìn người một lúc để “phục vụ” Thượng đế của họ, và họ tin rằng trái tim của họ rất tinh khiết (vì “tôi đang hy sinh cả mạng sống của tôi để phục vụ Thượng đế cơ mà!”).

Đồ tể tưởng mình là thiên thần là chuyện thường tình trong lịch sử và đời sống con người.

Với tình trạng si mê của con người như thế, rất khó để mỗi chúng ta đo lường sự tinh khiết của chính trái tim ta. Ta không thể lấy “yêu Thượng đế” làm thước đo tim ta, hướng chi là yêu người, yêu tổ quốc, yêu dân tộc, yêu nhân loại... Trong lịch sử loài người, đã có hàng hà sa số đại đồ tể giết người như ngóe nhân danh chúa, đạo, thiên đàng, tự do, giải phóng, dân chủ...

Phật gia nói “ái”—ham muốn—đưa đến nắm giữ, bám víu, tức là “chấp”. Mà chấp là cái màn si mê của ta, như là chấp vào tình yêu với một cô nào đó có thể làm ta dễ nổi cơn ghen thường xuyên, sinh ra gây gỗ, và đôi khi thành chuyện giết người. Ta thấy hàng ngày trên báo chí.

Chấp vào một điều gì đó, bám cứng vào một điều gì đó—của cải, danh tiếng, ý kiến, ý niệm yêu nước, ý niệm yêu hòa bình, ý niệm yêu Chúa, ý niệm yêu Phật—đều là chấp. Chấp là rác rến vẫn đục.

Trái tim tinh khiết không “chấp” vào đâu hết. Làm sao để yêu Chúa, mà không chấp vào “yêu Chúa”, yêu Phật mà không chấp vào “yêu Phật”, yêu tự do mà không chấp vào “yêu tự do”, yêu tổ quốc mà không chấp vào “yêu tổ quốc”?

Thưa, chúng ta phải xét lòng mình có tĩnh lặng không. Chấp luôn làm cho lòng ta nổi sóng.

Nếu ta lòng sôi sùng sục như điên và hò hét yêu nước, thì rất có thể đó là sân hận.

Nếu chúng ta dùng từ ngữ kích động mạ lỵ và hô hào tranh đấu, rất có thể đó là thù nghịch.

Nếu chúng ta hạ nhục kẻ kia là ma quỷ chống Chúa chống Phật, thì rất có thể đó là kiêu căng và thiên kiến.

...

Nói chung, nếu lòng ta có nhiều sóng tham sân si, thì đó là vẫn đục, trái tim không tinh khiết.

Ngược lại, nếu lòng ta tĩnh lặng và đầy yêu thương, đầy thương xót hay tội nghiệp, dù người sai hay đúng, dù ta nói lời dịu ngọt hay phải dùng hình phạt nặng nề, thì đó rất có thể là một trái tim tĩnh lặng, tinh khiết.

Nếu ta thấy sai trái, và cố gắng chỉnh sửa, nhưng vẫn đầy yêu thương tĩnh lặng trong lòng, thì đó là dấu hiệu của một trái tim tinh khiết.

Nếu ta thấy sai trái, và cố gắng chỉnh sửa, nhưng vẫn đầy khiêm tốn và nhân ái trong lòng, thì đó là dấu hiệu của một trái tim tinh khiết.

Nếu ta thấy sự xấu, nhưng vẫn thấy hình ảnh của Chúa trong trái tim của người làm xấu, thì đó là dấu hiệu của một trái tim tinh khiết.

Chúa tạo ra mọi người theo hình ảnh của Chúa. Và sự xấu có thể xảy ra, nhưng hình ảnh của Chúa luôn có đó.

Trái tim tinh khiết luôn tĩnh lặng và nhiều yêu thương. Chư Phật, chư thánh luôn có từ tâm vô hạn mà không phải cố gắng, vì yêu thương là bản chất của một trái tim tinh khiết.

Khi trái tim bạn tinh khiết, bạn thấy trái tim tràn ngập tình yêu vô điều kiện, và bạn thấy tình yêu ở khắp nơi, trong mọi vật, trong mọi người, kể cả trong kẻ tội phạm. Đó là khi bạn biết là bạn đã thấy được một chút bóng dáng của Thượng đế, vì Thượng đế là tình yêu.

Khi chúng ta thấy được một chút bóng dáng của Thượng đế như thế, đương nhiên là chúng ta cảm nhận tình yêu của Thượng đế thường xuyên hơn, mãnh liệt hơn và tràn ngập hơn.

Ở trong một trường phái tâm linh khác, Phật giáo, khi trái tim ta hoàn toàn tinh khiết, ta biết được trái tim nguyên thủy của ta thế nào, bản chất thật của vũ trụ là gì, ta vượt qua được những khúc mắc của một trái tim phân biệt (là nguồn gốc của sân si mê và đau khổ cho thế giới này), và ta đầy từ tâm cho mọi chúng sinh vẫn ngập lặn trong bể khổ sân si mê.

Các trường phái tâm linh có thể dùng từ khác nhau, và ý niệm hơi khác nhau, nhưng thực hành luôn là một: Trái tim tinh khiết, không vướng mắc, không chấp trước, không tham sân si...

Nếu bạn nói rằng “trái tim tôi tinh khiết, không vướng mắc, không chấp trước, không tham sân si” thì rất có thể là bạn đang nhiều vướng mắc, nhiều chấp trước, nhiều tham sân si...

Người có trái tim tinh khiết không còn nghĩ về trái tim của mình nữa, không còn vướng mắc vào trái tim mình nữa... Người có trái tim tinh khiết chỉ còn biết đến yêu thương tất cả chúng sinh.

Đó là người tỉnh thức, đã tỉnh thức từ giấc ngủ đông dài, vượt qua được trái tim mê muội của mình, để cảm được bàn tay của Thượng đế trong trái tim mình.

Đó là trở lại cội nguồn nguyên thủy của trái tim.

Chúc các bạn luôn tỉnh thức

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Tâm linh thì được gì ?

Posted on **Tháng Một 28, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Đời sống tâm linh giúp gì ta trong cuộc sống?
Nguyễn Chí Thuận, kỹ sư vi tính, Hà Nội*

*Làm thế nào để cả đất nước có một đời sống
tâm linh thực sự lành mạnh?
Đào Thu Hằng, NCS Tiến sĩ, Portugal*

*Minh sống để làm gì? Hình như trong giới trẻ
bây giờ có nhiều người đang khủng hoảng về
lý tưởng sống, mục đích sống.
Vũ Hồng Châu, nội trợ, Genève, Suisse và Tp HCM.*

Mục đích chính của đời sống tâm linh là giúp cho trái tim của chúng ta tĩnh lặng và tinh khiết. Người có trái tim tĩnh lặng và tinh khiết thì không bị căng thẳng và stress làm mình mệt mỏi, luôn vui vẻ hạnh phúc, luôn khiêm tốn thành thật và yêu người cho nên được người yêu quý, và luôn suy nghĩ khôn ngoan do không bị xúc cảm sôi động làm méo mó suy nghĩ của mình.

Đời sống tâm linh sâu sắc là nền tảng của lãnh đạo. Tất cả mọi đặc tính của trái tim linh thiêng của ta đều là những đức tính cần thiết cho lãnh đạo. Thực hành đời sống tâm linh là xây dựng nền tảng của nghệ thuật lãnh đạo ở mức sâu sắc nhất.

Đời sống tâm linh giúp bạn dễ thành công ở đời dù bạn làm gì—dạy học, bác sĩ, luật sư, quản lý, mở công ty mới... vì bạn có căn bản lãnh đạo tốt.

Hơn thế nữa, đời sống tâm linh giúp bạn yêu người và yêu đời. Đây sẽ là đóng góp lớn nhất của bạn vào cuộc đời, vì người yêu người và yêu đời luôn làm cho người khác yêu người và yêu đời theo, và giúp cho thế giới có thêm người yêu người và yêu đời.

Nếu chúng ta muốn phát triển cộng đồng của ta, đất nước của ta, thế giới của ta, trước khi nói đến những định chế chính trị, những văn bản pháp lý, những công thức kinh tế, ta phải nói đến trái tim con người—ta cần người tích cực và yêu thương. Tất cả mọi hiến pháp, mọi luật lệ, mọi hiệp ước đều chẳng nghĩa lý gì nếu mọi người thi hành các thứ đó đều là người tư duy tiêu cực và hành động tội phạm. Căn bản phát triển quốc gia cũng như phát triển thế giới là những con người—con người yêu thương và tích cực. Đời sống đặt căn bản trên trái tim tĩnh lặng sẽ tạo ra những con người yêu thương và tích cực.

Đời sống tâm linh là đời sống phục vụ và xây dựng—phục vụ và xây dựng con người, phục vụ và xây dựng xã hội, phục vụ và xây dựng đất nước, phục vụ và xây dựng thế giới... Đó là đời sống tự nó có ý nghĩa. Người có đời sống tâm linh phong phú không hỏi: “Tôi sống để làm gì?”, vì họ luôn sống để phục vụ đồng bào của họ, xã hội của họ, đất nước của họ, thế giới của họ...

Nhiều người trẻ ngày nay lạc đường, không có lý tưởng sống, không biết mình sống làm gì, sống với mục đích gì, chính vì các bạn mất đời sống tâm linh.

Trong thời chiến tranh mọi người sống để phục vụ cho đấu tranh độc lập của tổ quốc, để đồng tâm hiệp ý với nhau và hỗ trợ nhau trong cuộc đấu tranh đó. Đó là văn hóa tâm linh phục vụ. Chiến tranh xong, văn hóa đó không còn lý do để hiện diện. Nhiều người lớn lại trở thành hư hỏng, càng làm cho nhiều người trẻ bế tắc. Tuổi trẻ ngày nay, do đó, cần một văn hóa mới về yêu thương và phục vụ làm nền tảng. Văn hóa yêu thương và phục vụ đó đến từ một đời sống tâm linh sâu sắc. Người có lý tưởng yêu thương và phục vụ đồng bào và đất nước luôn luôn có định hướng và mục đích trong đời sống. Họ luôn thấy cuộc sống họ có ý nghĩa, dù họ làm gì.

Các chuyên gia về tâm linh, đại khái là các cán bộ và lãnh đạo các tôn giáo, cần chứng minh sự hiện diện của mình là cần thiết cho đời sống trần thế này, bằng cách chú trọng vào đời sống tâm linh của chính mình và của mọi người, nhất là của tuổi trẻ—chú trọng vào đào tạo những trái tim khiêm tốn, thành thật, yêu người và tĩnh lặng, hiến dâng cuộc đời mình cho tình yêu tuyệt đối của Chúa hay Phật của mình, và cho an bình và thịnh vượng của đồng bào mình, thay vì tạo chia rẽ, kiêu căng, cục bộ, để chính mình trở thành không cần thiết cho xã hội, hay tệ hơn nữa, trở thành sức ỳ cho sự phát triển con người và phát triển đất nước.

Các thầy cô trong các trường học các cấp cần nắm vững vai trò trồng người, trồng trái tim, của mình, để luôn nhắc nhở và làm gương cho sinh viên học sinh của mình về lý tưởng phục vụ cộng đồng, phục vụ đồng bào, phục vụ tổ quốc.

Đặc biệt là các bạn giới trẻ, các bạn cần chứng minh cho tất cả mọi người sự trưởng thành vượt bậc của các bạn, thế hệ đầu tiên trong lịch sử có thể nhìn rộng ra thế giới chỉ trong vài giây đồng hồ với vài cái gõ của đầu ngón tay. Các bạn cần chứng minh với mọi người là các bạn có nhiều kiến thức sâu sắc bên cạnh các kiến thức kỹ thuật—các bạn hiểu tư duy tích cực, nắm vững teamwork, thấu hiểu thuật lãnh đạo, thấu hiểu văn hóa tâm linh làm nền cho lãnh đạo... Các bạn cần nắm vững các điều này, qua thực hành của các bạn, để các bạn có thể dạy lại học trò và các em trẻ tuổi hơn, thay vì chỉ có thể vào lớp để giảng mấy bài toán, mấy bài sinh học, mấy bài vi tính, và hoàn toàn vô dụng trong việc nuôi dưỡng trái tim con người.

Sự thật là ngày nay chúng ta không cần thầy, hay cần thầy rất ít, trong bất kỳ môn học nào, vì computer có thể làm hầu hết mọi việc mà một người thầy có thể làm, ngoại trừ việc đào tạo trái tim con người, vì đào tạo trái tim đòi hỏi 4 điều:

1. Một người thầy hiểu được những vấn đề sâu thẳm của trái tim con người,
2. Thầy đã có kinh nghiệm đào tạo chính trái tim của thầy,
3. Thầy biết cách chuyển tải kinh nghiệm đó,
4. Và thầy hiện diện để làm gương cho các trò.

Đây là loại giáo dục mà computer chẳng dự phần gì được (ngoại trừ việc chuyển các bài viết và lời nói đi xa), và một người thầy có khả năng là điều tất yếu.

Cho nên, khi các bạn nói “Tuổi trẻ hình như đang bị khủng hoảng về lý tưởng và mục đích sống”, thì bạn đang đứng ở vị thế của một người lớn hơn, hay ít nhất là hiểu biết hơn. Vậy thì bạn hãy là thầy. Hãy nắm vững những điều bạn nghĩ là tuổi trẻ cần nắm vững, rồi dạy lại cho họ.

Thiền tông Lục tổ Huệ Năng không biết đọc không biết viết, chỉ nghe người hàng xóm đọc Kinh Kim Cang, mà ngộ đạo và trở thành tổ sư lớn của Thiền tông đại thừa. Cho nên không khó để mỗi người chúng ta cố gắng thành thầy cho người khác, đặc biệt là những người trẻ hơn. Chẳng có gì là khó hiểu, khó học. Chỉ cần kỷ luật sống. Mọi người thích nói, nhưng không thích tự kỷ luật. Ta có thể tự kỷ luật, để có thể là thầy không?

Chúc các bạn luôn dũng tiến.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

CHƯƠNG 10: TỔ QUỐC

Yêu nước là gì?

Posted on **Tháng Một 29, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Tổ quốc... là gì? Yêu tổ quốc là ... yêu cái gì?
Ngô Quỳnh Linh, luật sư, Tp HCM*

*Tình yêu tổ quốc khởi đầu từ đâu?
Sr. M Matta Trần Thị Lành, Dòng Nữ Vương Hòa Bình Buôn Ma Thuột*

*Thế nào là yêu nước thông minh, sáng suốt?
Phạm Thu Hương, tác giả, dịch giả, admin dotchuoinon.com, Đà Nẵng*

Tổ quốc là đất nước của tổ tiên, đất nước do tổ tiên để lại.

Tổ quốc trong tiếng Anh gọi là fatherland (đất cha) hay motherland (đất mẹ). Người Việt ta có thể gọi giản dị là “đất nước” hay “nước”. Tổ quốc của tôi cũng là “đất nước tôi” hay “nước tôi”.

Chúng ta thấy trong tiếng Anh người ta dùng chữ “land” (đất) để chỉ cái mà người Việt gọi là “nước” (country). Ví dụ: Thailand, Ireland, Holland – Nước Thái Lan, nước Ailen, nước Hà Lan. Tức là trong tiếng Anh, người ta lấy “nơi sống” (đất) làm chính. Trong tiếng Việt, chúng ta lấy “nguồn sống” (nước) là chính—không có nước thì con người không thể sống được.

Cách dùng từ như thế rất sâu sắc và rất phù hợp với tình cảm của người Việt chúng ta:

Anh xa nước nên yêu thêm nước

Anh xa em càng nhớ thêm em

(Bài thơ tình ở Hàng Châu – Tế Hanh)

Tôi đang là bác sĩ ở Ba Lan (Poland), nhưng nguồn sống của tôi là “nước Việt”. Tôi đang du học ở Anh (England), nhưng nguồn sống của tôi là “nước Việt”.

Ý niệm tổ quốc là nước, là nguồn sống, như thế rất phù hợp với thực tế chính trị và kinh nghiệm của người Việt. Ngày xưa, nếu mất nước, nếu quốc gia bị nước khác xâm chiếm, thì nước mình thành nô lệ của nước đô hộ mình, và con dân nước mình thành nô lệ của các quan chức đô hộ. Điều này chúng ta hiểu rất rõ. Cho nên nếu mất nước, mất nguồn sống, thì sống cũng như chết, vì đó là đời sống của người nô lệ.

Với lịch sử bị Bắc phương đô hộ hàng nghìn năm, người Việt chúng ta hiểu rất rõ thực trạng chính trị này. Cho nên, đối với người Việt, chiến tranh chống xâm lăng, chiến tranh giải phóng, chiến tranh giành độc lập—chiến tranh giành nguồn sống—luôn là sứ mệnh cao cả nhất cho mỗi người dân Việt. Đối

với người Việt, chiến tranh giành độc lập là cuộc chiến “cuồng tín” một chiều—không trả giá, không điều đình, không nhượng bộ, không đầu hàng. Người dân Việt quyết tử cho tổ quốc quyết sinh.

Các bạn, đó là yêu nước. Sẵn sàng vị quốc vong thân.

Rất tiếc là mình phải lấy chiến tranh và chết chóc để minh họa thế nào là yêu nước, nhưng đối với người Việt chúng ta, có lẽ dùng chiến tranh bảo vệ tổ quốc để giải thích thế nào là yêu nước là cách dễ dàng và chính xác nhất.

Yêu nước, trước hết là một cảm xúc. Người ta không xả thân chịu chết nếu người ta không cảm xúc yêu thương tràn ngập trong lòng. Đương nhiên là lý trí có phần trong đó, nhưng lý trí thì dễ—ai cũng có thể hiểu được tại sao mình phải hy sinh cứu nước. Nhưng lý trí không đủ để người ta hăng hái từng chinh trừ khi người ta thấy trong lòng nao nức từng chinh.

Ngày nay trong thời bình, người trẻ chẳng phải hy sinh gì cả, không ai đòi mình phải dấn thân cho điều gì cả, cho nên nói chuyện yêu nước đôi khi vài bạn không nắm được.

Khi nói về quê hương đất nước, người ta nói đến con sông, nói đến cánh đồng, nói đến vườn cây:

Quê hương là chùm khế ngọt

Cho con trèo hái mỗi ngày

Quê hương là đường đi học

Con về rợp bướm vàng bay

Quê hương là con diều biếc

Tuổi thơ con thả trên đồng

Quê hương là con đò nhỏ

Êm đềm khua nước ven sông

(Quê hương – Đỗ Trung Quân)

Dù luật gia nói với các bạn là một quốc gia cần có 3 yếu tố: “Một dân tộc, sống trên một lãnh thổ, có một chính quyền”, nếu bạn đi xa và thương nhớ quê hương, có lẽ là bạn sẽ tương tự chùm khế ngọt, con đường rợp bướm vàng bay, con diều trên đồng lúa, con đò nhỏ ven sông... Ngoại trừ người yêu của mình, không ai khi nói đến yêu nước nhớ nhà mà lại nói đến chị Ba bán đậu hủ, anh Bảy xích lô, bà Tám bán chè, cô bé bán bánh mì... Nhưng sự thật là trong 3 yếu tố tạo thành quốc gia, thì yếu tố dân tộc (hay nhân dân) là yếu tố quan trọng nhất. Hãy nhìn dân Do Thái, họ bị phân tán khắp thế giới khoảng một nghìn năm, không lãnh thổ, không chính quyền, nhưng họ vẫn giữ ngôn ngữ, tôn giáo, và sắc thái Do Thái, và vẫn liên kết với nhau trong một mạng lưới dân tộc Do Thái, cho đến khi họ lập quốc trở lại năm 1947.

Không có gì cả thì một dân tộc vẫn có thể là một quốc gia, nhưng một mảnh đất không có gì cả thì chỉ là một mảnh đất.

Cho nên, yêu nước, trước hết là yêu dân tộc mình, đồng bào mình, nhân dân mình. Ở đây ta cần nhắc thêm, từ “dân tộc” nên được hiểu là “đồng bào, 55

dân tộc anh em”. Yêu nước trước hết là yêu đồng bào của mình, yêu người dân của mình...

Nếu bạn đi qua một cánh đồng và thấy một đoàn phụ nữ còng lưng cấy lúa, bạn có mếu phục sức dẻo dai của họ không? Bạn thử đứng yên cúi lưng xuống, và xem bạn có thể còng lưng như thế bao lâu. Và bạn có thương cảm cuộc sống của những người dân phải nai lưng cấy cấy như thế không?

Nếu bạn thấy một cụ bà gầy còm gánh năm bảy nải chuối đi vòng vòng thành phố cả ngày để bán, bạn có muốn khóc không?

Nếu bạn thấy nhiều cô gái trẻ phải phục vụ khách bia ôm trong một quán cà phê, bạn có tội nghiệp họ không?

Nếu bạn vào các khách sạn năm sao, dù bạn đang là khách ở đó, thấy người mình làm giường cho Tây, bạn có thấy tủi thân không?

Nếu bạn lên Tây Nguyên thấy các em không được đi học, phải đi bẫy chuột đào rấn mỗi ngày, bạn có thấy chạnh lòng không?

...

Các bạn, những tình cảm bên trên là yêu đồng bào, là yêu nước.

Và nếu bạn yêu đồng bào như thế, thì bạn muốn làm gì?

Không phải là bạn muốn dân ta không còn cảnh khổ đó sao?

Đó là yêu nước. Và đó là tiếng gọi trong lòng thôi thúc bạn lên đường tòng chinh nhập ngũ để vào một cuộc chiến mới chống nghèo đói, chống bệnh tật, chống lạc hậu, đẩy chúng ta khỏi đất nước này, biến quốc gia chúng ta thành một đất nước cường thịnh.

Cuộc chiến mới này là cuộc chiến của chúng ta, của thế hệ thời bình này. Và trong bối cảnh kinh tế toàn cầu hóa, đây là một cuộc chiến gắt gao, đòi hỏi nhiều trí tuệ và nhiều cống hiến.

Bạn có sẵn sàng để cống hiến không?

Đừng nói bạn không biết làm gì khi cuộc chiến đang xảy ra khốc liệt trước mặt bạn hàng ngày. Thử tượng tượng, giữa mưa bom lửa đạn hàng ngày trong thành phố của bạn, bạn nói tôi không biết phải làm gì. Đó là một sự chạy trốn trách nhiệm táo tợn đến mức không thể tha thứ. Trước những nghèo đói và bệnh tật bạn thấy mỗi ngày trên khắp nẻo đường đất nước, sao bạn lại có thể nói tôi không biết làm gì?

Bạn phải nói tôi phải góp phần vào việc xóa sổ nghèo đói và bệnh tật ra khỏi nước tôi.

Để làm vậy, tối thiểu bạn cần phải làm hai điều:

1. Bạn phải vượt qua nghèo đói và bệnh tật. Tức là bạn phải thành công. Bạn phải học hành tốt, phải có nhiều kỹ năng tốt, phải có công việc tốt, phải thành công tốt... Bạn phải là chuyên viên xã hội, là kỹ sư, là thầy giáo, là bác sĩ, là

doanh nhân... Nếu bạn không vực được bạn và không thành mạnh mẽ, bạn sẽ không vực ai được cả.

2. Giữ trái tim của bạn trong sạch. Đừng học thói chộp giật, gian tham, những lạm, theo gương người những người xấu khác. Một người có học mà gian tham những lạm thì tai hại bằng 1 ngàn hay 10 ngàn kẻ trộm vặt trong đêm.

Còn rất nhiều việc một người công dân tốt có thể làm. Nhưng đây là hai điều tối thiểu, để bạn bắt đầu và gìn giữ cả đời.

Và như thế là yêu nước.

Chúc các bạn luôn yêu tổ quốc.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Phục vụ tổ quốc

Posted on **Tháng Một 30, 2013** by Trần Đình Hoàn

Làm thế nào để chúng ta có thể phụng sự tổ quốc không bằng những cảm xúc nhưng bằng chính sự kiến tạo của mình?

Sr. M Matta Trần Thị Lành, Dòng Nữ Vương Hòa Bình Buôn Ma Thuột

Có câu rằng “Một cánh én nhỏ, chẳng làm nên mùa xuân”. Đứng trước những vấn đề to lớn của xã hội, một người dân nhỏ bé có thể làm được gì?

Nguyễn Chí Thuận, kỹ sư vi tính, Hà Nội

Yêu nước có cần điều kiện gì không, trong khi nhiều người nói nếu yêu nước bạn hãy làm việc A, việc B... ?

Đào Thu Hằng, NCS Tiến sĩ, Portugal

Vấn đề phục vụ tổ quốc thường là câu hỏi khó cho người trẻ và người dân thấp cổ bé họng, vì lý do chính là (1) khi mình thấp cổ bé họng thì chuyện đất nước hầu như mình luôn cảm thấy quá xa tầm tay mình, và (2) mình chẳng làm sao làm được chuyện to tát cho đất nước.

Nhưng có lẽ vấn đề dễ hơn chúng ta nghĩ, nếu ta biết đường đi nước bước một chút. Những điều sau đây nhằm đề nghị với các bạn một số những con đường bạn có thể đi.

1. Giữ trái tim bạn tinh khiết, yêu người và công bình, cả đời, vĩnh viễn.

Đây là 75% của vấn đề. Nếu một lúc nào đó trái tim bạn rơi xuống bùn, thì mọi kiến thức, bằng cấp, chức vụ, danh tiếng của bạn chỉ là khí cụ để làm nghề trộm cắp. Cho nên điều số 1 này khó hơn cả là tuyên thệ lái xe cả đời mà không bị tai nạn.

Nếu bạn có lý do để coi thường điều số 1 này và gạt nó sang một bên, và cho rằng có điều gì đó quan trọng hơn điều số 1, thì đó là bằng chứng 100% bạn đã lạc đường. Và bạn không cần đọc tiếp vì tất cả mọi điều khác đều chẳng nghĩa lý gì cả.

2. Tập trung vào thành công cho chính bạn, dù mục tiêu của bạn là gì.

Thành công trong nghề nghiệp, thành công trong kinh doanh, thành công trong học tập... Nếu bạn muốn thành triệu phú, hãy thành triệu phú. Nếu bạn muốn là thầy giáo hãy là thầy giáo xuất sắc. Nếu bạn muốn là kỹ sư hãy là kỹ sư sáng tạo... Không có cách phục vụ tổ quốc nào tốt hơn là phục vụ cho chính sự thành công của bạn, miễn là bạn đừng gian lận, những lạm, chup giạt, thiếu đạo đức... Hãy để phẩm chất của công việc của bạn đưa bạn đến thành công. Một quốc gia có nhiều công dân tài ba, thành công, xuất sắc... là một quốc gia cường thịnh hay đang trên đà cường thịnh.

3. Chung quanh bạn là nghèo đói và bệnh tật khắp nơi, hãy đóng góp một chút vào các công tác xã hội chống đói giảm nghèo xóa bệnh tật.

Nếu bạn có thể góp một chút công với các nhóm thiện nguyện thì hãy góp công. Không thì góp một chút tiền, dù đó chỉ có nghĩa là nhin một bát phở. Hỗ trợ các anh chị em lãnh đạo các công tác từ thiện, giúp cho họ phát triển và thành công.

Việc đóng góp của bạn đôi khi có vẻ rất nhỏ bé đối với bạn, nhưng với các anh chị em làm việc thiện nguyện chuyên nghiệp, đó là các liều vitamin cho họ sức mạnh để tiếp tục cuộc hành trình của họ. Đừng xem thường sức mạnh của một động tác nhân ái rất nhỏ của bạn. Một tiếng khảy móng tay có thể rung động đến vô lượng thế giới.

4. Mỗi người hãy thấy rõ chỗ đứng của mình để làm gương cho những người khác.

Hãy là tấm gương cho ai đó—học trò của bạn, các em của bạn, các đoàn viên của bạn, con cái của bạn, nhân viên của bạn, tín hữu của bạn... Ai trong đời cũng ước mong các lãnh đạo của mình là những ngọn đèn sáng cho mình noi theo. Hãy yêu thương những người “đi theo” bạn và làm gương cho họ. Đừng có tác phong để những người dưới mình nghĩ rằng “Hóa ra lãnh đạo là như thế cả”—đó là dòng tư tưởng có thể giết chết cả thế hệ, hay nhiều thế hệ.

Đừng đạo đức giả. Hãy là người mẫu cho những người khác.

5. Đừng làm nhảm phàn nàn tiêu cực.

Nếu thấy vấn đề, hãy đề nghị giải pháp thực tế và khuyến khích mọi người bắt tay vào việc giải quyết. Thấy rác thì nhặt rác và hô hào mọi người cùng nhặt rác với mình, đừng lãi nhãi phàn nàn.

Luôn luôn tích cực giải quyết mọi vấn đề.

6. Chú trọng vào chi tiết và kiến thức chiều sâu.

Nói chuyện to tát kiểu cách mạng đao to búa lớn—thay đổi lãnh đạo, thay đổi quản lý, thay đổi hệ thống, thay đổi chế độ—là việc ai nói cũng được, vì nó chẳng đòi hỏi gì cả ngoài cái miệng.

Nhưng mỗi vấn đề của đất nước đòi hỏi nhiều giải pháp kỹ thuật. Ví dụ, vấn đề giáo viên dạy thêm liên hệ đến: số lượng lớn học sinh không vào được đại học hàng năm, tình trạng học sinh phải chiến đấu lẫn nhau để vào đại học, tình trạng lương bổng của giáo viên, tình trạng mâu thuẫn quyền lợi của giáo viên và thiếu kiểm soát của các quan chức giáo dục sở tại...

Hay làm thế nào để các thẩm phán có kiến thức pháp lý xấp xỉ mức quốc tế? Làm sao để thủ tục tố tụng bảo đảm được tính minh bạch và công bình của tòa án?

Làm sao để luật sư có kiến thức hơn và đạo đức hơn?

Làm sao để các tổ chức công lực nắm được các khái niệm dân quyền và nhân quyền quốc tế?

Tất cả những điều này đều là những vấn đề phức tạp, đòi hỏi nhiều kiến thức và đầu tư để giải quyết. Hệ thống công quyền của một quốc gia là một guồng máy vĩ đại và phức tạp, và mỗi cơ phận trong guồng máy đó phải tốt—quốc hội, tòa án, công lực các cấp, báo chí, dòng chảy thông tin... Cho nên chúng ta phải có đủ kiến thức và kiên nhẫn để xây dựng và hoàn chỉnh mọi bộ phận của guồng máy công quyền.

Nếu có bất kì vấn đề nơi nào trong bộ máy cũng nhảy đong đong đòi thay... cái vỏ xe, thì vừa quá dễ vừa kém thông minh.

Chúng ta cần đầu tư vào việc nâng cấp kiến thức của chính bản thân mình vào những chi tiết kỹ thuật của những vấn đề của đất nước, để cùng có thể đóng góp vào việc thảo luận những vấn đề một cách thông minh. Kiến tạo một guồng máy công quyền hiệu lực và dân chủ đòi hỏi rất nhiều thời gian và công sức. Nhiều nước trên thế giới đã đi trước ta chừng 100 năm nếu không là 200 năm. Có lẽ là ta sẽ không đuổi kịp họ trong vài năm, và ta sẽ không bao giờ đuổi kịp họ nếu ta không nắm vững kiến thức kỹ thuật căn bản.

Cho nên mỗi chúng ta đều cần giỏi kiến thức kỹ thuật căn bản về luật, kinh tế, chính trị, xã hội... để làm việc và không cần phải nói chuyện trên trời.

7. Gia tăng kiến thức, phẩm chất và đóng góp của tầng lớp trí thức.

Chúng ta cần đóng góp vào việc thảo luận các vấn đề và các giải pháp với các kiến thức và lập luận kỹ thuật rõ ràng. Chúng ta cần một lớp trí thức đủ kiến thức để thảo luận chiều sâu, và xóa bỏ văn hóa thảo luận kiểu lảm nhảm các khẩu hiệu chính trị trống rỗng vô nghĩa lý hoặc sỉ vả nhà nước và... chấm hết.

Đất nước đã, đang và sẽ lệ thuộc vào sự thông minh của tầng lớp trí thức. Nhưng trong vòng khoảng 100 năm nay, dù có nhiều trí thức xả thân vì nước khắp nơi, trí thức, như một tầng lớp, chưa đủ sức mạnh và chiều sâu để tư vấn cho đất nước hoàn toàn.

Đây là vấn đề mà mỗi người có ăn học của chúng ta phải góp tay vào việc giải quyết. Hãy bỏ thói quen làm việc với kiến thức nửa nạc nửa mỡ. Hãy tập trung vào việc phát triển kiến thức chiều sâu của bạn từng ngày.

Phục vụ tổ quốc, nếu ta muốn “làm việc lớn”, đòi hỏi đạo đức, kiến thức, kiên nhẫn và cống hiến. Đừng hỏi tổ quốc làm được gì cho ta, hãy hỏi ta làm được gì cho tổ quốc.

Chúc các bạn luôn cống hiến.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Phát triển đất nước

Posted on Tháng Một 31, 2013 by Trần Đình Hoàn

Mấy mươi năm gần đây các quốc gia láng giềng như Singapore, Nhật, Đài Loan, Hàn Quốc đều vượt khó, phát triển nhanh chóng. Anh nghĩ Việt Nam mình có làm được như vậy chứ ạ? Nếu được thì khi nào, và giới trẻ đóng vai trò thế nào trong công cuộc đó?

Nguyễn Minh Quan Huấn, nhà xuất bản TGM, Tp HCM

Điều gì là căn bản nhất để phát triển Việt Nam trở thành một nước văn minh và thịnh vượng?

Nguyễn Chí Thuận, kỹ sư vi tính, Hà Nội

Làm thế nào để xây dựng đất nước thành một đất nước trong sáng, cường thịnh và hạnh phúc?

Phạm Thu Hương, tác giả, dịch giả, admin dotchuoinon.com, Đà Nẵng

Cái gì là sức mạnh của đất nước để ta dựa vào đó mà phát triển?

Dầu lửa? Mỏ than? Hải sản? Gạo? Cà Phê?

Không, các bạn. Đó là con người, là chính chúng ta.

Một doanh nghiệp phát triển mạnh hay không là nhờ các nhân viên của doanh nghiệp có thông minh không và có làm việc chăm chỉ không. Mở nhà hàng chẳng hạn, nhà hàng sang đều sàn sàn như nhau về bàn ghế trang trí và nguồn thực phẩm. Hơn thua là nhà hàng nào nấu ngon hơn và nhân viên phục vụ tốt hơn. Tức là công sức của mọi nhân viên quyết định thành bại.

Quốc gia cũng thế. Trên bình diện kinh tế quốc tế, mỗi quốc gia là một nhà hàng. Người dân nước nào thông minh và làm việc chăm chỉ thì nước đó thắng. Trong cạnh tranh kinh tế, phẩm chất và giá cả của sản phẩm quyết định. Mà hàng tốt giá rẻ là do mọi người trong công ty từ giám đốc đến nhân công trên dây chuyền sản xuất làm việc chăm chỉ và thông minh.

Ngay trong các công nghệ thấp như làm bàn ghế, vật dụng lặt vặt trong nhà... sự sáng tạo của con người về mẫu mã đã có tính cách quyết định. Trong các dịch vụ như ngân hàng, du lịch, y tế, vi tính, yếu tố con người lại càng có tính cách quyết định cao hơn.

Đầu tư vào phát triển quốc gia có nghĩa là ta phải tập trung vào đầu tư con người. Mà nói đến đầu tư con người ta là nói đến giáo dục, tạo công ăn việc làm, ứng xử văn minh.

I. Giáo Dục

• Giáo dục trước hết là đức dục: Học làm công dân tốt, chăm chỉ làm việc, không dối trá, không trộm cắp, không lừa lọc... Đương nhiên là học trò học

các điều này, nhưng cô thầy phải thực hành làm gương—công bình, ngay thẳng, không mua quan bán chức... Thầy cô phải trong sạch và đức hạnh mới giữ được học trò vững mạnh về đức dục.

• Giáo dục để học trò thông minh: Có nghĩa là học trò phải được học

- Phân tích (analytical): Đặt câu hỏi 5W 1H – what, who, when, where, why và how. Ví dụ: Có nhốn nháo ngoài đường. Phân tích: Chuyện gì vậy? Nhà cháy. Nhà ai cháy? Cháy ở đâu? Cháy hồi nào? Tại sao cháy? Và cháy nhỏ lớn thế nào?

- Sáng tạo (creative): Trong làng 100 gia đình mà chỉ có 3 cái giếng. Vậy làm sao để có thêm nước ?

- Biết tìm nguồn lực (resourceful): Muốn kinh doanh bánh ngọt cho CLB tiếng Anh lớp 5, vậy làm sao để bắt đầu?

- Làm việc nhóm (teamwork): Bài làm cho từng đội, sinh hoạt đội, môn chơi các đội...

• Giáo dục để người ta biết ngưỡng mộ lao động: Lao động là sáng tạo, lao động là kiên trì, lao động là xây dựng, lao động là vinh quang... Ngược với truyền thống làm việc tay chân là “thằng”, làm việc bằng đầu óc hay không làm việc gì cả là “ông”.

• Kinh tế thế giới đã đến lúc đòi hỏi trình độ tối thiểu để làm việc là bằng cử nhân, cho nên hãy tạo cơ hội cho tất cả mọi em, nếu muốn học, đều có thể học được cử nhân, thay vì gặt nhiều em ra ngoài ngưỡng cửa đại học và không cho đầu óc các em có cơ hội phát triển cho đất nước. Tức là mức học phổ thông không còn là trung học phổ thông nữa, mà là đại học phổ thông.

II. Công ăn việc làm

Nếu người dân không có công ăn việc làm, không có đời sống vững chắc thì dễ thành trộm đạo, và con cái dễ hư hỏng.

Công ăn việc làm không dễ nếu người dân không sở hữu các cơ sở làm ăn lâu dài, hết hạn “thuê” đất của nhà nước là mất cơ sở làm ăn. Quyền sở hữu đất đai của người dân cần được hiến pháp bảo đảm.

Quan chức địa phương hà hiếp dân thì phải xử phạt nghiêm minh.

III. Ứng xử

Nói chung là người Việt không biết ứng xử với nhau khi có bất đồng ý kiến. Chúng ta thường gây nhau, châm chích nhau, chửi nhau, đánh nhau khi bất đồng ý kiến, nhất là bất đồng ý kiến chính trị. Và thường là những người có ăn có học lại ứng xử rất thiếu học về điểm này. Chúng ta không biết nghệ thuật sống chung hòa bình. Đây là nếp văn hóa rất tồi. Chúng ta phải tập sống văn minh, vui vẻ, hòa thuận dù bất đồng.

Nói cách khác là chúng ta phải biết đoàn kết trong khác biệt. Khi bất đồng chúng ta thường tìm cách sát phạt, thanh trừng và tiêu diệt nhau, hơn là dùng sự khác biệt để làm giàu cho nhau. Đây là văn hóa của ta và nó lộ diện

ra ngoài thành các hiện tượng chính trị. Chính trị chỉ là hậu quả của văn hóa trong lòng ta.

Nếu ta không biết nghệ thuật đoàn kết—tức là nghệ thuật tôn trọng sự khác biệt—thì ta sẽ khó có thể thành một “đội quốc gia” hùng mạnh, trong đó tất cả mọi người dân, dù tư tưởng thế nào, cũng đều là thành viên của đội. Đó là đời sống của một dân tộc không hiểu dân chủ.

Nói tóm lại, muốn phát triển quốc gia, chúng ta phải chú trọng vào con người: Đào tạo nhiều người với học lực đại học, với đức dục tốt, với sự phát triển thông minh trong đời sống—biết phân tích, biết sáng tạo, biết tìm nguồn lực, biết teamwork, và biết ngưỡng mộ lao động. Nhà nước cần bảo đảm quyền sở hữu cho người dân để người dân có thể làm việc tốt. Và mọi người trong nước cần học cách ứng xử văn minh, hòa bình và dân chủ với người khác ý kiến với mình.

Mọi chính sách phát triển phải lấy phát triển con người làm trọng tâm như thế. Nếu ta mất trọng tâm vào con người, ta sẽ không thể phát triển.

Chúc các bạn luôn phát triển tốt.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Đất nước lành mạnh

Posted on **Tháng Hai 1, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Làm thế nào để bảo vệ được đất nước trước những bất công, cái xấu, cái ác đang hiện hữu?
Phạm Thu Hương, tác giả, dịch giả, admin dot chuoinon.com, Đà Nẵng*

*Việt Nam đang có nhiều vấn đề cần giải quyết, việc quan trọng nhất—ưu tiên hàng đầu cần làm ngay bây giờ—là gì ạ?
Nguyễn Minh Quan Huấn, nhà xuất bản TGM, Tp HCM*

*Sự an ninh trong một quốc gia có đúng là phần thưởng của tính ngay thẳng và sự công bằng của công lý không?
Sr. M Matta Trần Thị Lành, Dòng Nữ Vương Hòa Bình Buôn Ma Thuột*

Làm thế nào để xóa hết những lạm, bất công, áp bức đang xảy ra nơi này nơi kia trên đất nước?

Làm sao để mọi công bộc của dân làm việc như công bộc của dân và xem dân là chủ thay vì đầy tớ?

Làm sao để đất nước thêm công bình và công lý?

Đây là các câu hỏi nền, tức là câu hỏi thuộc về cái nền của xã hội. Muốn nền vững chắc thì xã hội phải công bình, trong sạch, không những lạm, không bất công, không áp bức. Dưới mức nền này, thì xã hội sẽ như tòa nhà xây trên vũng bùn, không thể đứng vững.

Đương nhiên các việc nền này là ưu tiên số một của một xã hội, và phần chính là việc của nhà nước. Nếu nhà nước không tập trung lo giữ cái nền của xã hội vững chắc thì rất khó cho tòa nhà xã hội đứng vững. Nhưng đương nhiên đó cũng là việc của mọi người trong xã hội. Câu hỏi ở đây là mỗi người chúng ta có thể giúp gì vào việc giữ nền?

- Trước hết, chính bạn phải trong sạch lành mạnh.

Nếu bạn muốn bài trừ nạn mãi dâm, thì làm ơn đừng đi mua dâm, nhất là sau mua dâm về thì lại sỉ vả gái bán dâm và hô hào trừ mãi dâm.

Bạn đừng trả tiền dưới gầm bàn và than vãn về nạn hối lộ. Trả tiền hối lộ và nhận tiền hối lộ đều vi phạm pháp luật như nhau và vi phạm đạo đức như nhau.

Mỗi cá nhân chúng ta phải trong sạch, công bình, không áp bức, trước khi xã hội ta có thể trong sạch, công bình, không áp bức.

- Dù công lý khập khiễng, hãy tin vào công lý, vì chính lòng tin của ta sẽ làm cho công lý thành lành mạnh. Đây là Luật Hấp Hẫn. Càng nhiều người giữ lòng tin vào công lý, công lý càng mạnh. Nếu bạn bị một quan chức áp bức bất công, thì hãy khiếu nại lên cấp trên của người đó, cấp trên không xong thì

lên cấp cao hơn theo hệ cấp hành chính. Nếu cần thì lên đến lãnh đạo cao nhất nước.

Khi đã lên đến cấp hơi cao rồi, thì đồng thời nói chuyện với báo chí, nhờ báo chí can thiệp.

Công lý biểu hiệu bằng cán cân. Nhưng thực sự là thuộc họ Quy (rùa). Nên chúng ta cần rất kiên nhẫn với công lý. Nhớ câu thần chú: Lòng tin của ta vào công lý làm cho công lý lành mạnh.

Cây ngay không sợ gió lớn. Không sợ. Kể lại một cách chính xác mọi điều bạn biết, và có nhiều nhân chứng, vật chứng, hình ảnh và văn bản, càng nhiều càng tốt.

Mình khuyên các bạn không nên viết các chuyện riêng của mình và người khác lên blog riêng của bạn vì thường là bạn quá chủ quan, không có ai phản biện (như nhà báo) để bạn phải chính xác, nên bài của bạn thường không đáng tin, và đôi khi có thể thành hình tội mại lị người khác.

- Công lý thường ở trong tòa án và các văn phòng nhà nước, cho nên làm việc ở đó thì hơn là dùng dùng đi biểu tình. Đương nhiên là biểu tình là quyền công dân, nhất là khi đòi công lý. Nhưng đó là quyền nên dùng vào lúc quá bí chắng còn các đường hành chính và pháp lý khác. Trên thực tế, người công dân sẽ được báo chí và công luận ủng hộ khi có bằng chứng mình đã dùng những biện pháp khiếu nại hành chính và pháp lý, nhưng không xong. Hoặc có những tình huống cấp bách, không thể chờ đợi các biện pháp khác hơn là biểu tình.

Biểu tình rất dễ bị người khác lạm dụng cho mục đích phá rối trật tự công động của họ, nên bạn cần cẩn trọng dùng để người ta lạm dụng, vì bạn sẽ mất cả chì lẫn chài. Làm việc thì cần có chiến lược để thành công hơn là làm cho thỏa thích.

- Lạm quyền xảy ra nhiều nhất khi người dân không biết quan chức đang làm gì. Đây là điều mà các học giả chính trị gọi là minh bạch (transparency). Để tránh lạm dụng, các tổ chức công quyền cần minh bạch với người dân—người dân biết được nhà nước đang làm gì, đang có những kế hoạch gì, tại sao có một quyết định thế này hay thế kia...

Nếu người dân có những câu hỏi chính đáng (như là, không phải câu hỏi liên hệ đến bí mật quốc phòng) mà quan chức nhà nước không cho câu trả lời, thì đó là thiếu minh bạch. Sự minh bạch của một hệ thống hành chính có thể cần thời gian để hình thành, nhưng sự thiếu minh bạch thì ai cũng có thể thấy ngay tức thì. Cho nên, khi có vấn đề, mỗi người dân, mỗi người trí thức, nên có những câu hỏi chính đáng—trên báo chí, trên các diễn đàn, trên blog của bạn. Chính những câu hỏi chính đáng đó cho nhà nước biết là nơi đâu trong hệ thống đang có vấn đề về tính minh bạch.

Ngay cả trường học, nhà thờ, nhà chùa, công ty cũng cần tính minh bạch. Phụ huynh, tín hữu, nên yêu cầu trường học, nhà thờ, nhà chùa có kế toán tiền bạc, và trình làng thường xuyên, để mọi người biết tiền bạc từ nhà nước

hay quên góp từ tín đồ được sử dụng thế nào. Các công ty cần minh bạch để nhà nước tính thuế và cổ đông biết công ty đang làm ăn ra sao.

Chúng ta cần thay đổi tư duy của cả nước, để tất cả mọi người thấy rằng minh bạch là điều cần thiết cho tất cả mọi hoạt động của mọi tổ chức. Văn hóa giấu giếm cần phải được khai trừ ra khỏi đất nước. Chiến tranh thì ẩn nấp và giấu giếm. Hòa bình thì rộng mở và trung thực. Nếu chúng ta không biết nguyên tắc quản lý như thế thì chẳng thể quản lý được.

- Vì tính minh bạch chống lạm quyền cho nên tính minh bạch tự động bảo vệ bình đẳng, bảo vệ công lý cho đất nước. Khi đất nước có công lý thì đương nhiên là mọi người cùng vui vẻ đoàn kết với nhau. Và đó là nền tảng của an ninh xã hội của đất nước.

Cho nên nếu chỉ có một từ bạn nên nhớ khi nói về hệ thống chính trị, hệ thống công quyền của quốc gia, hãy nhớ “minh bạch”.

Và muốn thấy nơi nào thiếu minh bạch thì hãy hỏi các câu hỏi chính đáng, 5W 1 H—what, who, when, where, why, how.

Chúc các bạn luôn minh bạch.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use

Tương lai Tổ quốc

Posted on **Tháng Hai 3, 2013** by Trần Đình Hoàn

*Làm thế nào để chúng ta có một tổ quốc luôn
tươi trẻ, tràn đầy nhựa sống và hy vọng?*

Sr. M Matta Trần Thị Lành, Dòng Nữ Vương Hòa Bình Buôn Ma Thuột

*Ta phải làm gì cho tương lai tổ quốc?
Cư sĩ Tâm Giác, sửa xe máy, Tp HCM*

*Ước mơ và quyết tâm của chúng ta trong việc xây dựng
và phát triển Việt Nam như thế nào?
Đào Thu Hằng, NCS Tiến sĩ Portugal*

Chúng ta phải làm gì cho tương lai tổ quốc?

Khi nhìn về tương lai đất nước có lẽ chúng ta thường mơ tưởng đến những thành phố tráng lệ nguy nga như những bức ảnh ta thỉnh thoảng thấy trong quảng cáo đây đó. Nhưng để tập trung tư tưởng và cảm xúc vào đúng chỗ, chúng ta hãy nghĩ đến một đoàn người 50 năm nữa, 100 năm nữa. Đó là con cháu của chúng ta. Chúng ta muốn đoàn người đó sẽ như thế nào? Vui vẻ, hòa đồng, thông minh, năng động, hướng về phía mặt trời, cùng với những đoàn người tiên phong khác của thế giới, hay là một đoàn người rách rưới, gầy gò, cứ lạc vòng vòng trong rừng rậm không có đường ra?

Tương lai con cháu của chúng ta lệ thuộc vào chính hành động của ta ngày hôm nay. Cho nên chúng ta cần:

- Quyết tâm. Quyết tâm rằng chính bản thân mình sẽ góp phần vào việc đưa đất nước lên hàng cường thịnh trên thế giới. Trong thời đại này, mọi chuyện đều có thể xảy ra với vận tốc cực nhanh nếu ta biết đi nhanh. Facebook, Google và những công ty tương tự có thể thành những công ty lớn hàng số 1 của thế giới chỉ trong vài năm, thì một quốc gia cũng có thể tiến với vận tốc kỷ lục nếu chúng ta tích cực về chính mình và đất nước của mình, trong sáng, năng động, và làm việc chăm chỉ.
- Thời toàn cầu hóa, quốc gia chúng ta đang và sẽ cạnh tranh với mọi quốc gia khác trên vũ đài chính trị kinh tế thế giới. Có nghĩa là cả nước phải đồng tâm hiệp lực làm việc với nhau trong một “đội quốc gia”. Chúng ta không có xa xỉ phẩm để chia rẽ và chống phá nhau. Dù tổ chức chính trị của ta sẽ là độc đảng hay đa đảng, thì yếu tố then chốt vẫn là đoàn kết và đồng tâm hiệp lực.
- Muốn đất nước luôn trẻ trung tràn đầy nhựa sống thì người trẻ phải là đầu tàu chủ lực. Đương nhiên là “các cụ” nên trọng dụng tuổi trẻ. Nhưng điểm chính là, nếu bạn là người tuổi trẻ có năng lực, bạn không nên chờ ai trọng dụng và đòi ai trọng dụng bạn cả. Bạn hãy tự trọng dụng bạn—khởi nghiệp,

mở công ty, trọng dụng những người trẻ khác... Thời kinh tế thị trường chẳng ai cấm bạn mở đủ loại hình công ty.

Kinh tế thị trường là vũ khí cho tự do và bình đẳng của tất cả mọi người. Mọi người đều có một cơ hội đồng đều để khởi nghiệp và để thành công lớn. Kinh tế thị trường không cần biết bạn có bằng cấp gì, có địa vị gì, gia thế ra sao, có nhiều liên hệ quyền lực hay không. Kinh tế thị trường chỉ biết có hai điều: Bạn có một sản phẩm mà giá hàng hợp lý so với phẩm chất hàng, và bạn làm việc rất chăm chỉ để bán sản phẩm đó. Dù bạn bắt đầu bằng bán kem dạo hay cà phê dạo, bạn vẫn có một cơ hội thành công ngang hàng với một luật sư mới mở văn phòng luật. Đừng bao giờ xem thường một mầm non nào mới nhú ra khỏi mặt đất, vì bạn không biết được mầm nào sẽ là cây đại thụ 10 năm nữa.

- Tiếng Anh. Thế giới đã tìm một ngôn ngữ cho cả thế giới từ khi tiếng Esperanto ra đời năm 1887, và cho đến nay rất rõ là ngôn ngữ quốc tế đó là tiếng Anh. Vì tính thông dụng và dễ học của nó, tiếng Anh đang và sẽ là tiếng quốc tế phổ thông nhất. Vì vậy, đối với cá nhân và đối với cả nước, càng giỏi tiếng Anh chúng ta càng tăng cơ hội thành công trong việc thu thập và truyền bá kiến thức cũng như trong giao tiếp kinh tế chính trị với thế giới.

- Vi tính và Internet sẽ phần lớn quyết định một quốc gia sẽ đi nhanh được đến đâu. Cho nên, mọi người dân Việt Nam tại mọi hóc hẻm của đất nước phải được nối vào mạng Internet. Việt Nam có thể là một thị trường lớn cho các loại vi tính căn bản, đơn giản, giá thấp, cho người dân ở các vùng nông thôn có thể sử dụng. Các bạn có ý hướng làm kinh doanh vi tính nên nghiên cứu vấn đề này.

- Nắm vững văn hóa quốc gia để có thể đưa văn hóa vào các hoạt động kinh tế, như du lịch và nhà hàng, thời trang, kịch nghệ, film ảnh, thể thao... Ví dụ: Lập nơi trình diễn vovinam hay võ thuật cổ truyền cho du khách... Hay, với y học phương Tây thuần túy tập trung vào các vấn đề trước mắt, các loại dược thảo phương Đông rất cần thiết cho sức khỏe đường dài. Dược thảo có thể là một thị trường nội địa cũng như xuất khẩu rất lớn...

Văn hóa – film ảnh, truyện, hội họa, âm nhạc, sách vở tâm linh – có thể là một thị trường xuất khẩu rất lớn, nếu chúng ta có những chính sách để văn hóa được tự do sáng tạo, tìm cách giữ trật tự thị trường, hơn là giữ “trật tự sáng tạo” và do đó làm sáng tạo bị chết từ trong trứng nước.

Chúng ta cần nắm được truyền thống của ta, phối hợp với kiến thức mới từ phương Tây, để có thể xông xáo trong thế giới mới, tiếp thị các sản phẩm có màu sắc văn hóa của ta và do đó là sản phẩm đặc thù trên thị trường quốc tế.

Phương Tây, và thế giới hiện nay có nhu cầu lớn về tìm hiểu thêm các nền văn hóa phương Đông để làm giàu và bổ xung vào kho tàng của họ, vì Tây phương hiện có khủng hoảng lớn về kiến thức tâm linh, và những kiến thức văn hóa phương Đông có thể giúp người phương Tây hiểu rõ hơn về văn hóa của chính họ.

Cho nên chúng ta cần vững tin vào chính chúng ta, về sự thông minh và năng động của tuổi trẻ, về sự sâu sắc của văn hóa phương Đông, để thúc đẩy nước ta phát triển và năng động trong cạnh tranh kinh tế chính trị thế giới.

Người Việt chúng ta đã có thành tích bách chiến bách thắng nghìn năm nay, và ngày nay thế hệ trẻ Việt Nam cũng đang lập nhiều thành tích trong các đại học và trong các ngành nghề trên thế giới.

Hãy vững tin vào chính mình và vào dân tộc mình, và thế hệ chúng ta sẽ tiếp tục thể hiện dòng máu bách chiến bách thắng của cha ông.

Chúc các bạn luôn chiến thắng.

Mến,

Hoành

© copyright 2013

Trần Đình Hoành

Permitted for non-commercial use